

Πρόσφατη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας

1. Διοίκηση ΟΤΑ-Επέμβαση νομοθέτη

ΣτΕ 1189/2022 Ολομέλεια

Πρόεδρος: Δ. Σκαλτσούνης

Εισηγητής: Στ. Κτιστάκη

Δικηγόροι: Χ. Χρυσανθάκης, Β. Καραμπίνης, Δ. Μακαρονίδης (Ν.Σ.Κ.)

Επέμβαση μετά τη διεξαγωγή των δημοτικών εκλογών σε ανάδειξη οργάνου διοίκησης ΟΤΑ – Αντίθεση προς τα άρθρα 1 παρ. 1 και 2, 4 παρ. 1, 5 παρ. 1, 51 παρ. 3, 52 και 102 του Συντάγματος

Με τη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 2 περίπτ. στ' του ν. 4623/2019, καθ' ο μέρος καταλαμβάνει τον ορισμό Αντιδημάρχων στις νησιωτικές δημοτικές κοινότητες, που έχουν ορισθεί ως μονοεδρικές εκλογικές περιφέρειες, κατά την αμέσως επόμενη των εκλογών της 26ης Μαΐου και της 2ας Ιουνίου 2019 δημοτική περίοδο (1.9.2019 - 31.12.2023, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 4 περίπτ. γ' ν. 3852/2010), ο νομοθέτης επεμβαίνει, μετά τη διεξαγωγή των εκλογών και μάλιστα σε χρόνο κατά τον οποίο έχουν ήδη εξαχθεί τα εκλογικά αποτελέσματα, στην ανάδειξη οργάνου διοίκησης οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης, την οποία είχε εξαρτήσει η ισχύουσα κατά τον χρόνο των εκλογών ρύθμιση (άρθρο 68 παρ. 2 ν. 4555/2018) από το εκλογικό αποτέλεσμα στη συγκεκριμένη εκλογική περιφέρεια. Με την επέμβαση, επομένως, αυτή, την οποία δεν προκύπτει ότι υπαγόρευσαν επιτακτικοί λόγοι δημοσίου συμφέροντος, μεταβάλλεται εκ των υστέρων το πλαίσιο άσκησης του κατοχυρούμενου στο άρθρο 5 του Συντάγματος δικαιώματος του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι και νοθεύεται η εκφρασθείσα θέληση των εκλογέων των νησιωτικών δημοτικών κοινοτήτων, η οποία διαμορφώθηκε κατά συνεκτίμηση, εκτός άλλων, και της νομοθετικής πρόβλεψης περί ορισμού στις εν λόγω κοινότητες ως Αντιδημάρχου του εκλεγέντος στην οικεία εκλογική περιφέρεια δημοτικού συμβούλου ανεξαρτήτως του αν έχει αυτός εκλεγεί με τον επιτυχόντα ή με άλλο εκλογικό συνδυασμό. Συνεπώς, υπό τα δεδομένα αυτά, η ως άνω διάταξη, καθ' ο μέρος προβλέπεται η άμεση εφαρμογή της, παραβιάζει τις αρχές της λαϊκής κυριαρχίας, της ισότητας των όρων του εκλογικού ανταγωνισμού και της ελεύθερης και ανόθευτης εκδήλωσης του λαϊκού φρονήματος, που διέπουν και τις εκλογές για την ανάδειξη των αρχών των οργανισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης και απορρέουν από τα άρθρα 1 παρ. 1 και 2,

4 παρ. 1, 5 παρ. 1, 51 παρ. 3, 52 και 102 του Συντάγματος.

1. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση, ... ο αιτών, δημοτικός σύμβουλος στην εκλογική περιφέρεια Σχοινούσας του Δήμου Νάξου και Κυκλάδων, ο οποίος εξελέγη κατά τις εκλογές της 26.5.2019 και της 2.6.2019 με τον συνδυασμό Α, ζητεί την ακύρωση της 892/6.9.2019 αποφάσεως του Δημάρχου του εν λόγω Δήμου, όπως τροποποιήθηκε εν συνεχεία με τις 921/13.9.2019 και 1200/1.11.2019 απόφασης του αυτού οργάνου, καθ' ο μέρος με την απόφαση αυτή ορίσθηκε Αντιδήμαρχος Σχοινούσας ο Ε.Π., δημοτικός σύμβουλος εκλεγείς στην εκλογική περιφέρεια Νάξου με τον επιτυχόντα συνδυασμό Ε.

2. ...

3. Επειδή, με το άρθρο 1 παρ. 2 περίπτ. 29 υποπερ. Α' στοιχ. 3 του ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» (Α' 87) συνεστήθη ο Δήμος Νάξου και Μικρών Κυκλάδων, με έδρα τη Νάξο, αποτελούμενος από τους Δήμους Νάξου και Δρυμαλίας και τις Κοινότητες Σχοινούσας, Κουφονησίων, Ηρακλειάς και Δονούσας, οι οποίες καταργήθηκαν. Σύμφωνα, εξάλλου, με το άρθρο 2 του αυτού νόμου, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν. 4555/2018 (Α' 133), «1. Η εδαφική περιφέρεια του κάθε δήμου που συνιστάται με τον παρόντα νόμο αποτελείται από τις εδαφικές περιφέρειες των συνενομένων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.). Οι εδαφικές αυτές περιφέρειες αποτελούν τις δημοτικές ενότητες του νέου δήμου και φέρουν το όνομα του δήμου ή της κοινότητας. 2. ... 3. Κοινότητα συγκροτούν τα τοπικά διαμερίσματα νησιών που έχουν πληθυσμό άνω των χιλίων (1.000) κατοίκων. Επίσης, συγκροτούν κοινότητα, ανεξαρτήτως πληθυσμού, πρώην κοινότητες ή τοπικά διαμερίσματα που εκτείνονται σε όλη την περιφέρεια του νησιού και δεν αποτελούν δήμο, σύμφωνα με το άρθρο 1».

4. Επειδή, περαιτέρω, με το άρθρο 59 του ως άνω ν. 3852/2010 ορίσθηκε ότι: «1. Τον δήμαρχο επικουρούν οι αντιδήμαρχοι. Αντιδήμαρχοι είναι οι σύμβουλοι της πλειοψηφίας που ορίζει ο δήμαρχος και στους οποίους μεταβιβάζει την άσκηση αρμοδιοτήτων καθ' ύλην και κατά τόπο. Οι κατά τόπον αρμοδιότητες ασκούνται στα όρια μιας ή περισσότερων δημοτικών ενότητων της παραγράφου 1 του άρθρου 2. 2. (όπως τροποποιήθηκε με το

άρθρο 3 παρ. 2 του ν. 4071/2012, Α' 85) Ο αριθμός των αντιδημάρχων στους δήμους που προέρχονται από συνένωση κατά τον παρόντα νόμο ορίζεται ως εξής: ... Σε περίπτωση που στους νησιωτικούς δήμους ο αριθμός των αντιδημάρχων που ορίζεται βάσει του πληθυσμού είναι μικρότερος από τον αριθμό των δημοτικών ενοτήτων, τότε αυτός προσαυξάνεται ισάριθμα, με την επιφύλαξη της παραγράφου 1 του άρθρου 207 του παρόντος. 3. ...», με το δε άρθρο 207, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 3 παρ. 1 του ν. 4071/2012, ορίσθηκαν, μεταξύ άλλων, τα εξής: «1. Στη δημοτική κοινότητα που εκτείνεται στην εδαφική περιφέρεια ενός νησιού ο δήμαρχος ορίζει αντιδήμαρχο σύμβουλο της πλειοψηφίας, ο οποίος έχει εκλεγεί στην εκλογική περιφέρεια όπου ανήκει η νησιωτική δημοτική κοινότητα και σε περίπτωση που δεν υπάρχει στην πλησιέστερη εκλογική περιφέρεια. Ο αντιδήμαρχος της παρούσας παραγράφου είναι αρμόδιος: α) για την υλοποίηση των προγραμμάτων τοπικής ανάπτυξης που αναφέρονται στη νησιωτική δημοτική κοινότητα, β) για την υλοποίηση προγραμμάτων απασχόλησης και τουριστικής προβολής της δημοτικής κοινότητας, γ) για την παρακολούθηση της εκπόνησης μελετών, της εκτέλεσης έργων και προμηθειών που αναφέρονται στη δημοτική κοινότητα. δ) Ασκεί κάθε άλλη αρμοδιότητα που μπορεί να του μεταβιβάζει με απόφασή του ο δήμαρχος. 2. Ο αντιδήμαρχος της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου καλείται υποχρεωτικά στις συνεδριάσεις του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας, αλλιώς η συνεδρίαση είναι άκυρη. Ο πρόεδρος της δημοτικής κοινότητας εγγράφει υποχρεωτικά στην ημερήσια διάταξη των συνεδριάσεων του συμβουλίου τα θέματα που προτείνει ο αντιδήμαρχος. Ο αντιδήμαρχος λαμβάνει μέρος στη συνεδρίαση με δικαίωμα λόγου. 3. ...».

5. Επειδή, με τον ν. 4555/2018 «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης – Εμβάθυνση της Δημοκρατίας – Ενίσχυση της Συμμετοχής – Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α. [Πρόγραμμα Κλεισθένης Ι] ...» καθιερώθηκε για την κατανομή των εδρών του δημοτικού συμβουλίου το σύστημα της απλής αναλογικής, σε αντικατάσταση του προϊσχύσαντος πλειοψηφικού συστήματος, ενώ διατηρήθηκε το σύστημα της εκλογής ως Δημάρχου του επικεφαλής του συνδυασμού που συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των έγκυρων ψηφοδελτίων κατά την αρχική ή την επαναληπτική

εκλογή (βλ. άρθρα 28 και 29, με τα οποία αντικαταστάθηκαν αντιστοίχως τα άρθρα 32 και 33 του ν. 3852/2010). Με τον ίδιο νόμο εισήχθη, εξάλλου, σειρά ρυθμίσεων, με τις οποίες επιδιώχθηκε, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην οικεία εισηγητική έκθεση, η αναδιαμόρφωση του συστήματος διακυβέρνησης των Δήμων, ώστε να προσαρμοσθεί στην υιοθέτηση της απλής αναλογικής, μέσω ιδίως «της κατάργησης της παντοδυναμίας του Δημάρχου και της διάχυσης των ρόλων και σε συμβούλους προερχόμενους από άλλες παρατάξεις». Μεταξύ δε άλλων, με την παρ. 1 του άρθρου 68 του εν λόγω νόμου αντικαταστάθηκε το άρθρο 59 του ν. 3852/2010 ως ακολούθως: «1. Τον δήμαρχο επικουρούν οι αντιδήμαρχοι. Αντιδήμαρχοι είναι οι σύμβουλοι που ορίζει ο δήμαρχος και στους οποίους μεταβιβάζει την άσκηση αρμοδιοτήτων καθ' ύλην και κατά τόπο. Οι κατά τόπον αρμοδιότητες ασκούνται στα όρια μιας ή περισσότερων δημοτικών ενοτήτων της παραγράφου 1 του άρθρου 2. Αντιδήμαρχος δεν μπορεί να οριστεί σύμβουλος που ανήκει σε διαφορετική δημοτική παράταξη από αυτή του δημάρχου, εάν ο ορισμός δεν εγκριθεί από την πλειοψηφία των συμβούλων της παράταξης στην οποία ανήκει ο σύμβουλος αυτός. 2. ...». Όσον αφορά τη ρύθμιση αυτή αναφέρεται στην εισηγητική έκθεση του νόμου ότι: «Ως απόρροια της αναλογικής συγκρότησης των δημοτικών συμβουλίων είναι εύλογο ότι, στην πλειονότητα των δήμων, θα υπάρξει συνεργασία διαφορετικών δημοτικών παρατάξεων ... Έτσι είναι δυνατόν να υπάρχουν δημοτικές αρχές μειοψηφίας, αφού η πλειοψηφία του δημοτικού συμβουλίου που θα υποστηρίζει κάθε επιμέρους απόφαση μπορεί να είναι κάθε φορά διαφορετική. Ωστόσο, προκειμένου να αποτυπώνεται και σε επίπεδο διοίκησης η τυχόν σταθερή συνεργασία περισσότερων της μίας παρατάξεων, προβλέπεται ότι ως αντιδήμαρχοι μπορούν πλέον να οριστούν δημοτικοί σύμβουλοι όχι μόνο από την παράταξη του δημάρχου, όπως γινόταν μέχρι τώρα, αλλά από όλες τις δημοτικές παρατάξεις. Και μάλιστα, προκειμένου να αποφευχθούν φαινόμενα προσωπικής συναλλαγής και διάλυσης των παρατάξεων εξαιτίας προσωπικών στρατηγικών, ο ορισμός αυτός θα πρέπει να εγκρίνεται από την πλειοψηφία των συμβούλων της παράταξης στην οποία ανήκει ο οριζόμενος αντιδήμαρχος ...». Αντιστοίχως, με την παρ. 2 του ίδιου ως άνω άρθρου 68 του ν. 4555/2018 διαγράφηκε από το πρώτο εδάφιο της προπαρατεθείσας παρ. 1 του άρθρου 207 του ν. 3852/2010 η φράση «της

πλειοψηφίας», ώστε στις νησιωτικές δημοτικές κοινότητες να ορίζεται Αντιδήμαρχος, για την άσκηση των ειδικώς προβλεπόμενων αρμοδιοτήτων, δημοτικός σύμβουλος εκλεγείς στην οικεία εκλογική περιφέρεια, ανεξαρτήτως της δημοτικής παράταξης στην οποία ανήκει. Σύμφωνα, επομένως, με τη νεότερη αυτή ρύθμιση, Αντιδήμαρχος ορίζεται ο δημοτικός σύμβουλος που έχει εκλεγεί στην εκλογική περιφέρεια της δημοτικής κοινότητας, με την επιφύλαξη ότι, εφόσον ανήκει σε δημοτική παράταξη άλλη από αυτή του Δημάρχου, η παράταξή του δεν θα αντιταχθεί στον ορισμό του, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 59 παρ. 1 του ν. 3852/2010, όπως αντικαταστάθηκε κατά τα ανωτέρω. **Εξάλλου, λαμβανομένου υπόψη ότι με την 22141/27.3.2019 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών (Β΄ 1056/29.3.2019) οι δημοτικές νησιωτικές κοινότητες (δηλαδή οι κοινότητες Δονούσας, Ηρακλειάς, Κουφονησίων και Σχοινούσας του Δήμου Νάξου και Μικρών Κυκλάδων, η κοινότητα Αντικυθήρων του Δήμου Κυθήρων, οι κοινότητες Καλάμου και Καστού του Δήμου Λευκάδας και οι κοινότητες Ερεικούσας, Μαθρακίου και Οθωνών του Δήμου Κεντρικής Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων) ορίσθηκαν στο σύνολό τους, με βάση τον μόνιμο πληθυσμό τους, ως μονοεδρικές εκλογικές περιφέρειες, η ρύθμιση αυτή του ως άνω άρθρου 68 του ν. 4555/2018, η οποία έχει ως αποτέλεσμα ο ορισμός Αντιδημάρχου στις νησιωτικές δημοτικές κοινότητες, που έχουν ορισθεί ως μονοεδρικές εκλογικές περιφέρειες, να έχει αναγωγή στη βούληση των εκλογέων της οικείας εκλογικής περιφέρειας, θεσπίστηκε δε κατά την ενάσκηση της ευχέρειας του νομοθέτη να ρυθμίζει τα οργανωτικά ζητήματα των οργανισμών τοπικών αυτοδιοίκησης, διαθέτοντας προς τούτο ευρύ κατ' αρχήν περιθώριο εκτίμησης, δεν αντίκειται σε καμία συνταγματική διάταξη ή αρχή και, επομένως, τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα από τον καθ' ου η αίτηση Δήμο με το υπόμνημά του μετά τη συζήτηση της υπόθεσης, πρέπει να απορριφθούν, εν πάση περιπτώσει, ως αβάσιμα.**

6. Επειδή, ακολούθως, το πρώτο εδάφιο της ανωτέρω παρ. 1 του άρθρου 207 του ν. 3852/2010, όπως είχε τροποποιηθεί με το άρθρο 68 παρ. 2 του ν. 4555/2018, αντικαταστάθηκε εκ νέου με το άρθρο 5 παρ. 2 περίπτ. στ' του ν. 4623/2019 (Α' 134), ο οποίος άρχισε να ισχύει, κατά το άρθρο 121 αυτού, από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (9.8.2019), και

διαμορφώθηκε ως ακολούθως: «1. Στη δημοτική κοινότητα που εκτείνεται στην εδαφική περιφέρεια ενός νησιού, ο δήμαρχος ορίζει αντιδήμαρχο σύμβουλο της πλειοψηφίας, ο οποίος έχει εκλεγεί στην εκλογική περιφέρεια όπου ανήκει η νησιωτική δημοτική κοινότητα και σε περίπτωση που δεν υπάρχει στην πλησιέστερη εκλογική περιφέρεια. ...». Η διάταξη, δηλαδή, αυτή του άρθρου 5 παρ. 2 περίπτ. στ' του ν. 4623/2019 επανέφερε, μετά τη διενέργεια των εκλογών για την ανάδειξη Δημάρχων και δημοτικών συμβούλων της 26ης Μαΐου και της 2ας Ιουνίου 2019 και πριν από την εγκατάσταση των νέων δημοτικών αρχών την 1η Σεπτεμβρίου 2019 (βλ. άρθρο 9 παρ. 4 περίπτ. γ' του ν. 3852/2010, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 6 του ν. 4555/2018), την προηγούμενη ρύθμιση περί ορισμού Αντιδημάρχων στις νησιωτικές δημοτικές κοινότητες, προβλέποντας πλέον τον ορισμό δημοτικού συμβούλου της πλειοψηφούσας δημοτικής παράταξης εκλεγέντος στην οικεία εκλογική περιφέρεια (άλλως, σε περίπτωση που δεν υπάρχει τέτοιος, στην πλησιέστερη). Με τη διάταξη, όμως, αυτή καταργήθηκε η ισχύουσα κατά τις ανωτέρω εκλογές ρύθμιση του άρθρου 68 παρ. 2 του ν. 4555/2018 περί αυτοδίκαιου (υποχρεωτικού), κατ' αρχήν, ορισμού από τον δήμαρχο ως αντιδήμαρχου νησιωτικής δημοτικής κοινότητας, του δημοτικού συμβούλου που εξελέγη στην οικεία -μονοεδρική- εκλογική περιφέρεια, ανεξαρτήτως αν αυτός ανήκει ή όχι στην παράταξη της πλειοψηφίας. **Εξάλλου, κατά την έννοια της αυτής διάταξης του άρθρου 5 παρ. 2 περίπτ. στ' του ν. 4623/2019, ερμηνευομένης σε συνδυασμό με τη διάταξη του άρθρου 59 παρ. 1 του ν. 3852/2010, όπως ισχύει, σε περίπτωση που η παράταξη της πλειοψηφίας δεν ταυτίζεται με αυτή του Δημάρχου, όπως ενδέχεται να συμβαίνει μετά την καθιέρωση του αναλογικού συστήματος κατανομής των εδρών του δημοτικού συμβουλίου βάσει του αριθμού των ψήφων που έλαβαν οι συνδυασμοί κατά τον α' γύρο των εκλογών, ο ορισμός ως Αντιδήμαρχου του εκλεγέντος στην οικεία εκλογική περιφέρεια δημοτικού συμβούλου της πλειοψηφίας απαιτείται να εγκριθεί από την παράταξη στην οποία αυτός** **ανήκει.**

7. Επειδή, με την ως άνω διάταξη του άρθρου 5 παρ. 2 περίπτ. στ' του ν. 4623/2019, καθ' ο μέρος καταλαμβάνει τον ορισμό Αντιδημάρχων στις νησιωτικές δημοτικές κοινότητες, που έχουν ορισθεί ως μονοεδρικές

εκλογικές περιφέρειες, κατά την αμέσως επόμενη των εκλογών της 26ης Μαΐου και της 2ας Ιουνίου 2019 δημοτική περίοδο (1.9.2019 - 31.12.2023, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 4 περίπτ. γ' ν. 3852/2010), ο νομοθέτης επεμβαίνει, μετά τη διεξαγωγή των εκλογών και μάλιστα σε χρόνο κατά τον οποίο έχουν ήδη εξαχθεί τα εκλογικά αποτελέσματα, στην ανάδειξη οργάνου διοίκησης οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης, την οποία είχε εξαρτήσει η ισχύουσα κατά τον χρόνο των εκλογών ρύθμιση (άρθρο 68 παρ. 2 ν. 4555/2018) από το εκλογικό αποτέλεσμα στη συγκεκριμένη εκλογική περιφέρεια. Με την επέμβαση, επομένως, αυτή, την οποία δεν προκύπτει ότι υπαγόρευαν επιτακτικοί λόγοι δημοσίου συμφέροντος, μεταβάλλεται εκ των υστέρων το πλαίσιο άσκησης του κατοχυρούμενου στο άρθρο 5 του Συντάγματος δικαιώματος του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι και νοθεύεται η εκφρασθείσα θέληση των εκλογέων των νησιωτικών δημοτικών κοινοτήτων, η οποία διαμορφώθηκε κατά συνεκτίμηση, εκτός άλλων, και της νομοθετικής πρόβλεψης περί ορισμού στις εν λόγω κοινότητες ως Αντιδημάρχου του εκλεγέντος στην οικεία εκλογική περιφέρεια δημοτικού συμβούλου ανεξαρτήτως του αν έχει αυτός εκλεγεί με τον επιτυχόντα ή με άλλο εκλογικό συνδυασμό. Συνεπώς, υπό τα δεδομένα αυτά, η ως άνω διάταξη, καθ' ο μέρος προβλέπεται η άμεση εφαρμογή της, παραβιάζει τις αρχές της λαϊκής κυριαρχίας, της ισότητας των όρων του εκλογικού ανταγωνισμού και της ελεύθερης και ανόθευτης εκδήλωσης του λαϊκού φρονήματος, που διέπουν και τις εκλογές για την ανάδειξη των αρχών των οργανισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης και απορρέουν από τα άρθρα 1 παρ. 1 και 2, 4 παρ. 1, 5 παρ. 1, 51 παρ. 3, 52 και 102 του Συντάγματος.

8. Επειδή, ο αιτών συμμετείχε στις εκλογές της 26ης Μαΐου 2019 για την ανάδειξη των δημοτικών αρχών στον Δήμο Νάξου και Μικρών Κυκλάδων, με τον συνδυασμό Α, ως υποψήφιος δημοτικός σύμβουλος της μονοεδρικής εκλογικής περιφέρειας Σχοινούσας. Με την 15/2019 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Νάξου, η οποία δημοσιεύθηκε στις 17.7.2019, επικυρώθηκαν τα αποτελέσματα των εκλογών της 26ης Μαΐου και της επαναληπτικής ψηφοφορίας της 2ας Ιουνίου 2019 και ανακηρύχθηκαν ο επιτυχών και οι επιλαχόντες συνδυασμοί, ο Δήμαρχος και οι υποψήφιοι κάθε συνδυασμού που εκλέγονται ως τακτικοί και αναπληρωματικοί δημοτικοί

σύμβουλοι του ανωτέρω Δήμου. Ειδικότερα, με την απόφαση αυτή επιτυχών ανακηρύχθηκε ο συνδυασμός «Ε», ο οποίος έλαβε δεκατρείς (13) από τις είκοσι επτά (27) έδρες του δημοτικού συμβουλίου, ο δε επικεφαλής του, Δ.Λ., ανακηρύχθηκε Δήμαρχος. Ο προαναφερθείς συνδυασμός Α έλαβε συνολικά έξι (6) έδρες του δημοτικού συμβουλίου, μεταξύ των οποίων και την έδρα της εκλογικής περιφέρειας Σχοινούσας, την οποία κατέλαβε ο αιτών δημοτικός σύμβουλος. Όμως, μετά την εγκατάσταση των νέων δημοτικών αρχών, με την ήδη προσβαλλόμενη απόφαση του Δημάρχου Νάξου και Μικρών Κυκλάδων, όπως τροποποιήθηκε ακολούθως, ορίσθηκε Αντιδήμαρχος Σχοινούσας, κατ' επίκληση της επίμαχης ρύθμισης του άρθρου 5 παρ. 2 περίπτ. στ' του ν. 4623/2019, ο Ε.Π., δημοτικός σύμβουλος που είχε εκλεγεί με τον επιτυχόντα συνδυασμό στην εκλογική περιφέρεια της δημοτικής ενότητας Νάξου, με θητεία έως την 31η.8.2020. Ήδη δε με τις νεότερες 1170/31.8.2020 και 1433/4.11.2021 αποφάσεις του Δημάρχου ο ίδιος δημοτικός σύμβουλος ορίσθηκε εκ νέου Αντιδήμαρχος Σχοινούσας, με θητεία έως την 31η.8.2021 και τις 4.11.2022, αντιστοίχως.

9. Επειδή, σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στη σκέψη 7, η προσβαλλόμενη απόφαση, με την οποία ορίσθηκε Αντιδήμαρχος ο Ε.Π. κατά παράλειψη του αιτούντος, είναι μη νόμιμη, διότι στηρίζεται στη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 2 περίπτ. στ' του ν. 4623/2019, η οποία, κατά το μέρος που καταλαμβάνει την αμέσως επόμενη της διεξαγωγής των δημοτικών εκλογών δημοτική περίοδο, με ημερομηνία έναρξης την 1η Σεπτεμβρίου 2019 και λήξης την 31η Δεκεμβρίου 2023, παραβιάζει τις προαναφερθείσες συνταγματικές αρχές της λαϊκής κυριαρχίας, της ισότητας των όρων του εκλογικού ανταγωνισμού και της ελεύθερης και ανόθευτης εκδήλωσης του λαϊκού φρονήματος. Για τον λόγο δε αυτόν, βασίμως προβαλλόμενο, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να ακυρωθεί.

10. Επειδή, στο άρθρο 95 παρ. 1 περ. α' του Συντάγματος ορίζεται ότι στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας ανήκει η ακύρωση των εκτελεστών πράξεων των διοικητικών αρχών. Περαιτέρω, με τη διάταξη του άρθρου 22 του ν. 4274/2014 (Α' 147) προστέθηκε παράγραφος 3β στο άρθρο 50 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), η οποία ορίζει τα εξής: «Σε περίπτωση αιτήσεως ακυρώσεως που στρέφεται κατά διοικητικής πράξεως, το δικαστήριο, σταθμίζοντας τις πραγματικές καταστάσεις που έχουν δημιουργηθεί κατά το

χρόνο εφαρμογής της, ιδίως δε υπέρ των καλόπιστων διοικουμένων, καθώς και το δημόσιο συμφέρον, μπορεί να ορίσει ότι τα αποτελέσματα της ακυρώσεως ανατρέχουν σε χρονικό σημείο μεταγενέστερο του χρόνου έναρξης της ισχύος της και σε κάθε περίπτωση προγενέστερο του χρόνου δημοσίευσης της απόφασης». **Με την τελευταία διάταξη δόθηκε η δυνατότητα στο Συμβούλιο της Επικρατείας, υπό προϋποθέσεις τις οποίες το ίδιο σταθμίζει, να αποκλίνει, σε εξαιρετικές πάντως περιπτώσεις, από τον κανόνα της αναδρομικής ακύρωσης και να καθορίσει μεταγενέστερο χρόνο επέλευσης των συνεπειών της ακύρωσης** (βλ. ΣτΕ 4446/2015 Ολομ., 431/2018 Ολομ., ΣτΕ 30/2021).

11. Επειδή, το Δικαστήριο, εκτιμώντας τις δυσχέρειες που θα ήταν ενδεχόμενο να αντιμετωπίσει ο Δήμος Νάξου και Μικρών Κυκλάδων από την αναδρομή των αποτελεσμάτων της ακύρωσης στο χρονικό σημείο έκδοσης της προσβαλλόμενης πράξης, κρίνει ότι συντρέχουν λόγοι δημοσίου συμφέροντος που επιβάλλουν, κατ' εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 50 παρ. 3β του π.δ. 18/1989, τα αποτελέσματα της ακύρωσης να ανατρέξουν σε χρονικό σημείο μεταγενέστερο της έκδοσης της ακυρούμενης πράξης και προγενέστερο της δημοσίευσης της παρούσας απόφασης, να ορισθεί δε ως τέτοιο χρονικό σημείο η προηγούμενη ημέρα της δημοσίευσης της παρούσας απόφασης.

Διά ταύτα

Δέχεται την αίτηση.

Ακυρώνει την 892/6.9.2019 απόφαση του Δημάρχου Νάξου και Μικρών Κυκλάδων, όπως τροποποιήθηκε με τις 921/13.9.2019 και 1200/1.11.2019 αποφάσεις του αυτού οργάνου, καθ' ο μέρος με αυτήν ορίσθηκε Αντιδήμαρχος Σχοινούσας ο Ε.Π.

Ορίζει ότι τα αποτελέσματα της ακύρωσης αρχίζουν από την προηγούμενη ημέρα της δημοσίευσης της παρούσας απόφασης.

2. Κρίσεις Πυροσβεστικού Σώματος

ΣτΕ 1190/2022 Ολομέλεια

Πρόεδρος: Δ. Σκαλτσούνης

Εισηγητής: Ε. Γεωργούτσου

Δικηγόροι: Α. Ζαφειριάδου (Ν.Σ.Κ.),

Πυροσβεστικό Σώμα – Κρίσεις - Ευδοκίμως τερματίσαντες - Συνταγματικότητα των διατάξεων των άρθρων 129 παρ. 1 περ. δ΄ και 126 παρ. 8 του ν. 4662/2020 – Συγκρότηση υπηρεσιακών συμβουλίων – Άρθρο 103 παρ. 4 Συντ.

Η διάταξη του άρθρου 126 παρ. 8 του ν. 4662/2020 προβλέπει τη δυσμενή κρίση των αξιωματικών του Πυροσβεστικού Σώματος από τον βαθμό του Πυράρχου μέχρι και του Αντιστράτηγου-Υπαρχηγού ως ευδοκίμως τερματισάντων τη σταδιοδρομία τους στις περιπτώσεις που οι εν λόγω αξιωματικοί, έχοντας συμπληρώσει τριακονταπενταετή συντάξιμη υπηρεσία, δεν παρουσιάζουν ικανοποιητική υπηρεσιακή απόδοση, περαιτέρω, δε, παραθέτει ενδεικτικώς τα στοιχεία της υπηρεσιακής εικόνας των αξιωματικών, στην αξιολόγηση των οποίων μπορεί να στηριχθεί η πιο πάνω κρίση περί ακαταλληλότητας αυτών για την άσκηση των καθηκόντων του βαθμού τους. Με το περιεχόμενο αυτό η ως άνω διάταξη, έχουσα την έννοια ότι οι -υπό τις τιθέμενες στην εν λόγω διάταξη προϋποθέσεις- κρινόμενοι αξιωματικοί απολύονται από την υπηρεσία λόγω ακαταλληλότητας, δεν αντίκειται προς το συνταγματικό θεσμό της μονιμότητας (άρθρο 103 παρ. 4 του Συντάγματος), εφόσον το υπηρεσιακό συμβούλιο που αποφασίζει κυριαρχικά για το αν ο κρινόμενος πρέπει ή όχι να απολυθεί από την υπηρεσία πληροί τους όρους που θέτει το Σύνταγμα. Όμως η προβλεπόμενη στο άρθρο 129 παρ. 1 περ. δ΄ του ν. 4662/2020 συγκρότηση του Δευτεροβάθμιου Ανώτατου Συμβουλίου του Πυροσβεστικού Σώματος δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του άρθρου 103 παρ. 4 του Συντάγματος, δοθέντος ότι τα δύο από τα τρία πρόσωπα που συμμετέχουν σε αυτή (Αντιστράτηγος των Ενόπλων Δυνάμεων, Αντιστράτηγος της ΕΛ.ΑΣ.) δεν απολαύουν της συνταγματικής προστασίας της μονιμότητας.

1. ...

2. Επειδή, με το κρινόμενο ένδικο βοήθημα, ο ασκών αυτό, Αντιστράτηγος-Υπαρχηγός του Πυροσβεστικού Σώματος σε αποστρατεία, ζητεί την ακύρωση:
α) της 1/28.7.2020 απόφασης (πρακτικού) του Δευτεροβάθμιου Ανώτατου Συμβουλίου του Πυροσβεστικού Σώματος, κατά το μέρος που απορρίφθηκε με αυτήν προσφυγή του (αίτηση επανάκρισης) κατά της 1/10.2.2020 απόφασης (πρακτικού) του Πρωτοβάθμιου Ανώτατου Συμβουλίου του Πυροσβεστικού Σώματος και επανακρίθηκε αυτός, κατά την τακτική κρίση

Αντιστράτηγων Γενικών Καθηκόντων έτους 2020, ως ευδοκίμως τερματίσας τη σταδιοδρομία του και β) του από 21.8.2020 προεδρικού διατάγματος (Γ' 1436/17.9.2020), κατά το μέρος που, συνεπεία της πιο πάνω δυσμενούς κρίσης, ο ως άνω αξιωματικός αποστρατεύτηκε αυτεπαγγέλτως.

3. Επειδή, η υπόθεση εισάγεται ενώπιον της Ολομέλειας μετά την 728/2022 απόφαση της πενταμελούς σύνθεσης του Γ' Τμήματος, με την οποία παραπέμφθηκαν, α) κατ' άρθρο 100 παρ. 5 του Συντάγματος το ζήτημα της συνταγματικότητας της διάταξης του άρθρου 129 παρ. 1 περ. δ' του ν. 4662/2020 και β) κατ' άρθρο 14 παρ. 2 περ. α' του π.δ. 18/1989 (Α' 8) λόγω σπουδαιότητας, το ζήτημα της συνταγματικότητας της διάταξης του άρθρου 126 παρ. 8 του ως άνω ν. 4662/2020.

4. ...

5. Επειδή, στο άρθρο 103 παρ. 4 του Συντάγματος ορίζονται τα εξής: «Οι δημόσιοι υπάλληλοι που κατέχουν οργανικές θέσεις είναι μόνιμοι εφόσον αυτές οι θέσεις υπάρχουν. Αυτοί εξελίσσονται μισθολογικά σύμφωνα με τους όρους του νόμου και, εκτός από τις περιπτώσεις που αποχωρούν λόγω ορίου ηλικίας ή παύονται με δικαστική απόφαση, δεν μπορούν να μετατεθούν χωρίς γνωμοδότηση, ούτε να υποβιβασθούν ή παυθούν χωρίς απόφαση υπηρεσιακού συμβουλίου, που αποτελείται τουλάχιστον κατά τα δύο τρίτα από μόνιμους δημόσιους υπαλλήλους. Κατά των αποφάσεων των συμβουλίων αυτών επιτρέπεται προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας, όπως νόμος ορίζει». **Με τις πιο πάνω διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 103 του Συντάγματος θεσπίζονται, ως εγγυήσεις προστασίας των δημόσιων πολιτικών διοικητικών υπαλλήλων στις περιπτώσεις, στις οποίες η απόλυση συνάπτεται με λόγους ουσιαστικούς, πρώτον η προηγούμενη ουσιαστική κρίση αναφορικά με τη συνδρομή του προβλεπόμενου από το νόμο λόγου απόλυσης από υπηρεσιακό συμβούλιο, συγκροτούμενο παγίως και αποτελούμενο τουλάχιστον κατά τα δύο τρίτα από μόνιμους δημόσιους υπαλλήλους, και δεύτερον η δυνατότητα άσκησης προσφυγής κατά της σχετικής απόφασης του συμβουλίου ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, το οποίο κρίνει την υπόθεση κατά τον νόμο και την ουσία (πρβλ. ΣΤΕ 3369/2015 Ολ., 1035/1988 Ολ., 2284/1977 Ολ.).**

6. Επειδή, ο ν. 4662/2020 «Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και

Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού και άλλες διατάξεις.» (Α΄ 27) προβλέπει στο άρθρο 74 ότι: «1. Το Πυροσβεστικό Σώμα (Π.Σ.) είναι ιδιαίτερο Σώμα Ασφαλείας, το οποίο διοικείται από τον Αρχηγό του και συνιστά επιχειρησιακή δομή υπαγόμενη στη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη [και ήδη του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, βλ. άρθρο 1 παρ. 1 του π.δ. 70/2021, Α΄ 161], ... και έχει ως αποστολή: α. Την ασφάλεια και προστασία της ζωής και περιουσίας των πολιτών και του Κράτους, του φυσικού περιβάλλοντος και, ιδίως, του δασικού πλούτου της Χώρας από κινδύνους φυσικών και τεχνολογικών καταστροφών και λοιπών απειλών. β. Την ευθύνη και τον επιχειρησιακό σχεδιασμό της αντιμετώπισης των πυρκαγιών και των πλημμυρών, καθώς και την παροχή συνδρομής για τη διάσωση των ατόμων και των υλικών αγαθών που απειλούνται από αυτές ... γ. Την ευθύνη για τη διεξαγωγή των πυροσβεστικών - διασωστικών επιχειρήσεων της Πολιτικής Προστασίας της Χώρας. 2. Το Πυροσβεστικό Σώμα στο πλαίσιο της αποστολής του, συμμετέχει στην αντιμετώπιση κάθε έκτακτης ανάγκης που ανακύπτει σε περίοδο ειρήνης ή πολέμου, και σε συνεργασία με τις συναρμόδιες αρχές και υπηρεσίες, συμβάλλει στην εξασφάλιση της πολιτικής προστασίας και της πολιτικής άμυνας της Χώρας.» στο άρθρο 75 ότι: «1. Το Πυροσβεστικό Σώμα, για την εκπλήρωση της αποστολής του, είναι αποκλειστικά αρμόδιο, ιδίως για: α. Την αντιμετώπιση των συνεπειών από τις φυσικές, τεχνολογικές και λοιπές καταστροφές, ..., καθώς και τη διάσωση ατόμων, περιουσιών και υλικών αγαθών που κινδυνεύουν από αυτές ... β. Τη διάσωση και παροχή συνδρομής σε άτομα των οποίων η ζωή και η σωματική ακεραιότητα απειλούνται ή εκτίθενται σε κίνδυνο από κάθε είδους ατυχήματα, ... γ. Την περιφρούρηση και διαφύλαξη της περιουσίας που καταστράφηκε ή απειλήθηκε από πυρκαγιές ή άλλες καταστροφές μέχρι την παράδοσή της στις αρμόδιες αρχές ή στους κατόχους της. δ. Τη διατήρηση και προστασία της κοινωνικής ασφάλειας από τα εγκλήματα εμπρησμού ... και πλημμύρας ... ε. Τη θέσπιση και τον έλεγχο εφαρμογής της νομοθεσίας περί πυροπροστασίας. στ. Την πρόληψη και καταστολή των αξιόποινων πράξεων που εμπíπτουν στην υπό στοιχεία δ΄ και ε΄ αποστολή του. ζ. Τον

επιχειρησιακό συντονισμό και τη συνεργασία όλων των συναρμόδιων υπηρεσιών στο πλαίσιο της εφαρμογής του Εθνικού Σχεδιασμού Πολιτικής Προστασίας της Χώρας σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. η. ... θ. ... ι. ... ια. ... ιβ. ... ιγ. ... 2. ... 3. Το Πυροσβεστικό Σώμα, στο πνεύμα της διεθνούς αλληλεγγύης, παρέχει συνδρομή προς άλλες χώρες, στο πλαίσιο των ισχυουσών διακρατικών συμφωνιών και των υποχρεώσεων που απορρέουν από το ευρωπαϊκό και διεθνές δίκαιο. 4.»· στο άρθρο 76 ότι: «1. Το Πυροσβεστικό Σώμα, ως ιδιαίτερο Σώμα Ασφαλείας, διέπεται από ειδικούς νόμους και κανονισμούς και για την εκτέλεση της αποστολής του εφοδιάζεται με τα αναγκαία μέσα και εξοπλισμό. 2. ... 3. Το πυροσβεστικό προσωπικό είναι ένστολοι, μόνιμοι δημόσιοι υπάλληλοι, έχουν ιδιαίτερη ιεραρχία και κανόνες πειθαρχίας, και είναι εφοδιασμένοι με ειδικό δελτίο ταυτότητας, ... Διέπεται από ειδικούς νόμους και κανονισμούς και μόνο για όποια θέματα δεν ρυθμίζονται από αυτούς, εφαρμόζεται η νομοθεσία που ισχύει για τους πολιτικούς δημόσιους υπαλλήλους. 4. Το πυροσβεστικό προσωπικό εκτελεί, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, καθήκοντα ειδικού ανακριτικού υπαλλήλου, ... Κατά την άσκηση των προανακριτικών του καθηκόντων το πυροσβεστικό προσωπικό είναι εφοδιασμένο με κατάλληλα μέσα και οπλισμό, για τη χρήση των οποίων υπόκειται σε ειδική εκπαίδευση. 5. Όλες οι υπηρεσίες του Πυροσβεστικού Σώματος, το πυροσβεστικό προσωπικό ... τελούν σε διαρκή ετοιμότητα για την εκπλήρωση της αποστολής τους. Για τον σκοπό αυτόν, οι υπηρεσίες λειτουργούν σε εικοσιτετράωρη βάση, όλες τις ημέρες του έτους. Το πυροσβεστικό προσωπικό ... θεωρούνται ότι βρίσκονται σε διατεταγμένη υπηρεσία σε κάθε περίπτωση που καθίσταται αναγκαία η επέμβασή τους. 6. ... 7. ...». Κατά την έννοια των πιο πάνω διατάξεων, το Πυροσβεστικό Σώμα αποτελεί πολιτική διοικητική υπηρεσία και οι υπηρετούντες σε αυτό αξιωματικοί είναι μόνιμοι δημόσιοι υπάλληλοι, απολαύοντες της κατά το άρθρο 103 παρ. 4 του Συντάγματος μονιμότητας (βλ. ΣτΕ 94/2021, 1364, 2447/2020, 1473/2015, 4829/2014 κ.ά.). Τα ανωτέρω συνάγονται όχι μόνο από τη ρητή διατύπωση του άρθρου 76 παρ. 3 του ν. 4662/2020, αλλά και από την αποστολή και τις επιμέρους αρμοδιότητες του Πυροσβεστικού Σώματος (άρθρα 74 και 75 του ανωτέρω νόμου) και δεν αναιρούνται από το γεγονός ότι αυτό, λόγω ακριβώς της αποστολής και των αρμοδιοτήτων του, που επιβάλλουν την ταχύτατη

επέμβασή του προς προστασία των διακυβευόμενων έννομων αγαθών, διέπεται από ιδιαίτερους γι' αυτό οργανικούς νόμους και κανονισμούς και το πυροσβεστικό προσωπικό του έχει ιδιαίτερη ιεραρχία και δικούς του κανόνες πειθαρχίας, εφοδιάζεται με ειδικό δελτίο ταυτότητας και φέρει στολή (πρβλ. ΣΤΕ 907-908/2019, 2155/2016 αναφορικά με τις αντιστοίχου περιεχομένου προϋσχύσασες διατάξεις των άρθρων 1, 2 και 3 του ν. 3511/2006, Α' 258).

7. Επειδή, στο άρθρο 126 του προαναφερθέντος ν. 4662/2020 ορίζεται η διαβάθμιση κρίσης των αξιωματικών του Πυροσβεστικού Σώματος με βάση τα ουσιαστικά τους προσόντα (παρ. 1), η οποία έχει ως εξής: προακτέοι κατ' εκλογή (παρ. 2), προακτέοι κατ' αρχαιότητα (παρ. 3), παραμένοντες στον αυτό βαθμό (παρ. 4), αποστρατευτέοι (παρ. 5), διατηρητέοι (παρ. 6) και ευδοκίμως τερματίσαντες τη σταδιοδρομία τους (παρ. 8). Ειδικώς, στην παράγραφο 8 του ανωτέρω άρθρου, ορίζεται ότι: «Ευδοκίμως τερματίσαντες τη σταδιοδρομία τους κρίνονται οι Αξιωματικοί από τον βαθμό του Πυράρχου μέχρι και του Αντιστρατήγου-Υπαρχηγού, εφόσον συμπληρώνουν τριακονταπενταετή συντάξιμη υπηρεσία και δεν παρουσιάζουν ικανοποιητική υπηρεσιακή απόδοση, λαμβάνοντας, ιδίως, υπόψη την επιχειρησιακή και διοικητική επάρκεια, το κύρος και την επιτελική συγκρότηση, τυχόν πειθαρχικά παραπτώματα και ποινικές καταδίκες, καθώς και κάθε άλλο δυσμενές στοιχείο που δύναται να προκύψει από τον ατομικό του φάκελο», ενώ σύμφωνα με την παράγραφο 9 του ίδιου άρθρου: «Δυσμενείς είναι οι κρίσεις: ... δ) Ευδοκίμως τερματίσας τη σταδιοδρομία...». Περαιτέρω, στο άρθρο 115 παρ. 4 του ν. 4662/2020 προβλέπεται ότι: «Χρόνος που δύναται, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, να αναγνωρισθεί ως συντάξιμος προσμετράται αυτοδικαίως, κατά τη διαδικασία των κρίσεων, για τον υπολογισμό της προβλεπόμενης συντάξιμης υπηρεσίας.» Εξάλλου, τα ουσιαστικά προς προαγωγή προσόντα των αξιωματικών του Πυροσβεστικού Σώματος, τα οποία, σύμφωνα με το άρθρο 112 παρ. 1 του ν. 4662/2020, «προσδιορίζουν την εν γένει ικανότητα ... για την άσκηση των καθηκόντων του βαθμού τους και την περαιτέρω εξέλιξή τους», απαριθμούνται στο άρθρο 117 του ίδιου νόμου, ενώ, περαιτέρω, στα άρθρα 118 και 119 του πιο πάνω νόμου προσδιορίζονται τα κριτήρια και η διαδικασία αξιολόγησής τους, αντίστοιχα. Περαιτέρω, στο άρθρο 131 παρ. 3 του ίδιου νόμου προβλέπεται ότι: «Τα Συμβούλια εξετάζουν τα έγγραφα των Αξιωματικών που βρίσκονται στους ατομικούς τους φακέλους και αξιολογούν

τα ουσιαστικά και ειδικά τυπικά προσόντα των κρινόμενων με βάση και την αιτιολογημένη προσωπική αντίληψη των μελών των Συμβουλίων και εγγράφουν αυτούς στους προβλεπόμενους πίνακες. Για κάθε συνεδρίαση τηρούνται πρακτικά στα οποία καταχωρίζονται οι αποφάσεις των Συμβουλίων και οι δυσμενείς κρίσεις αιτιολογούνται σαφώς, ορισμένως και επαρκώς...». Τέλος, στο άρθρο 132 του ν. 4662/2020 ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «1. ... τα οικεία Συμβούλια Κρίσεων συντάσσουν, με βάση τα πρακτικά συνεδριάσεώς τους, για τους κρινόμενους Αξιωματικούς ξεχωριστά για κάθε βαθμό και κατηγορία, τους κάτωθι πίνακες: α) Για τους Αντιστράτηγους, πλην του Αρχηγού, τους Υποστρατήγους, τους Αρχιπυράρχους, τους Πυράρχους, πίνακες Διατηρητέων ή ευδοκίμως τερματισάντων τη σταδιοδρομία τους ... 2. ... 3. Οι Πίνακες που συντάσσονται από τα οικεία Συμβούλια Κρίσεων υποβάλλονται στον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη, εντός πενήτημέρου από την κατάρτισή τους ... 4. Οι πίνακες κυρώνονται με απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη εντός είκοσι (20) ημερών από την ημέρα που θα περιέλθουν σε αυτόν ... 5. Αξιωματικοί του Πυροσβεστικού Σώματος που κρίνονται ως ευδοκίμως τερματίσαντες τη σταδιοδρομία τους, προάγονται στον επόμενο βαθμό εκτός οργανικών θέσεων, εφόσον προβλέπεται για την κατηγορία τους και αποστρατεύονται αυτεπάγγελτα με άλλο προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται εντός τριάντα (30) ημερών από την άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας για την άσκηση προσφυγής κατά της απόφασεως του Πρωτοβάθμιου Συμβουλίου Κρίσεων ενώπιον του Δευτεροβάθμιου Συμβουλίου ή την έκδοση απόφασης επί ασκηθείσας προσφυγής τους, κατά τα προβλεπόμενα στο αμέσως επόμενο εδάφιο. Το Αρχηγείο Πυροσβεστικού Σώματος, εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την ημερομηνία που περιέρχονται σε αυτό τα πρακτικά του Πρωτοβάθμιου Συμβουλίου Κρίσεων, κοινοποιεί εγγράφως στους κριθέντες ως ευδοκίμως τερματίσαντες ή αποστρατευτέους την απόφαση του Συμβουλίου αυτού με την αιτιολογία της. Οι εν λόγω Αξιωματικοί δύνανται, εντός ανατρεπτικής προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίηση σε αυτούς της απόφασης των οικείων Πρωτοβάθμιων Συμβουλίων, να προσφύγουν στα αρμόδια Δευτεροβάθμια Συμβούλια για επανάκριση. Τα Δευτεροβάθμια Συμβούλια στην περίπτωση αυτή συνεδριάζουν εκτάκτως και αποφαινόμενα οριστικά για τις προσφυγές αυτές εντός είκοσι (20) ημερών από την υποβολή τους. 6. ...».

8. Επειδή, το κρινόμενο ένδικο βοήθημα, κατά το μέρος που στρέφεται κατά της απόφασης του Δευτεροβάθμιου Ανώτατου Συμβουλίου του Πυροσβεστικού Σώματος, με την οποία ο ασκών αυτό, Αντιστράτηγος-Υπαρχηγός του Πυροσβεστικού Σώματος, κρίθηκε ως ευδοκίμως τερματίσας τη σταδιοδρομία του λόγω μη ικανοποιητικής υπηρεσιακής απόδοσης και, συνεπεία της κρίσης αυτής, απολύθηκε από το Πυροσβεστικό Σώμα, έχει τον χαρακτήρα προσφυγής ουσίας, καθόσον, σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν ανωτέρω, το Πυροσβεστικό Σώμα αποτελεί πολιτική διοικητική υπηρεσία του Κράτους και οι κατέχοντες οργανικές θέσεις σε αυτό είναι μόνιμοι υπάλληλοι, απολαύοντες της κατά το άρθρο 103 παρ. 4 του Συντάγματος προστασίας και δυνάμενοι να απολυθούν μόνο κατόπιν απόφασης υπηρεσιακού συμβουλίου, η οποία υπόκειται σε προσφυγή ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας. Περαιτέρω, το κρινόμενο ένδικο βοήθημα, κατά το μέρος που στρέφεται κατά του προεδρικού διατάγματος περί αποστρατείας, έχει τον χαρακτήρα αίτησης ακύρωσης, η εκδίκαση της οποίας ανήκει στην αρμοδιότητα του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών (άρθρο 1 παρ. 1 περ. α' και παρ. 2 του ν. 702/1977, Α' 268, όπως οι διατάξεις αυτές ισχύουν μετά την αντικατάστασή τους από τα άρθρα 1 παρ. 1 του ν. 2944/2001, Α' 222, και 47 παρ. 2 του ν. 3900/2010, Α' 213, αντίστοιχα). Όμως, ως εκ του παρακολουθηματικού χαρακτήρα του εν λόγω διατάγματος προς την πρώτη προσβαλλόμενη απόφαση του δευτεροβαθμίου συμβουλίου κρίσης, η αίτηση ακύρωσης πρέπει να συνεκδικασθεί με την προαναφερθείσα προσφυγή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 4 και του άρθρου 34 παρ. 1 του ν. 1968/1991, Α' 150 (βλ. ΣΤΕ 1179, 1364, 2685, 2750/2020 κ.ά.).

9. Επειδή, στην προϊσχύσασα διάταξη της παρ. 7 του άρθρου 24 του π.δ. 305/1992 (Α' 152), όπως είχε αντικατασταθεί από την παρ. 1 του άρθρου 1 του π.δ. 45/1998 (Α' 44) σε συνδυασμό με το άρθρο μόνο του π.δ. 217/2001 (Α' 167), η οποία καταργήθηκε, ακολούθως, με το άρθρο 182 περ. στ' του ως άνω ν. 4662/2020, οριζόταν ότι: «Ευδοκίμως τερματίσαντες τη σταδιοδρομία τους κρίνονται οι Πύραρχοι, Αρχιπύραρχοι και ο Υπαρχηγός, εφόσον συμπληρώνουν 35ετή συντάξιμη υπηρεσία και κρίνεται ότι δε συγκεντρώνουν σε ικανοποιητικό βαθμό όλα τα ιδιάζοντα ουσιαστικά προς προαγωγή

προσόντα ή δεν έχουν ικανοποιητική υπηρεσιακή απόδοση». Όπως είχε παγίως κριθεί εν λόγω διάταξη, κατά το μέρος που όριζε ότι οι αναφερόμενοι σε αυτήν αξιωματικοί του Πυροσβεστικού Σώματος κρίνονται ως ευδοκίμως τερματίσαντες τη σταδιοδρομία τους, εφόσον δεν έχουν ικανοποιητική υπηρεσιακή απόδοση, έχουσα την έννοια ότι οι κρινόμενοι κατά τον τρόπο αυτό αξιωματικοί απολύονται από την υπηρεσία για αναίτια υπηρεσιακή ανεπάρκεια, ήταν σύμφωνη προς το άρθρο 103 παρ. 4 του Συντάγματος, εφόσον η απόλυση γίνεται από υπηρεσιακό συμβούλιο που αποφασίζει κυριαρχικά για το αν ο κρινόμενος αξιωματικός πρέπει ή όχι να απολυθεί από την υπηρεσία. Κατά το μέρος, όμως, που η παραπάνω διάταξη προέβλεπε ότι απολύονται από την υπηρεσία και εκείνοι οι αξιωματικοί, οι οποίοι κρίνεται ότι δεν συγκεντρώνουν σε ικανοποιητικό βαθμό όλα τα ιδιάζοντα ουσιαστικά προσόντα προς προαγωγή, συνδέοντας την κρίση του υπαλλήλου ως απολυτέου με την κρίση αυτού ως μη προακτέου, που έχει διαφορετικό περιεχόμενο, και εξαρτά την παραμονή του υπαλλήλου στη δημόσια υπηρεσία από την προαγωγή του σε ανώτερο βαθμό, είχε κριθεί ότι ήταν αντίθετη προς την έννοια της μονιμότητας του πολιτικού δημόσιου υπαλλήλου, όπως αυτή διασφαλίζεται από το άρθρο 103 παρ. 4 του Συντάγματος (βλ. ΣτΕ 1179, 2446, 2751/2020, 2098, 2177/2019, 84, 1473/2015, 4834/2014, 853/2013, 115/2010, 2650-2651/2009, 2350/2008, 249/2006, 1834/2005, 1425/2004 κ.ά., πρβλ. και ΣτΕ 4636/1995, 476/1994, 2230, 3603/1981 7μ., 3529, 3532/1980, 1552/1980 7μ. σε σχέση με τους αξιωματικούς της τέως Αστυνομίας Πόλεων που αποτελούσε πολιτική διοικητική υπηρεσία).

10. Επειδή, περαιτέρω με την παράγραφο 2 του άρθρου 3 «Θέματα Πυροσβεστικού Σώματος» του ν. 3243/2004 (Α' 103), όπως αυτή ίσχυε έως την κατάργησή της με το άρθρο 73 παρ. 8 του ν. 4249/2014 (Α' 73) το οποίο, ακολούθως, καταργήθηκε με το άρθρο 182 περ. α' του ως άνω ν. 4662/2020, οριζόταν ότι: «Ευδοκίμως τερματίσαντες τη σταδιοδρομία τους κρίνονται οι Πύραρχοι, Αρχιπύραρχοι, Υποστράτηγοι και Αντιστράτηγοι πλην του Αρχηγού που έχουν συμπληρώσει 35ετή συντάξιμη υπηρεσία κατά την ημερομηνία διενέργειας των κρίσεων και δεν αξιολογούνται με βαθμό τουλάχιστον οκτώ σε όλα τα ουσιαστικά τους προσόντα». Με την τελευταία αυτή διάταξη ο νομοθέτης δεν θέλησε να άρει το καθεστώς της μονιμότητας του προσωπικού

του Πυροσβεστικού Σώματος που κατέχει τους αναφερθέντες βαθμούς, ούτε το προεκτεθέν σύστημα κρίσεων τους από τα αρμόδια συμβούλια. Όπως είχε παγίως κριθεί, ενόψει της ιδιότητας των αξιωματικών αυτών ως μόνιμων πολιτικών υπαλλήλων για τους οποίους ισχύουν οι εγγυήσεις του άρθρου 103 παράγραφος 4 του Συντάγματος, η αναφερθείσα διάταξη του ν. 3243/2004 δεν έχει την έννοια ότι οι εν λόγω αξιωματικοί που έχουν συμπληρώσει 35ετή συντάξιμη υπηρεσία κρίνονται ως ευδοκίμως τερματίσαντες τη σταδιοδρομία τους άνευ ετέρου, εφόσον δεν αξιολογούνται με βαθμό τουλάχιστον οκτώ («λίαν καλός») σε όλα τα ουσιαστικά τους προσόντα, αλλά αποτελεί έντονη υπόδειξη προς τα αρμόδια συμβούλια σε περίπτωση συνδρομής των προϋποθέσεων αυτών να εξετάσουν τα ίδια αν υφίσταται λόγος υπηρεσιακής ανεπάρκειας, ενόψει της μειωμένης αυτής βαθμολογίας σε συνδυασμό με τα λοιπά στοιχεία της υπηρεσιακής εικόνας των αξιωματικών (όπως εκθέσεις αξιολογήσεως, πειθαρχικές ποινές, προσωπική αντίληψη των μελών του συμβουλίου), καθώς και των καθηκόντων του βαθμού τους (βλ. ΣΤΕ 189, 603/2017, 2853/2016, 1010, 1473, 2936/2015, 920, 1724/2014, 4705/2013, 3916/2010 κ.ά.).

11. Επειδή, η κρίσιμη, εν προκειμένω, διάταξη του άρθρου 126 παρ. 8 του ν. 4662/2020 (βλ. σκέψη 7) προβλέπει τη δυσμενή κρίση των αξιωματικών του Πυροσβεστικού Σώματος από τον βαθμό του Πυράρχου μέχρι και του Αντιστράτηγου-Υπαρχηγού ως ευδοκίμως τερματισάντων τη σταδιοδρομία τους στις περιπτώσεις που οι εν λόγω αξιωματικοί, έχοντες συμπληρώσει τριακονταπενταετή συντάξιμη υπηρεσία, δεν παρουσιάζουν ικανοποιητική υπηρεσιακή απόδοση, περαιτέρω, δε, παραθέτει ενδεικτικώς τα στοιχεία της υπηρεσιακής εικόνας των αξιωματικών, στην αξιολόγηση των οποίων μπορεί να στηριχθεί η πιο πάνω κρίση περί ακαταλληλότητας αυτών για την άσκηση των καθηκόντων του βαθμού τους. Με το περιεχόμενο αυτό η ως άνω διάταξη, έχουσα την έννοια, υπό το φως και της προαναφερθείσας νομολογίας του Δικαστηρίου (βλ. σκέψεις 9 και 10) ότι οι -υπό τις τιθέμενες στην εν λόγω διάταξη προϋποθέσεις- κρινόμενοι αξιωματικοί απολύονται από την υπηρεσία λόγω ακαταλληλότητας, δεν αντίκειται προς το συνταγματικό θεσμό της μονιμότητας (άρθρο 103 παρ. 4 του Συντάγματος), εφόσον το

υπηρεσιακό συμβούλιο που αποφασίζει κυριαρχικά για το αν ο κρινόμενος πρέπει ή όχι να απολυθεί από την υπηρεσία πληροί τους όρους που θέτει το Σύνταγμα.

12. Επειδή, περαιτέρω, στο άρθρο 128 του ν. 4662/2020 ορίζεται ότι: «1. Για τις κρίσεις των Αξιωματικών Πυροσβεστικού Σώματος συγκροτούνται τα εξής Συμβούλια Κρίσεων: ... γ) Πρωτοβάθμιο Ανώτατο Συμβούλιο. δ) Δευτεροβάθμιο Ανώτατο Συμβούλιο. 2. Τα Συμβούλια Κρίσεων συγκροτούνται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας, που εκδίδεται εντός του πρώτου πενθημέρου του μηνός Ιανουαρίου κάθε έτους ... 3. ... 4. ... 5. Τα μέλη του Συμβουλίου που προέρχονται από τις Ένοπλες Δυνάμεις, ορίζονται ύστερα από πρόταση του Αρχηγού Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας, τα μέλη που προέρχονται από το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, ορίζονται ύστερα από πρόταση του Πρόεδρου του και το μέλος που προέρχεται από την Ελληνική Αστυνομία, ορίζεται ύστερα από πρόταση του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας.»· στο άρθρο 129, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, ότι: «1. Τα Συμβούλια Κρίσεων συγκροτούνται για ένα (1) έτος από τακτικά και αναπληρωματικά μέλη, ως εξής: ... γ. Πρωτοβάθμιο Ανώτατο Συμβούλιο: ... δ. Δευτεροβάθμιο Ανώτατο Συμβούλιο: Απαρτίζεται από έναν (1) Αντιπρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ως Πρόεδρο, έναν (1) Αντιστράτηγο των Ενόπλων Δυνάμεων και έναν (1) Αντιστράτηγο της ΕΛ.ΑΣ. ως μέλη. Ως αναπληρωματικά μέλη ορίζονται, αντίστοιχα ένας (1) Αντιστράτηγος των Ενόπλων Δυνάμεων και ένας Αντιστράτηγος της ΕΛ.ΑΣ., κατόπιν απόφασης των Αρχηγών Γ.Ε.ΕΘ.Α. και ΕΛ.ΑΣ. αντίστοιχα. 2. ...»· στο άρθρο 130 ότι: «... 3. Το Πρωτοβάθμιο Ανώτατο Συμβούλιο Πυροσβεστικού Σώματος είναι αρμόδιο για: α) τις κρίσεις των Αρχιπυράρχων, Υποστρατήγων, Αντιστρατήγων, πλην του Αρχηγού, ... 4. Το Δευτεροβάθμιο Ανώτατο Συμβούλιο Πυροσβεστικού Σώματος είναι αρμόδιο για τις επανακρίσεις των Αρχιπυράρχων, Υποστρατήγων και Αντιστρατήγων, πλην του Αρχηγού, καθώς και για την εξέταση των προσφυγών των Ανωτάτων Αξιωματικών που παραλείφθηκαν κατά τις τακτικές κρίσεις.»· στο άρθρο 131 ότι: «...6. Τα ως άνω Συμβούλια Κρίσεων ανασυγκροτούνται σε κάθε περίπτωση που καθίσταται αναγκαίο».

13. Επειδή, στη διάταξη του άρθρου 100 Α του Συντάγματος, η οποία προστέθηκε με το από 6.4.2001 Ψήφισμα της Ζ΄ Αναθεωρητικής Βουλής (Α΄

84), ορίζεται ότι: «Νόμος ορίζει τα σχετικά με τη συγκρότηση και τη λειτουργία του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, καθώς και τα σχετικά με την υπηρεσιακή κατάσταση των λειτουργών και υπαλλήλων που υπηρετούν σε αυτό. Στην αρμοδιότητα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ανήκουν ιδίως η δικαστική υποστήριξη και εκπροσώπηση του Δημοσίου και η αναγνώριση απαιτήσεων κατά του Δημοσίου ή ο συμβιβασμός σε διαφορές με αυτό. Στο κύριο προσωπικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους έχουν ανάλογη εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρων 88 παράγραφοι 2 και 5 και 90 παράγραφος 5». Περαιτέρω, ο ν. 3086/2002 «Οργανισμός Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και κατάσταση των Λειτουργών και των Υπαλλήλων του» (Α' 324), όπως ίσχυε, κατά τον κρίσιμο χρόνο, πριν από την κατάργησή του από το άρθρο 124 του ν. 4831/2021 (Α' 170), προέβλεπε μεταξύ άλλων και τα εξής: στο άρθρο 1 ότι: «Το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Ν.Σ.Κ.) αποτελεί ενιαία, ανώτατη Αρχή του Κράτους και υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών»· στο άρθρο 5 ότι: «1. [όπως η παρ. αυτή είχε αντικατασταθεί από το άρθρο 39 παρ. 1 του ν. 4170/2013 (Α' 163)] Το Ν.Σ.Κ., ως συλλογικό όργανο, λειτουργεί σε Ολομέλεια, πλήρη και τακτική, Τμήματα και Τριμελείς Επιτροπές ... 2. ... 3. ... 4. ... 5. ...»· στο άρθρο 27 με τίτλο «Μέλη Ν.Σ.Κ.-Θέσεις» ότι: «1. [όπως η παρ. αυτή είχε αντικατασταθεί από το άρθρο 52 του ν. 4170/2013] Λειτουργοί του Ν.Σ.Κ. είναι: ο Πρόεδρος, οι Αντιπρόεδροι, οι Νομικοί Σύμβουλοι, οι Πάρεδροι, οι Δικαστικοί Πληρεξούσιοι Α', οι Δικαστικοί Πληρεξούσιοι και οι Δόκιμοι Δικαστικοί Πληρεξούσιοι. 2. ... 3. ...»· στο άρθρο 33 ότι: «Τα μέλη του Ν.Σ.Κ. είναι μόνιμοι ανώτατοι δημόσιοι λειτουργοί και έπονται στο προβάδισμα των Δικαστικών Λειτουργών των αντίστοιχων βαθμών...»· στο άρθρο 35 ότι: «1. [όπως ίσχυε, κατόπιν της αντικατάστασης του άρθρου 58 του ν. 3086/2002 από το άρθρο 59 του ν. 4170/2013] Οι βαθμοί της ιεραρχίας των μελών του Ν.Σ.Κ. είναι οι εξής: Πρόεδρος, Αντιπρόεδρος, Νομικός Σύμβουλος, Πάρεδρος, Δικαστικός Πληρεξούσιος Α', Δικαστικός Πληρεξούσιος και Δόκιμος Δικαστικός Πληρεξούσιος. 2. ... 3. ...»· στο άρθρο 37 ότι: «1. Το μέλος του κύριου προσωπικού οφείλει πίστη και αφοσίωση στην πατρίδα και στη δημοκρατία. Κατά την άσκηση των καθηκόντων του υπόκειται στο Σύνταγμα και στους νόμους. 2. Οφείλει να τηρεί εχεμύθεια για τα απόρρητα, που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις, καθώς και για γεγονότα ή

πληροφορίες, που γνωρίζει από την εκτέλεση των καθηκόντων του ή λόγω της ιδιότητάς του. 3. ... 4. ... 5. ... ». Εξάλλου, αντίστοιχες διατάξεις περιέχονται στα άρθρα 3, 5 παρ. 1, 26 παρ. 1 και 3 και 34 παρ. 1 του ήδη ισχύοντος Οργανισμού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (ν. 4831/2021).

14. Επειδή, όπως έχει κριθεί, σύμφωνα με το άρθρο 100Α του Συντάγματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους αποτελεί συνταγματικά κατοχυρωμένο σώμα της Διοίκησης με ιδιαίτερο θεσμικό ρόλο και αρμοδιότητες (βλ. ΣΤΕ 411-413, 1793/2011 Ολ. και 300/2021, 626/2020 7μ., 2853/2019, 3054/2013, 2243-2244/2011 7μ.). Εξάλλου, τα μέλη του κύριου προσωπικού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους χαρακτηρίζονται από το Σύνταγμα ως λειτουργοί (και, μάλιστα, μόνιμοι, σύμφωνα με το άρθρο 33 του ν. 3086/2002) και προβλέπεται ότι εφαρμόζονται επ' αυτών αναλόγως οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 5 του άρθρου 88 και της παραγράφου 5 του άρθρου 90 του Συντάγματος. Εν όψει των ανωτέρω, τα μέλη του κύριου προσωπικού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους απολαύουν και αυτά των ίδιων εγγυήσεων, οι οποίες θεσπίζονται, από την προαναφερθείσα διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 103 του Συντάγματος, υπέρ των μόνιμων δημόσιων υπαλλήλων (βλ. ΣΤΕ 585/2008, 274/2007, 3316/1979). **Συνεπώς, τα μέλη του κύριου προσωπικού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους νομίμως μετέχουν, ως απολαύοντα και αυτά της συνταγματικής προστασίας της μονιμότητας, στη συγκρότηση των υπηρεσιακών συμβουλίων, που κρίνουν τους αξιωματικούς του Πυροσβεστικού Σώματος, ως ευδοκίμως τερματίσαντες τη σταδιοδρομία τους, υπολογιζόμενα στο ελάχιστο, απαιτούμενο από το Σύνταγμα, για τη νόμιμη συγκρότηση του σχετικού υπηρεσιακού συμβουλίου, ποσοστό των δύο τρίτων.**

15. Επειδή, οι αξιωματικοί των ενόπλων δυνάμεων είναι στρατιωτικοί υπάλληλοι, οι οποίοι δεν απολαύουν της καθιερούμενης από το άρθρο 103 παρ. 4 του Συντάγματος μονιμότητας (βλ. ΣΤΕ 2192/2014 Ολ., 789/1990 Ολ., 1749/1997, 1959/1994, 2037/1991 7μ., 1399-1400/1979 κ.ά.).

16. Επειδή, στο άρθρο 11 του ν. 4249/2014 «Αναδιοργάνωση της Ελληνικής Αστυνομίας, ...» (Α' 73) προβλέπεται ότι: «Η Ελληνική Αστυνομία είναι Σώμα Ασφάλειας, ... και έχει ως αποστολή: α. την εξασφάλιση της δημόσιας ειρήνης και ευταξίας και της απρόσκοπτης κοινωνικής διαβίωσης των πολιτών, που περιλαμβάνει την άσκηση της αστυνομίας γενικής αστυνόμευσης και τροχαίας,

β. την πρόληψη και καταστολή του εγκλήματος και την προστασία του Κράτους και του δημοκρατικού πολιτεύματος, στο πλαίσιο της συνταγματικής τάξης, που περιλαμβάνει την άσκηση της αστυνομίας δημόσιας και κρατικής ασφάλειας, γ. την πρόληψη και αποτροπή της παράνομης εισόδου-εξόδου αλλοδαπών στην Ελλάδα και τον έλεγχο της τήρησης των διατάξεων που αφορούν την είσοδο, έξοδο, παραμονή και εργασία των αλλοδαπών στη χώρα, που περιλαμβάνει την άσκηση της αστυνομίας αλλοδαπών και προστασίας συνόρων» (παρ. 1), ότι «Η Ελληνική Αστυνομία συμμετέχει στην αντιμετώπιση κάθε έκτακτης ανάγκης που προκύπτει από θεομηνίες και ατυχήματα ή άλλες καταστροφές σε περίοδο ειρήνης ή πολέμου σε συνεργασία με τις συναρμόδιες εθνικές αρχές και Υπηρεσίες, καθώς και σε συνεργασία με τις ένοπλες δυνάμεις στην εξασφάλιση της εθνικής άμυνας...» (παρ. 2) και, περαιτέρω, διαγράφεται το πλαίσιο των επιμέρους τομέων δράσης της Ελληνικής Αστυνομίας και, ειδικότερα, της αστυνομίας γενικής αστυνόμευσης, της αστυνομίας τροχαίας, της αστυνομίας δημόσιας ασφάλειας, της αστυνομίας κρατικής ασφάλειας και της αστυνομίας αλλοδαπών και προστασίας συνόρων (παρ. 3-7). Ακόμη, στο άρθρο 13 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι: «1. [όπως τροποποιήθηκε από τα άρθρα 231 παρ. 1 του ν. 4281/2014 (Α' 160) και 17 παρ. 3 του ν. 4647/2019 (Α' 204)] Η Ελληνική Αστυνομία αποτελεί ιδιαίτερο ένοπλο Σώμα Ασφάλειας και διέπεται από ειδικούς οργανικούς νόμους. Το προσωπικό της διακρίνεται σε ένοστολο και σε πολιτικό. Στο ένοστολο προσωπικό ανήκουν οι αστυνομικοί, οι Ειδικοί Φρουροί, οι Συνοριακοί Φύλακες και οι συνοριακοί φύλακες ορισμένου χρόνου. Το ένοστολο προσωπικό έχει ιδιαίτερη ιεραρχία αντίστοιχη της στρατιωτικής και ειδικούς κανόνες πειθαρχίας και δεν εφαρμόζονται στο προσωπικό αυτό οι διατάξεις που αφορούν τους δημόσιους πολιτικούς υπαλλήλους, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε ειδική διάταξη νόμου ... 2. Οι Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας και το προσωπικό της τελούν σε διαρκή ετοιμότητα για την πρόληψη και καταστολή του εγκλήματος, την προστασία του δημοκρατικού πολιτεύματος και της έννομης τάξης και την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών. Το ένοστολο προσωπικό θεωρείται ότι βρίσκεται σε διατεταγμένη υπηρεσία, σε κάθε περίπτωση που καθίσταται αναγκαία η παρέμβασή του. 3. Το ένοστολο προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας εκπαιδεύεται στη χρήση όπλων και ειδικών μέσων και μηχανημάτων και φέρει

κατά την άσκηση των καθηκόντων του κατάλληλο οπλισμό, εφόδια και μέσα.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Άμυνας και Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, το προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας μπορεί να εκπαιδεύεται και στις σχολές και τα κέντρα εκπαίδευσης των ενόπλων δυνάμεων με τη συνδρομή ειδικών εκπαιδευτών των ενόπλων δυνάμεων. ...».

Εξάλλου, εκτός από τις παραπάνω αρμοδιότητες, η Ελληνική Αστυνομία ασκεί, σύμφωνα με τον ν. 1481/1984 (Α' 152), και τα εξής καθήκοντα: Οι δυνάμεις της μετέχουν ενεργώς στην εξασφάλιση της εθνικής άμυνας σε συνεργασία με τις ένοπλες δυνάμεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 10 παρ. 5 του ν. 660/1977 (Α' 218) -ήδη άρθρου 11 παρ. 16 του ν. 2292/1995, Α' 35- (άρθρο 18 παρ. 8 του ν. 1481/1984, όπως η παρ. αυτή αντικαταστάθηκε από το άρθρο 3 του ν. 2018/1992, Α' 33). Όταν η χώρα ή τμήμα της κηρύσσεται σε κατάσταση πολιορκίας, οι κατά τόπους αστυνομικές υπηρεσίες υπάγονται στους στρατιωτικούς διοικητές, σύμφωνα με το νόμο για την κατάσταση πολιορκίας (άρθρο 18 παρ. 9). Στρατιωτικά αποσπάσματα είναι δυνατό να συγκροτούνται κατά τη διάρκεια πολέμου από αστυνομικό προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας (άρθρο 17 παρ. 1). Σε πόλεις, όπου δεν εδρεύει μόνιμα στρατιωτική μονάδα, μπορεί να ανατίθενται καθήκοντα φρουράρχου σε αξιωματικό της Ελληνικής Αστυνομίας (άρθρο 17 παρ. 4).

17. Επειδή, από τις παραπάνω διατάξεις προκύπτει ότι **η Ελληνική Αστυνομία, πέραν από τα καθαρώς αστυνομικά της καθήκοντα, έχει ευρύτερη αποστολή, βοηθητική των ενόπλων δυνάμεων της χώρας και μετέχει ενεργώς, εφόσον παραστεί ανάγκη, στην εξασφάλιση της εθνικής άμυνας σε συνεργασία με αυτές. Ως εκ τούτου, συνιστά στρατιωτική υπηρεσία, οι υπηρετούντες δε σε αυτήν αξιωματικοί δεν αποτελούν πολιτικούς, αλλά στρατιωτικούς υπαλλήλους, επί των οποίων δεν εφαρμόζονται οι περί μονιμότητας διατάξεις του άρθρου 103 παρ. 4 του Συντάγματος** (πρβλ. ΣΤΕ 2194/2014 Ολ., 2649/1987 Ολ. σε σχέση με τις αντίστοιχου περιεχομένου προϊσχύσασες διατάξεις των ν. 1481/1984, Α' 152 και 2800/2000, Α' 41, καθώς και ΣΤΕ 3196/2013, 306/2005, 2603/2004, 1693/2003, 466/1999 7μ., 2960/1994 7μ. κ.ά.).

18. Επειδή, κατόπιν όσων έγιναν δεκτά στις προηγούμενες σκέψεις 15-17, η **προβλεπόμενη στο άρθρο 129 παρ. 1 περ. δ' του ν. 4662/2020 συγκρότηση του Δευτεροβάθμιου Ανώτατου Συμβουλίου του**

Πυροσβεστικού Σώματος δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του άρθρου 103 παρ. 4 του Συντάγματος, δοθέντος ότι τα δύο από τα τρία πρόσωπα που συμμετέχουν σε αυτή (Αντιστράτηγος των Ενόπλων Δυνάμεων, Αντιστράτηγος της ΕΛ.ΑΣ.) δεν απολαύουν της συνταγματικής προστασίας της μονιμότητας (πρβλ. ΣτΕ 169/1991, 1784, 3566, 3622/1989, 1132, 3874, 4678/1988, 1399-1400/1979).

19. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, κατά την τακτική κρίση Αντιστράτηγων Γενικών Καθηκόντων έτους 2020, ο προσφεύγων κρίθηκε κατά πλειοψηφία, με την 1/10.2.2020 απόφαση (πρακτικό) του Πρωτοβάθμιου Ανώτατου Συμβουλίου του Πυροσβεστικού Σώματος (θέμα 1ο), ως ευδοκίμως τερματίσας τη σταδιοδρομία του, με την αιτιολογία ότι «κατέχει τον ανώτατο βαθμό του Αντιστρατήγου-Υπαρχηγού, συμπλήρωσε 35ετή συντάξιμη υπηρεσία και κατά την κρίση του Συμβουλίου δεν παρουσιάζει ικανοποιητική υπηρεσιακή απόδοση». Με την ίδια απόφαση απονεμήθηκε στον προσφεύγοντα ο τίτλος του επίτιμου Υπαρχηγού Υποστήριξης Πυροσβεστικού Σώματος, σύμφωνα με το το άρθρο 133 του ν. 4662/2020. Κατά της πιο πάνω απόφασης, ο προσφεύγων άσκησε προσφυγή (αίτηση επανάκρισης), η οποία απορρίφθηκε με την 1/28.7.2020 απόφαση (θέμα 3ο) του Δευτεροβάθμιου Ανώτατου Συμβουλίου του Πυροσβεστικού Σώματος (ως άνω υπό στοιχ. α΄ προσβαλλόμενη), με την ίδια αιτιολογία. Επακολούθησε η έκδοση του από 21.8.2020 προεδρικού διατάγματος (ως άνω υπό στοιχ. β΄ προσβαλλόμενο), με το οποίο ο αιτών, λόγω της ανωτέρω δυσμενούς κρίσης, τέθηκε σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία.

20. Επειδή, με την υπό κρίση προσφυγή προβάλλεται ότι η διάταξη του άρθρου 126 παρ. 8 του ν. 4662/2020, κατά το μέρος που προβλέπει την απόλυση από την υπηρεσία αξιωματικών του Πυροσβεστικού Σώματος, που κρίνονται, αφού ληφθούν υπόψη τα ουσιαστικά τους προσόντα και τυχόν δυσμενή στοιχεία του ατομικού τους φακέλου, ότι δεν συγκεντρώνουν όλα τα ιδιάζοντα προς προαγωγή προσόντα, αντίκειται στην αρχή της κατοχυρούμενης στο άρθρο 103 παρ. 4 του Συντάγματος μονιμότητας των δημόσιων πολιτικών υπαλλήλων. Σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν στη σκέψη 11, ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως στηριζόμενος σε εσφαλμένη προϋπόθεση όσον αφορά το περιεχόμενο της διάταξης του άρθρου 126 παρ. 8 του ν. 4662/2020. Όμως, κατά τα εκτεθέντα στις σκέψεις 12 -18, το

Δευτεροβάθμιο Ανώτατο Συμβούλιο του Πυροσβεστικού Σώματος, στο οποίο ανήκει η τελική κρίση του ανώτατου αξιωματικού ως ευδοκίμως τερματίσαντος τη σταδιοδρομία του, συγκροτηθέν με την 17692 Φ.201.16/26.3.2020 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας και ανασυγκροτηθέν με την 27590 Φ. 201.16/15.5.2020 απόφαση του ίδιου βάσει της προαναφερθείσας διάταξης του άρθρου 129 παρ. 1 περ. δ' του ν. 4662/2020, εξέδωσε την υπό στοιχ. α' προσβαλλόμενη πράξη υπό μη νόμιμη συγκρότηση. Για τον λόγο αυτόν, ο οποίος εξετάζεται αυτεπαγγέλτως ως αναγόμενος στη νομιμότητα, από την άποψη της συμφωνίας με το άρθρο 103 παρ. 4 του Συντάγματος, της συγκρότησης του εκδόντος την προσβαλλόμενη απόφαση συλλογικού οργάνου (πρβλ. ΣτΕ 3503/2009 Ολομ., 1990/1990 Ολομ., 418/2019), η κρινόμενη προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή και να εξαφανισθεί η προσβαλλόμενη πράξη του Δευτεροβάθμιου Ανώτατου Συμβουλίου του Πυροσβεστικού Σώματος, περαιτέρω δε πρέπει, κατ' αποδοχή της συνεκδικαζόμενης αίτησης ακύρωσης, να ακυρωθεί το προσβαλλόμενο προεδρικό διάταγμα κατά το μέρος που με αυτό ο αιτών, λόγω της πιο πάνω κρίσης, αποστρατεύθηκε αυτεπαγγέλτως από το Σώμα.

Διά ταύτα

Δέχεται την προσφυγή.

Εξαφανίζει την 1/28.7.2020 απόφαση του Δευτεροβάθμιου Ανώτατου Συμβουλίου του Πυροσβεστικού Σώματος, κατά το μέρος που αφορά τον προσφεύγοντα.

Δέχεται την αίτηση ακύρωσης.

Ακυρώνει το από 21.8.2020 προεδρικό διάταγμα (Γ' ...), κατά το μέρος που αφορά τον αιτούντα.

3. Ηλεκτρονική Ταυτότητα Κτιρίων

ΣτΕ 1145/2022 Ολομέλεια

Πρόεδρος: Ε. Σαρπ

Εισηγητής: Χ. Ντουχάνης

Δικηγόροι: Α. Παπακωνσταντίνου, Γ.Αθανασίου, Ε.Τσιάντη, Κ.Καρατσώλης, Ν. Μουκαζής (Ν.Σ.Κ.),

Ηλεκτρονική Ταυτότητα Κτιρίου – Ανάθεση στο Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδας - Έννομο συμφέρον συνδικαλιστικής οργάνωσης

Κανένας από τους καταστατικούς σκοπούς της αιτούσας ομοσπονδίας δεν σχετίζεται με το θεσμό της Ηλεκτρονικής Ταυτότητας κτιρίων και διηρημένων ιδιοκτησιών, ο οποίος συνίσταται στην ακριβή και αξιόπιστη αποτύπωση των κτιρίων και την καταγραφή και παρακολούθηση των μεταβολών που επιχειρούνται σε αυτά, ούτε, κατά μείζονα λόγο, με την απόφαση του νομοθέτη να αναθέσει την αποστολή αυτή σε αξιόπιστο δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα και, περαιτέρω, την επιλογή του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου “Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδος” ως παρόχου των σχετικών ηλεκτρονικών υπηρεσιών προς την κεντρική Διοίκηση, τους μηχανικούς και τους πολίτες, στην οποία προέβη η προσβαλλόμενη κανονιστική απόφαση, αφού, μάλιστα, η επιλογή αυτή ούτε τις συνθήκες εργασίας και τα συμφέροντα των εργαζομένων του Υπουργείου επηρεάζει ούτε συνιστά αποδοκιμασία προς τους ίδιους ή αμφισβήτηση της επαγγελματικής τους επάρκειας. Περαιτέρω και ανεξαρτήτως των ανωτέρω καταστατικών σκοπών της αιτούσας, ο καθορισμός των όρων και προϋποθέσεων άσκησης αρμοδιοτήτων δημόσιας υπηρεσίας από τον νομοθέτη, ή, δυνάμει νομοθετικής εξουσιοδότησης, από την κανονιστικώς δρώσα Διοίκηση, ανάγεται στην κανονιστική σχέση μεταξύ του κράτους και των υπαλλήλων ή υπηρεσιών, στους οποίους ανατίθεται η άσκηση των εν λόγω αρμοδιοτήτων, οι δε σχετικές διοικητικές πράξεις δεν είναι παραδεκτώς, από πλευράς εννόμου συμφέροντος, προσβλητές από συνδικαλιστικό φορέα.

1. ...

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή, η οποία εισήχθη ενώπιον της Ολομελείας με την Ε:211/5.2.2021 πράξη της Προέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας, ζητείται η ακύρωση της ΥΠΕΝ/ΔΕΣΕΔΠ/117828/ 1338/7.12.2020 απόφασης του Υφυπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Ανάθεση υλοποίησης ηλεκτρονικής πλατφόρμας του Ηλεκτρονικού Μητρώου της παρ. 2 του άρθρου 53 του ν. 4495/2017 και τέλους ανταπόδοσης» (Β΄ 5447).

3. ...

4. Επειδή, με τις διατάξεις του Δεύτερου Κεφαλαίου (άρθρα 52-62) του Τμήματος Β΄ του ν. 4495/2017 «Έλεγχος και προστασία του Δομημένου Περιβάλλοντος και άλλες διατάξεις» (Α΄ 167) ορίζεται το πλαίσιο ενεργοποίησης και λειτουργίας του θεσμού της «Ηλεκτρονικής Ταυτότητας

Κτιρίου» -που επεκτείνεται ήδη και στην «Ηλεκτρονική Ταυτότητα Αυτοτελούς Διηρημένης Ιδιοκτησίας» (βλ. άρθρο 51 του ν. 4643/2019, Α΄ 193). Ειδικότερα, στο άρθρο 52 του ν. 4495/2017, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 51 του ν. 4643/2019 (Α΄ 193), προσδιορίζεται ο σκοπός της «Ηλεκτρονικής Ταυτότητας Κτιρίου» και της «Ηλεκτρονικής Ταυτότητας Αυτοτελούς Διηρημένης Ιδιοκτησίας», ο οποίος συνίσταται στην «αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης του κτιρίου ή της διηρημένης ιδιοκτησίας, αντιστοίχως, και των αδειών τους, καθώς και [στην] παρακολούθηση και [τον] έλεγχο των μεταβολών τους, κατά τη διάρκεια του χρόνου ζωής τους» (παρ. 1) και καθορίζεται το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων των άρθρων 53-61 του ως άνω νόμου, στο οποίο υπάγονται «τα κτίρια ή διηρημένες ιδιοκτησίες επί κτιρίων που έχουν ανεγερθεί ή ανεγείρονται με βάση οικοδομική άδεια, καθώς και τα κτίρια ή οι διηρημένες ιδιοκτησίες, για τα οποία επιτρέπεται η διενέργεια εμπραγμάτων δικαιοπρασιών, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 82 του ίδιου νόμου», δηλαδή ακίνητα στα οποία έχουν εκτελεστεί αυθαίρετες κατασκευές ή έχουν εγκατασταθεί αυθαίρετες χρήσεις και, παρά τις εν λόγω πολεοδομικές παραβάσεις, εξαιρούνται από τις διατάξεις της παραγράφου 1 του ίδιου άρθρου περί απαγόρευσης δικαιοπρασιών (παρ. 2). Περαιτέρω, στο άρθρο 53 του ως άνω ν. 4495/2017, όπως η παρ. 1 αυτού προστέθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 51 του ν. 4643/2019 και οι παρ. 2 και 3 αντικαταστάθηκαν με την παρ. 3 του άρθρου 51 του ίδιου νόμου και, ακολούθως, οι παρ. 1, 1α, 2 και 3 αντικαταστάθηκαν εκ νέου με το άρθρο 63 του ν. 4759/2020 (Α΄ 245/9.12.2020), δίδονται οι ορισμοί της «Ηλεκτρονικής Ταυτότητας Κτιρίου» και της «Ηλεκτρονικής Ταυτότητας Αυτοτελούς Διηρημένης Ιδιοκτησίας» (παρ. 1 και 1α αντίστοιχα), του «Ηλεκτρονικού Μητρώου» (παρ. 2 εδ. α΄), του «Πιστοποιητικού Πληρότητας» (παρ. 3) και του «Εξουσιοδοτημένου μηχανικού» (παρ. 4). Ειδικότερα, ως «Ηλεκτρονική Ταυτότητα Κτιρίου» και «... Αυτοτελούς Διηρημένης Ιδιοκτησίας» ορίζεται ο φάκελος που περιλαμβάνει τα προβλεπόμενα στο άρθρο 54 παρ. 1 και 1α του ν. 4495/2017, όπως η παρ. 1α προστέθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 51 του ν. 4643/2019, στοιχεία του κτιρίου ή της διηρημένης ιδιοκτησίας, αντιστοίχως, και ειδική αναφορά στον αριθμό ΚΑΕΚ του οικοπέδου ή γηπέδου ή της διηρημένης ιδιοκτησίας, εφόσον υφίσταται. Εξάλλου, ως «Πιστοποιητικό Πληρότητας» ορίζεται «το πιστοποιητικό που εκδίδεται από τους εξουσιοδοτημένους για την τήρηση της

Ηλεκτρονικής Ταυτότητας ... μηχανικούς, στο οποίο βεβαιώνεται από αυτούς, με δήλωσή τους, η συμπλήρωση των στοιχείων που περιλαμβάνονται στην ταυτότητα ...», ενώ ως «Εξουσιοδοτημένος μηχανικός» ορίζεται «ο μηχανικός που ορίζεται από τους κυρίους του έργου και είναι υπεύθυνος για την εφαρμογή της πολεοδομικής νομοθεσίας, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις». Περαιτέρω, ως «Ηλεκτρονικό Μητρώο» ορίζεται «το Μητρώο στο οποίο τηρούνται στοιχεία, σχετικά με την Ηλεκτρονική Ταυτότητα ..., τους κυρίους του έργου, τους εξουσιοδοτημένους μηχανικούς, τα πιστοποιητικά ελέγχου και το πιστοποιητικό πληρότητας». Εξάλλου, στο άρθρο 53 παρ. 2 εδ. β' και γ' του ν. 4495/2017, όπως η παράγραφος αυτή ισχύει μετά την αντικατάστασή της από την παρ. 3 του άρθρου 51 του ν. 4643/2019 και την εκ νέου αντικατάστασή της με το άρθρο 63 του ν. 4759/2020 (Α' 245), ορίζεται ότι: «... Το Ηλεκτρονικό Μητρώο εποπτεύεται από το Παρατηρητήριο Δομημένου Περιβάλλοντος [άρθρο 1 του ν. 4495/2017] και συνδέεται με τη βάση δεδομένων του Ελληνικού Κτηματολογίου, μέσω του Κέντρου Διαλειτουργικότητας της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, σύμφωνα με το άρθρο 84 του ν. 4727/2020 (Α' 184). Η ανωτέρω διαδικασία διενεργείται αποκλειστικά ηλεκτρονικά, μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας, η υλοποίηση της οποίας και το τέλος ανταπόδοσης για κάθε ηλεκτρονική υποβολή μπορεί να ανατεθεί σε υπηρεσία του Δημοσίου, νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή και σε ιδιωτικό φορέα που έχει την αναγκαία τεχνογνωσία, με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας». Εξάλλου, στο άρθρο 55 του ως άνω ν. 4495/2017, όπως η περ. β' της παρ. 1 και το εδ. β' της παρ. 2 του άρθρου αυτού αντικαταστάθηκαν, αντιστοίχως, με τις παρ. 6 και 7 του άρθρου 51 του ν. 4643/2019, καθορίζονται κατηγορίες κτιρίων και διηρημένων ιδιοκτησιών, καθώς και ο χρόνος υποβολής της δήλωσης Ηλεκτρονικής Ταυτότητας επί τη βάσει της προηγηθείσης κατηγοριοποίησης. Ακολούθως, στο άρθρο 56 του ίδιου νόμου, όπως οι παρ. 4 και 5 αντικαταστάθηκαν με το άρθρο 64 του ν. 4759/2020, περιγράφεται η διαδικασία υποβολής της δήλωσης για την Ηλεκτρονική Ταυτότητα, ορίζεται δε ότι: «1. Η δήλωση γίνεται ανά κτίριο ή ανά διηρημένη ιδιοκτησία. 2. Ο εξουσιοδοτημένος μηχανικός, ο οποίος συμπληρώνει τα στοιχεία της Ηλεκτρονικής Ταυτότητας του Κτιρίου ή της διηρημένης ιδιοκτησίας ορίζεται από τον ιδιοκτήτη για κάθε

κτίριο ή διηρημένη ιδιοκτησία [βλ. συναφώς την παρ. 2 του άρθρου 54 του ως άνω ν. 4495/2017 περί συμπληρώσεως των στοιχείων της παρ. 1 του άρθρου 54 (και) από τους εξουσιοδοτημένους μηχανικούς, σε ειδικό έντυπο, το οποίο τηρείται σε ηλεκτρονική μορφή]. ... 3. ... 4. Τα στοιχεία ενημέρωσης και η αίτηση για την έκδοση πιστοποιητικού κτιρίου ή διηρημένης ιδιοκτησίας υποβάλλονται στο πληροφοριακό σύστημα μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας, διά της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr), από τον εξουσιοδοτημένο μηχανικό. Με την καταχώρηση της αίτησης, λαμβάνεται αυτόματα από το πληροφοριακό σύστημα μοναδικός αριθμός Ταυτότητας. 5. Εφόσον εκδοθεί από τον εξουσιοδοτημένο μηχανικό το Πιστοποιητικό Πληρότητας Ταυτότητας Κτιρίου (Π.Π.Τ.Κ.) [βλ. συναφώς τη ρύθμιση του εδ. γ' της παρ. 3 του άρθρου 54 του ως άνω ν. 4495/2017, σύμφωνα με την οποία «Υστερα από τη συμπλήρωση των στοιχείων, εκδίδεται από τον εξουσιοδοτημένο μηχανικό: α) το Πιστοποιητικό Πληρότητας της Ηλεκτρονικής Ταυτότητας Κτιρίου, ή β) το Πιστοποιητικό Πληρότητας της ηλεκτρονικής ταυτότητας της αυτοτελούς διηρημένης ιδιοκτησίας»], δίνεται από το πληροφοριακό σύστημα μοναδικός ηλεκτρονικός κωδικός, ο οποίος γνωστοποιείται από τον εξουσιοδοτημένο μηχανικό στον αναφερόμενο στην αίτηση ιδιοκτήτη του κτιρίου ή και της αυτοτελούς διηρημένης ιδιοκτησίας (οριζόντιας ή κάθετης). Ο μοναδικός ηλεκτρονικός κωδικός παρέχει τη δυνατότητα ελέγχου γνησιότητας του πιστοποιητικού, καθώς και επανέκδοσης του. ...».

5. Επειδή, κατ' επίκληση της ως άνω αναφερόμενης διάταξης της παρ. 2 του άρθρου 53 του ν. 4495/2017 (« ... η υλοποίηση της οποίας μπορεί να ανατεθεί ...»), εκδόθηκε η προσβαλλόμενη με την κρινόμενη αίτηση ΥΠΕΝ/ΔΕΣΣΕΔΠ/117828/1338/7.12.2020 απόφαση του Υφυπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Β' 5447). Στο άρθρο 1 της εν λόγω απόφασης με τίτλο «Ανάθεση υλοποίησης πληροφοριακού συστήματος» ορίζεται ότι: «Το Ηλεκτρονικό Μητρώο της παρ. 2 του άρθρου 53 του ν. 4495/2017 υλοποιείται με το Πληροφοριακό Σύστημα «Ταυτότητα Κτιρίου» που αποτελεί ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα για την υποβολή, έλεγχο, διαχείριση και παρακολούθηση της Ταυτότητας Κτιρίου και της Ταυτότητας Αυτοτελούς Διηρημένης Ιδιοκτησίας και έκδοση του Πιστοποιητικού Πληρότητας Ταυτότητας Κτιρίου ή Αυτοτελούς Διηρημένης Ιδιοκτησίας, σύμφωνα με τις

διατάξεις του άρθρου 56 του ν. 4495/2017. Πάροχος ηλεκτρονικών υπηρεσιών προς το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, τους Μηχανικούς και τους πολίτες και ανάπτυξης πληροφοριακού συστήματος «Ταυτότητα Κτιρίου» ορίζεται το Ν.Π.Δ.Δ. Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδος (Τ.Ε.Ε.), υπό τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις των άρθρων της παρούσας». Ακολούθως, στο άρθρο 2 της ως άνω απόφασης περιγράφονται οι λειτουργίες του πληροφοριακού συστήματος και ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι: “Η ανάπτυξη του Πληροφοριακού Συστήματος «Ταυτότητας Κτιρίου» εξειδικεύεται στα εξής: 1. Δημιουργία Ψηφιακής Βάσης Δεδομένων Ταυτότητας Κτιρίου ... 2. Δημιουργία εφαρμογής για την διαβαθμισμένη πρόσβαση των χρηστών ... 3. Ανάπτυξη εφαρμογής διαχείρισης και παρακολούθησης της ροής εργασιών που θα υποστηρίζει όλες τις απαιτούμενες διαδικασίες. 4. ... 5. ... 8. Η ανάπτυξη του Πληροφοριακού Συστήματος «Ταυτότητα Κτιρίου» θα γίνει στη βάση κοινών κανόνων διαλειτουργικότητας με τη χρησιμοποίηση ανοικτών διεπαφών, πρωτοκόλλων και μορφοτύπων (συγκεντρωτικά: ανοικτά πρότυπα), ώστε να δίνεται στις αρμόδιες για τον έλεγχο της Ταυτότητας Κτιρίου και της Ταυτότητας Αυτοτελούς Διηρημένης Ιδιοκτησίας υπηρεσίες η δυνατότητα αυτονομίας και ευελιξίας στη διαχείριση του ψηφιακού του περιεχομένου”. Περαιτέρω, στο άρθρο 3 της προσβαλλόμενης απόφασης καθορίζονται οι τεχνικές προδιαγραφές του ως άνω πληροφοριακού συστήματος. Στη συνέχεια, το άρθρο 4 αναφέρεται στα δικαιώματα χρήσης, τη διαδικασία εγγραφής και τον τρόπο πρόσβασης στο Πληροφοριακό Σύστημα με ειδικότερες αναφορές στην “πολιτική ασφάλειας” του συστήματος (παρ. 1), στους χρήστες του, που είναι οι εξουσιοδοτημένοι μηχανικοί και οι αρμόδιες δημόσιες αρχές (παρ. 2), ενώ με τις επόμενες παραγράφους (3-5) του ίδιου άρθρου περιγράφεται η υποστηριζόμενη από το ως άνω πληροφοριακό σύστημα διαβαθμισμένη πρόσβαση των χρηστών, στους οποίους αποδίδονται διαφορετικά δικαιώματα χρήσης ανάλογα με την κατηγορία στην οποία ανήκουν. Ακολούθως, στο άρθρο 5 της προσβαλλόμενης απόφασης τίθενται ειδικοί κανόνες για τη διαφύλαξη της εμπιστευτικότητας και τη θέση όρων πρόσβασης στα πληροφοριακά συστήματα, υπηρεσίες και δεδομένα που προβλέπονται στα άρθρα 52 έως και 61 του ν. 4495/2017, όπως έχει τροποποιηθεί, στο δε άρθρο 6 ρυθμίζεται η διαλειτουργικότητα του συστήματος με τρίτα

πληροφοριακά συστήματα. Στο επόμενο άρθρο 7 περιγράφονται οι τεχνικές προδιαγραφές των υποβαλλόμενων ψηφιακών αρχείων, στο άρθρο 8 της ίδιας απόφασης ρυθμίζονται οι υποχρεώσεις του παρόχου ηλεκτρονικών υπηρεσιών και ανάπτυξης πληροφοριακού συστήματος, προβλέπεται δε και η είσπραξη τέλους ανταπόδοσης, στο άρθρο 9 προβλέπεται ότι η κυριότητα του πληροφοριακού συστήματος ανήκει στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και, τέλος, στα άρθρα 10 και 11 ορίσθηκε χρόνος ολοκλήρωσης του συστήματος και χρόνος έναρξης ισχύος της προσβαλλόμενης απόφασης.

6. Επειδή, το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου “Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδος” [βλ. άρθρο 1 του π.δ. της 27.11/14.12.1926 «περί κωδικοποίησης των περί συστάσεως Τεχνικού Επιμελητηρίου κειμένων διατάξεων» (Α΄ 430), όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του ν. 1486/1984 (Α΄ 161)], το οποίο ορίσθηκε με την προσβαλλόμενη πράξη πάροχος ηλεκτρονικών υπηρεσιών σχετικών με την Ηλεκτρονική Ταυτότητα Κτιρίου, με προφανές έννομο συμφέρον παρεμβαίνει στην παρούσα δίκη επιδιώκοντας την απόρριψη της υπό κρίση αιτήσεως.

7. Επειδή, στο άρθρο 47 παρ. 1 του π.δ/τος 18/1989 (ΦΕΚ Α΄ 8) ορίζεται ότι: «αίτηση ακυρώσεως δικαιούται να ασκήσει ο ιδιώτης ή το νομικό πρόσωπο, τους οποίους αφορά η διοικητική πράξη ή των οποίων έννομα συμφέροντα, έστω και μη χρηματικά, προσβάλλονται από αυτήν». **Κατά την έννοια των διατάξεων αυτών, για την άσκηση αιτήσεως ακυρώσεως δεν αρκεί το κοινό ενδιαφέρον κάθε πολίτη για τα γενικότερα θέματα της Χώρας και για τη σύννομη άσκηση της δημόσιας εξουσίας, αλλά απαιτείται η ύπαρξη ιδιαίτερου δεσμού του αιτούντος προσώπου ή φορέα συλλογικής δραστηριότητας με την προσβαλλόμενη πράξη. Η ύπαρξη του ιδιαίτερου αυτού δεσμού κρίνεται, όταν η διοικητική πράξη δεν απευθύνεται ευθέως προς τον αιτούντα δημιουργώντας γι' αυτόν συγκεκριμένες έννομες συνέπειες, από τον σύνδεσμο που υπάρχει μεταξύ των εννόμων αποτελεσμάτων, που επιφέρει η προσβαλλόμενη διοικητική πράξη, και του περιεχομένου μιας συγκεκριμένης νομικής κατάστασης ή ιδιότητας, στην οποία βρίσκεται ή την οποία έχει και επικαλείται ο αιτών. Καθ' όσον, εξάλλου, αφορά τα νομικά πρόσωπα, το έννομο συμφέρον τους για την προσβολή διοικητικής πράξης κρίνεται κατά περίπτωση, ενόψει κυρίως των επιδιωκόμενων από αυτά, κατά τη**

συστατική τους πράξη ή το καταστατικό τους, συγκεκριμένων σκοπών, καθώς και του περιεχομένου της πράξης (ΣΤΕ 312/2021 Ολομ., 2913/2017 Ολομ. σκ. 5).

8. Επειδή, η αιτούσα συνδικαλιστική οργάνωση έχει ως μέλη, σύμφωνα με το προαποδεικτικώς προσκομισθέν καταστατικό της, όλα τα ενιαία πρωτοβάθμια σωματεία των εργαζομένων, μεταξύ άλλων, «στις υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (ΥΠΕΧΩΔΕ), ή όπως αλλιώς ήθελε μετονομασθεί» (άρθρο 4 του καταστατικού) και επιδιώκει, μεταξύ άλλων, τη «συνένωση όλων των ενιαίων πρωτοβάθμιων σωματείων [των ως άνω εργαζομένων] ... για την καλύτερη προστασία των υπαλλήλων, από πλευράς συνθηκών εργασίας ... νομικής κάλυψης, κατοχύρωσης των αποκτημένων δικαιωμάτων τους ...», τη «διαφύλαξη και προαγωγή των οικονομικών, ασφαλιστικών, κοινωνικών και συνδικαλιστικών συμφερόντων των σωματείων - μελών και των φυσικών προσώπων μελών των πρωτοβάθμιων σωματείων της» και τη «συμβολή στη βελτίωση της οργάνωσης και λειτουργίας των υπηρεσιών του ΥΠΕΧΩΔΕ ..., ώστε με την ολοένα αυξανόμενη απόδοσή τους να ανταποκρίνονται στις ανάγκες του κοινωνικού συνόλου» (άρθρο 2 περ. α', β' και δ' του ως άνω καταστατικού της αντίστοιχα). Ενόψει, όμως, του εν λόγω περιεχομένου του καταστατικού της αιτούσας, αυτή δεν έχει έννομο συμφέρον για την άσκηση της κρινόμενης αίτησης. Και τούτο διότι κανένας από τους ως άνω καταστατικούς σκοπούς της αιτούσας ομοσπονδίας δεν σχετίζεται με το θεσμό της Ηλεκτρονικής Ταυτότητας Κτιρίων και διηρημένων ιδιοκτησιών, ο οποίος, κατά τα εκτιθέμενα σε προηγούμενη σκέψη, συνίσταται στην ακριβή και αξιόπιστη αποτύπωση των κτιρίων και την καταγραφή και παρακολούθηση των μεταβολών που επιχειρούνται σε αυτά, ούτε, κατά μείζονα λόγο, με την απόφαση του νομοθέτη να αναθέσει την αποστολή αυτή σε αξιόπιστο δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα και, περαιτέρω, την επιλογή του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου "Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδος" ως παρόχου των σχετικών ηλεκτρονικών υπηρεσιών προς την κεντρική Διοίκηση, τους μηχανικούς και τους πολίτες, στην οποία προέβη η προσβαλλόμενη κανονιστική απόφαση, αφού, μάλιστα, η επιλογή αυτή

ούτε τις συνθήκες εργασίας και τα συμφέροντα των εργαζομένων του Υπουργείου επηρεάζει ούτε συνιστά αποδοκιμασία προς τους ίδιους ή αμφισβήτηση της επαγγελματικής τους επάρκειας. Περαιτέρω και ανεξαρτήτως των ανωτέρω καταστατικών σκοπών της αιτούσας, ο καθορισμός των όρων και προϋποθέσεων άσκησης αρμοδιοτήτων δημόσιας υπηρεσίας από τον νομοθέτη, ή, δυνάμει νομοθετικής εξουσιοδότησης, από την κανονιστικώς δρώσα Διοίκηση, ανάγεται στην κανονιστική σχέση μεταξύ του κράτους και των υπαλλήλων ή υπηρεσιών, στους οποίους ανατίθεται η άσκηση των εν λόγω αρμοδιοτήτων, οι δε σχετικές διοικητικές πράξεις δεν είναι παραδεκτές, από πλευράς εννόμου συμφέροντος, προσβλητές από συνδικαλιστικό φορέα (πρβλ. ΣτΕ 5067/1997 Ολομ. σκ. 4, 386/2016 Ολομ. σκ. 19 κ.ά.). Πρέπει, επομένως, η υπό κρίση αίτηση να απορριφθεί ως ασκούμενη χωρίς έννομο συμφέρον.

9. Επειδή, κατόπιν τούτων, πρέπει να γίνει δεκτή η ασκηθείσα παρέμβαση.

Διά ταύτα

Απορρίπτει την αίτηση.

Διατάσσει την κατάπτωση του παραβόλου.

Δέχεται την παρέμβαση.

4. Κοινωνική ασφάλιση

ΣτΕ 996/2022 Ολομέλεια

Πρόεδρος: Ε. Σαρπ

Εισηγητής: Κ. Κονιδιτσιώτου

Δικηγόροι: Σ. Κουστουμπάρδη (Ν.Σ.Κ.)

Η ποινική καταδίκη εργαζομένου της Δ.Ε.Η. δεν δύναται να αποτελέσει πρόσφορο κριτήριο για τη στέρηση ή τον περιορισμό δικαιώματος κοινωνικής ασφάλισης

Με τη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 13 του ν. 4491/1966 προβλέφθηκαν δυσμενέστεροι όροι για τη χορήγηση παροχών κοινωνικής ασφάλισης σε περίπτωση ποινικής καταδίκης για συγκεκριμένα αδικήματα εργαζομένου στη δημόσια

επιχείρηση της Δ.Ε.Η. εν σχέσει προς τα γενικώς ισχύοντα για τους λοιπούς ασφαλισμένους, με σκοπό την αποτροπή τέλεσής τους σε βάρος της δημόσιας επιχείρησης ή του Δημοσίου, χάριν προστασίας της περιουσίας και της εν γένει εύρυθμης λειτουργίας αυτών. Κατά την έννοια, όμως, των συνταγματικών διατάξεων, ιδίως δε του άρθρου 22 παρ. 5 του Συντάγματος, ερμηνευομένου εν όψει και της αρχής της ισότητας, δεν δύναται, κατ' αρχήν, η κατά τα ανωτέρω ποινική καταδίκη εργαζομένου της Δ.Ε.Η. να αποτελέσει πρόσφορο κριτήριο για τη στέρηση ή τον περιορισμό δικαιώματος κοινωνικής ασφάλισης, δυνάμενο να δικαιολογήσει τη διαφορετική μεταχείριση αυτού ως προς τη χορήγηση συνταξιοδοτικών παροχών. Τούτο δε διότι η σχετική ρύθμιση δεν τελεί σε άμεση συνάφεια με τη λειτουργία της ίδιας της ασφαλιστικής σχέσης, η οποία έχει ως αποστολή κατά το Σύνταγμα την προστασία του ασφαλισμένου από την επέλευση κινδύνων που αναιρούν την ικανότητά του να εργάζεται με τη χορήγηση παροχών αναλόγων προς τις καταβληθείσες εισφορές και το συνολικό χρόνο ασφάλισης με παράλληλη μέριμνα για την προστασία του ασφαλιστικού κεφαλαίου. Πέραν τούτου, σχετική νομοθετική πρόβλεψη, στέρησης ή περιορισμού των παροχών κοινωνικής ασφάλισης σε περίπτωση κατά τα ανωτέρω ποινικής καταδίκης, δεν παρίσταται αναγκαία για την επίτευξη του σκοπού τον οποίο επιδιώκει, για την πραγμάτωση του οποίου κατάλληλα και επαρκή μέτρα προβλέπονται ήδη στη νομοθεσία (πέραν των κανόνων του ποινικού δικαίου, ιδίως, στο πειθαρχικό δίκαιο), με αποτέλεσμα να υπερακοντίζει τον σκοπό αυτό.

1. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση, ... ζητείται η αναίρεση της 178/2009 απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, με την οποία απορρίφθηκε έφεση του αναιρεσεύοντος Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων – Ενιαίου Ταμείου Ασφάλισης Μισθωτών (Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ.) κατά της 6247/2008 απόφασης του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών. Με την πρωτόδικη απόφαση έγινε δεκτή προσφυγή του αναιρεσιβλήτου, εργαζομένου στη Δ.Ε.Η. και ασφαλισμένου στον οικείο φορέα, ακυρώθηκε η 376/22/7.6.2006 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού Ασφάλισης Προσωπικού Δ.Ε.Η. (Ο.Α.Π.-Δ.Ε.Η.) και αναπέμφθηκε η υπόθεση στο αρμόδιο όργανο, προκειμένου να κριθεί εκ νέου το αίτημά του να λάβει κύρια σύνταξη, επικουρικό μέρισμα και εφ' άπαξ βοήθημα. Με την ως άνω απόφαση του Ο.Α.Π.-Δ.Ε.Η. απορρίφθηκε ένσταση του ανωτέρω κατά της 209/18.11.2004 απόφασης του Διευθυντή Ασφάλισης, Συντάξεων και Πρόνοιας του

Οργανισμού αυτού, με την οποία, λόγω της καταδίκης του για υπεξαίρεση σε βάρος της Δ.Ε.Η., είχε απορριφθεί, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 13 παρ. 4 του ν. 4491/1966, αίτησή του για χορήγηση των ως άνω παροχών κοινωνικής ασφάλισης.

2. Επειδή, η υπόθεση εισάγεται στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου κατόπιν της 2364/2020 απόφασης της επταμελούς συνθέσεως του Α΄ Τμήματος. Με την απόφαση αυτή – αφού ελήφθη υπόψη ότι με τον ν. 3655/2008 (Α΄ 58, άρθρα 3 παρ. 1, 2 και 6, 70 παρ. 1-3 περ. Α και 83 παρ. 1 και 2) ο κλάδος κύριας σύνταξης του Ο.Α.Π. – Δ.Ε.Η. είχε ενταχθεί στον κλάδο κύριας σύνταξης του Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ., ενώ οι κλάδοι επικουρικού μερίσματος και εφ΄ άπαξ βοηθήματος του ως άνω Οργανισμού είχαν ενταχθεί στους οικείους κλάδους του Τ.Α.Υ.Τ.Ε.Κ.Ω., οι ασφαλιστικοί δε αυτοί φορείς (Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. και Τ.Α.Υ.Τ.Ε.Κ.Ω.) είχαν καταστεί, αντιστοίχως, από 1.10.2008 οιοσδήποτε καθολικοί διάδοχοι των οικείων κλάδων – απορρίφθηκε ως απαράδεκτη λόγω έλλειψης ενεργητικής νομιμοποίησης του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. η κρινόμενη αίτηση, κατά το μέρος της που αφορά τη χορήγηση επικουρικού μερίσματος και εφ΄ άπαξ βοηθήματος. Κατά το δε μέρος της, που αφορά τη χορήγηση κύριας σύνταξης γήρατος, για το οποίο κρίθηκε ότι νομιμοποιείται το Ίδρυμα για την άσκησή της, η υπόθεση παραπέμφθηκε με την ως άνω απόφαση στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 100 παρ. 5 του Συντάγματος, το οποίο προστέθηκε με το από 6.4.2001 Ψήφισμα της Ζ΄ Αναθεωρητικής Βουλής, για την επίλυση του ζητήματος της συνταγματικότητας της διάταξης του άρθρου 13 παρ. 4 του ν. 4491/1966, με την οποία προβλέπεται η στέρηση των οικείων παροχών κοινωνικής ασφάλισης σε περίπτωση ποινικής καταδίκης εργαζόμενου της Δ.Ε.Η.

3. Επειδή, νομίμως παρέστη κατά τη συζήτηση της υπόθεσης ως αναιρεσείων ο Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης, όπως μετονομάστηκε (άρθρο 51Α του ν. 4387/2016, που προστέθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4670/2020, Α΄ 43) ο Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης, καθολικός διάδοχος από 1.1.2017 του αναιρεσειόντος Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. (άρθρα 51, 53 και 70 παρ. 9 του ν. 4387/2016, Α΄ 85).

4. Επειδή, το Σύνταγμα ορίζει στο άρθρο 2 παρ. 1 ότι «Ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας», στο άρθρο 4 ότι «Οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου» (παρ. 1), στο άρθρο 22 παρ. 5 ότι «Το Κράτος μεριμνά για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων, όπως νόμος ορίζει», στο δε άρθρο 25 παρ. 1 ότι «Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους. ... Οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορούν κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα αυτά πρέπει ... να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας...». **Από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγονται τα εξής: Το**

Σύνταγμα με το άρθρο 22 παρ. 5 κατοχυρώνει το θεσμό της κοινωνικής ασφάλισης των εργαζομένων και ανάγει τη μέριμνα για την προαγωγή του σε σκοπό του Κράτους. Βασικό περιεχόμενο της εν λόγω ασφάλισης αποτελεί η έναντι καταβολής εισφοράς προστασία του ασφαλισμένου από την επέλευση κινδύνων (γήρας, ασθένεια, αναπηρία κ.λπ.), οι οποίοι αναιρούν την ικανότητά του να εργάζεται (ασφαλιστικοί κίνδυνοι) και, συνακόλουθα, τείνουν να υποβαθμίσουν τις συνθήκες διαβιώσεώς του. Εφ' όσον επέλθει ο ασφαλιστικός κίνδυνος, ο ασφαλισμένος παύει να καταβάλλει εισφορές, οι οποίες συνιστούν κεφάλαιο που είναι αποκλειστικά αφιερωμένο για την καταβολή των ασφαλιστικών παροχών, και αποκτά, κατ' αρχήν, αξίωση έναντι του ασφαλιστικού φορέα να του χορηγήσει παροχή. Η παροχή αυτή πρέπει να είναι ικανή να του εξασφαλίσει ικανοποιητικό επίπεδο διαβιώσεως, όσο το δυνατόν εγγύτερο προς εκείνο που είχε κατακτήσει κατά τη διάρκεια του εργασιακού του βίου. Πέραν του ανωτέρω δημοσίου σκοπού, μέσω του θεσμού της κοινωνικής ασφάλισης εκδηλώνεται - όπως και μέσω της κοινωνικής πρόνοιας- η κοινωνική αλληλεγγύη και ασκείται κοινωνική πολιτική, ειδικότερα δε αναδιανομή εισοδήματος με σκοπό την άμβλυση κοινωνικών αντιθέσεων και ανισοτήτων. Στο πλαίσιο αυτό δεν κατοχυρώνεται συνταγματικώς στην κοινωνική ασφάλιση η ευθεία αναλογία (αμιγής ανταποδοτικότητα) μεταξύ εισφορών και παροχών (Σ.Τ.Ε. 2287-90/2015 Ολομ., 3487/2008 Ολομ. κ.ά.), επιτρέπονται δε η θέσπιση ανωτάτου ορίου παροχών, η απονομή συντάξεως επί εργατικού ατυχήματος ανεξαρτήτως καταβολής εισφορών ή η μη χορήγηση συντάξεως, παρά την καταβολή εισφορών, σε περίπτωση μη θεμελιώσεως του ασφαλιστικού δικαιώματος. Και ναί μεν η χορηγούμενη από τον ασφαλιστικό φορέα παροχή δεν απαιτείται να αντιστοιχεί ευθέως σε καταβληθείσες εισφορές του ασφαλισμένου ή να αντισταθμίζει πλήρως την απώλεια του εισοδήματός του, δεν πρέπει όμως ο υπολογισμός της παροχής να οδηγεί σε ανατροπή των αρχών της ισότητας και της αναλογικότητας, να απολήγει δηλαδή σε χορήγηση ασφαλιστικής παροχής, το ύψος της οποίας, ενόψει των καταβληθεισών από τον ασφαλισμένο εισφορών και του συνολικού χρόνου ασφαλίσεώς του, υπολείπεται του ανεκτού κατά το Σύνταγμα κατώτατου

ορίου πέραν του οποίου συντρέχει προφανής παραβίαση των ανωτέρω συνταγματικών αρχών και της αρχής της ανταποδοτικότητας (Σ.τ.Ε. 1889-91/2019 Ολομ., βλ. και 2287-90/2015 Ολομ. κ.ά.). Εξάλλου, ο συντακτικός νομοθέτης ανέθεσε στον κοινό νομοθέτη την εξειδίκευση της παρεχόμενης ασφαλιστικής προστασίας με γνώμονα την ασφαλιστική κάλυψη ολόκληρου του εργαζόμενου πληθυσμού της χώρας και την προστασία του ασφαλιστικού κεφαλαίου, αναλόγως των εκάστοτε επικρατουσών κοινωνικών και οικονομικών συνθηκών, ο κοινός νομοθέτης δε κατά την επιδίωξη του σκοπού αυτού έχει ευρεία εξουσία για την ρύθμιση των σχετικών θεμάτων. Η εξουσία αυτή υπόκειται σε περιορισμούς, οι οποίοι επιβάλλονται από άλλες συνταγματικές διατάξεις (Σ.τ.Ε. 1880, 1882/2019 Ολομ., 2197-2200/2010 Ολομ. κ.ά.). Σε κάθε δε περίπτωση ο νομοθέτης δεν μπορεί να παραβιάζει αυτό που αποτελεί, κατά τα ανωτέρω, τον συνταγματικό πυρήνα του δικαιώματος κοινωνικής ασφάλισης, τη χορήγηση, δηλαδή, κατά την επέλευση του ασφαλιστικού κινδύνου στον ασφαλισμένο παροχών αναλόγων προς τις καταβληθείσες από αυτόν εισφορές και το συνολικό χρόνο ασφάλισής του και ικανών να του επιτρέπουν να διαβιώνει με αξιοπρέπεια, εξασφαλίζοντας τους όρους όχι μόνον της φυσικής του υποστάσεως (διατροφή, ένδυση, στέγαση, βασικά οικιακά αγαθά, θέρμανση, υγιεινή και περίθαλψη όλων των βαθμίδων), αλλά και της συμμετοχής του στην κοινωνική ζωή με τρόπο που δεν αφήνεται, πάντως, ουσιωδώς από τις αντίστοιχες συνθήκες του εργασιακού του βίου, οι παροχές δε αυτές τελούν πάντοτε υπό την εγγύηση του Κράτους (Σ.τ.Ε. 1889-91/2019 Ολομ., βλ. και 2287-90/2015 Ολομ.).

5. Επειδή, στο ν. 4491/1966 «Περί Ασφάλισης του Προσωπικού της Δημοσίας Επιχειρήσεως Ηλεκτρισμού» (Α' 1) ορίζονται τα ακόλουθα: Στο άρθρο 1 ότι «1. Η Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού (Δ.Ε.Η.) αναλαμβάνει και ενεργεί την κοινωνικήν ασφάλισιν του προσωπικού της, διεπομένην υπό των διατάξεων του παρόντος. 2. ...» και στο άρθρο 3 με τίτλο «Περιεχόμενον ασφαλίσεως» ότι «Η δια του παρόντος θεσπιζομένη ασφάλισις περιλαμβάνει τους ακόλουθους Κλάδους: α) Τον Κλάδον Συντάξεως β) Τον Κλάδον Υγείας γ) Τον Κλάδον Πρόνοιας-Αντιλήψεως». Στο άρθρο 8 του Κεφαλαίου Β' («Κλάδος Συντάξεως») του νόμου, με τίτλο του άρθρου «Σύνταξις γήρατος,

αναπηρίας και θανάτου», ορίζεται ότι «1. Ο ησφαλισμένος παρά τη ΔΕΗ δικαιούται εξ αυτής συντάξεως: α) Μετά 25 ετών ασφάλισιν εφ' όσον έχει συμπληρώσει το 55ο έτος της ηλικίας του. β) Μετά 20 ετών ασφάλισιν εφόσον έχει συμπληρώσει το 60ον έτος της ηλικίας του. γ) ...». Στην παρ. 4 του άρθρου 13 με τίτλο «Απώλεια δικαιώματος εις σύνταξιν», όπως ίσχυε τον κρίσιμο χρόνο, ορίζεται ότι «Το δικαίωμα εις σύνταξιν απόλλυται εάν ο δικαιούχος καταδικασθή εις εγκληματικήν ποινήν επί κλοπή, υπεξαίρεσει, απάτη, πλαστογραφία, απιστία, εφ' όσον τα αδικήματα ταύτα στρέφονται κατά της ΔΕΗ ή του Ελληνικού Δημοσίου. Παρεχομένης χάριτος μετ' άρσεως συνεπειών ή επερχομένης αποκαταστάσεως το δικαίωμα εις σύνταξιν ανακτάται από της πρώτης του επομένου μηνός εκείνου καθ' όν ήρθησαν αι συνέπειαι ή εγένετο η αποκατάστασις. Εφ' όσον υπάρχουν πρόσωπα, άτινα εν περιπτώσει θανάτου του δικαιούχου θα ελάμβανον σύνταξιν, ταύτα δικαιούνται κατά το χρονικόν διάστημα, καθ' ο δεν δύναται να ασκηθή υπ' αυτού το εις σύνταξιν δικαίωμα, να τύχουν συντάξεως, ως εάν ο καταδικασθείς είχεν αποβιώσει». Στο άρθρο 14 του Κεφαλαίου Γ' («Κλάδος Υγείας») του ίδιου νόμου, με τίτλο «Δικαιούχοι Υγειονομικής Περιθάλψεως», ορίζεται ότι «1. Υγειονομική Περιθαλψις παρέχεται εις τον ησφαλισμένον και τον συνταξιούχον... 2. Η υγειονομική περίθαλψις παρέχεται εφ' όσον διαρκεί η ασθένεια, ουχί όμως πέραν του εξαμήνου, αφ' ης ο ασθενής απώλεσε την ιδιότητα του ησφαλισμένου ή του συνταξιούχου...». Στο δε Κεφάλαιο Δ' («Κλάδος Πρόνοιας-Αντιλήψεως») και, συγκεκριμένα, στο άρθρο 25 του ανωτέρω νόμου με τίτλο «Εφ' άπαξ βοήθημα», όπως το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου αυτού τροποποιήθηκε με το άρθρο 4 του π.δ. 263/1990 (Α' 1), ορίζεται ότι «1. Στους ασφαλισμένους οι οποίοι εξέρχονται από την υπηρεσία της ΔΕΗ, τους δικαιουμένους σύνταξης κατά τις διατάξεις του άρθρου 8 του Ν. 4491/1966, ... ως και τους μη δικαιουμένους σύνταξης, εφόσον οι τελευταίοι συμπλήρωσαν 15ετή τουλάχιστον ασφάλισι, από την οποία τουλάχιστον 10ετή πραγματική υπηρεσία στη ΔΕΗ, καταβάλλεται εφάπαξ βοήθημα...». Σύμφωνα με την οικεία εισηγητική έκθεση, η διάταξη του άρθρου 13 του ν. 4491/1966 ρυθμίζει «κατά τα γενικώς κρατούντα», μεταξύ άλλων, το ζήτημα της απώλειας του δικαιώματος σε σύνταξη. Κατά το χρόνο δε θεσπίσεως της εν λόγω ρύθμισης του ν. 4491/1966 συναφείς διατάξεις περί απώλειας συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων σε περίπτωση ποινικής

καταδίκης για ορισμένα αδικήματα προβλέπονταν, κατά βάση, στον α.ν. 1854/1951 (Α' 182) «περί απονομής πολιτικών και στρατιωτικών συντάξεων» (άρθρο 62 παρ. 1 β') και το ν. 1974/1952 (Α' 3) «περί απονομής συντάξεων εις τους υπαλλήλους των Δήμων και Κοινοτήτων» (άρθρο 27). Εξάλλου, στο άρθρο 56 του ν. 2084/1992 (Α' 165, το οποίο κατά το άρθρο 58 του ίδιου νόμου εφαρμόζεται για τους μέχρι 31.12.1992 ασφαλισμένους σε οποιοδήποτε φορέα κοινωνικής ασφάλισης) ορίζεται ότι «1. Στον ασφαλισμένο σε κάθε φορέα ασφάλισης πρόνοιας απονέμεται εφάπαξ βοήθημα, εφόσον έτυχε κύριας σύνταξης λόγω γήρατος ή οριστικής αναπηρίας από οποιονδήποτε φορέα και πληροί τις λοιπές προϋποθέσεις του οικείου ταμείου... 2. Στους μη δικαιούμενους εφάπαξ βοηθήματος επιστρέφονται οι εισφορές...». Τέλος, στο άρθρο 4 του π.δ. 245/1975 (Α' 69) «Περί συγκροτήσεως και λειτουργίας της Επικουρικής Ασφαλίσεως του Προσωπικού της ΔΕΗ», με τίτλο του άρθρου «Επικουρικών μέρισμα», ορίζεται ότι «1. Οι παρά της ΔΕΗ επικουρικώς ησφαλισμένοι δικαιούνται τακτικού μηνιαίου μερίσματος, εφ' όσον τύχουν οριστικής συνταξιοδοτήσεως εξ αυτής... Αι διατάξεις των άρθρων 13 και 29 του Νόμου 4491/1966, καθ' ο μέρος αφορούν αύται εις την σύνταξιν, εφαρμόζονται και επί του επικουρικού μερίσματος». **Από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτει ότι, σε περίπτωση ποινικής καταδίκης εργαζομένου στη Δ.Ε.Η. «εις εγκληματικήν ποινήν» (δηλαδή σε ποινή κάθειρξης, κατά την ορολογία του εφαρμοστέου εν προκειμένω Ποινικού Κώδικα, π.δ. 283/1985, άρθρο 52, Α' 106, ήτοι ποινή στερητική της ελευθερίας από 5 έτη και άνω, πρβ. Σ.τ.Ε. 1047/1974) για την τέλεση των αξιόποινων πράξεων της υπεξαίρεσης, απάτης, πλαστογραφίας και απιστίας σε βάρος της Δ.Ε.Η. ή του Ελληνικού Δημοσίου επέρχεται ως συνέπεια, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 13 του ν. 4491/1966, η πλήρης και οριστική απώλεια του κύριου συνταξιοδοτικού δικαιώματος, ως επακόλουθο δε αυτής η πλήρης και οριστική απώλεια του δικαιώματος σε επικουρική σύνταξη, η στέρηση του δικαιώματος σε παροχές υγείας καθώς και του δικαιώματος για εφ' άπαξ βοήθημα (με επιστροφή στην τελευταία αυτή περίπτωση των καταβληθεισών εισφορών). Σκοπός της εν λόγω διάταξης της παρ. 4 του άρθρου 13 του ν. 4491/1966, όπως συνάγεται και από την εισηγητική έκθεση, είναι, σε αντιστοιχία με ανάλογες**

ρυθμίσεις που ίσχυαν κατά το χρόνο θέσπισής της για τους δημοσίους πολιτικούς και στρατιωτικούς υπαλλήλους καθώς και για τους δημοτικούς και κοινοτικούς υπαλλήλους, η αποτροπή των εργαζομένων στη δημόσια αυτή επιχείρηση από τη διάπραξη των ανωτέρω αξιόποινων πράξεων, όταν στρέφονται είτε σε βάρος της, εν όψει της κοινωφελούς αποστολής της -δευτερευόντως δε της λειτουργίας της Δ.Ε.Η., κατά τα οριζόμενα στο ίδιο νομοθέτημα, και ως ασφαλιστικού φορέα για το προσωπικό της- είτε σε βάρος του Δημοσίου. Τούτο δε, διότι, κατά την εκτίμηση του νομοθέτη, οι συγκεκριμένες αξιόποινες πράξεις, της κλοπής, υπεξαίρεσης, απάτης, πλαστογραφίας και απιστίας, στρεφόμενες κατά της Δ.Ε.Η. ή του Δημοσίου από τους ανωτέρω εργαζόμενους της Δ.Ε.Η. θέτουν σε κίνδυνο την περιουσία και την εν γένει εύρυθμη λειτουργία αυτών.

6. Επειδή, με τη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 13 του ν. 4491/1966 προβλέφθηκαν δυσμενέστεροι όροι για τη χορήγηση παροχών κοινωνικής ασφάλισης σε περίπτωση ποινικής καταδίκης για συγκεκριμένα αδικήματα εργαζομένου στη δημόσια επιχείρηση της Δ.Ε.Η. εν σχέσει προς τα γενικώς ισχύοντα για τους λοιπούς ασφαλισμένους, με σκοπό, κατά τα προεκτεθέντα, την αποτροπή τέλεσής τους σε βάρος της δημόσιας επιχείρησης ή του Δημοσίου, χάριν προστασίας της περιουσίας και της εν γένει εύρυθμης λειτουργίας αυτών. Κατά την έννοια, όμως, των συνταγματικών διατάξεων που παρατίθενται στη σκέψη 4, ιδίως δε του άρθρου 22 παρ. 5 του Συντάγματος, ερμηνευόμενου εν όψει και της αρχής της ισότητας, δεν δύναται, κατ' αρχήν, η κατά τα ανωτέρω ποινική καταδίκη εργαζομένου της Δ.Ε.Η. να αποτελέσει πρόσφορο κριτήριο για τη στέρηση ή τον περιορισμό δικαιώματος κοινωνικής ασφάλισης, δυνάμενο να δικαιολογήσει τη διαφορετική μεταχείριση αυτού ως προς τη χορήγηση συνταξιοδοτικών παροχών. Τούτο δε διότι η σχετική ρύθμιση δεν τελεί σε άμεση συνάφεια με τη λειτουργία της ίδιας της ασφαλιστικής σχέσης, η οποία έχει ως αποστολή κατά το Σύνταγμα την προστασία του ασφαλισμένου από την επέλευση κινδύνων που αναιρούν την ικανότητά του να εργάζεται με τη χορήγηση παροχών αναλόγων προς τις καταβληθείσες εισφορές και το συνολικό χρόνο ασφάλισης με

παράλληλη μέριμνα για την προστασία του ασφαλιστικού κεφαλαίου. Πέραν τούτου, σχετική νομοθετική πρόβλεψη, στέρησης ή περιορισμού των παροχών κοινωνικής ασφάλισης σε περίπτωση κατά τα ανωτέρω ποινικής καταδίκης, δεν παρίσταται αναγκαία για την επίτευξη του σκοπού τον οποίο επιδιώκει, για την πραγμάτωση του οποίου κατάλληλα και επαρκή μέτρα προβλέπονται ήδη στη νομοθεσία (πέραν των κανόνων του ποινικού δικαίου, ιδίως, στο πειθαρχικό δίκαιο), με αποτέλεσμα να υπερακοντίζει τον σκοπό αυτό (πρβ. και Ελ. Συν. 1503/2020 σκ. II Γ, 6456/2015 Ολομ. σκ. 5, βλ. και Ελ. Συν. 1200/2018 σκ. IV). Με τα δεδομένα αυτά, η ρύθμιση της παρ. 4 του άρθρου 13 του ν. 4491/1966 αντίκειται στις διατάξεις των άρθρων 22 παρ. 5 και 25 παρ. 1 εδ. δ' του Συντάγματος (πρβ. Ε.Δ.Δ.Α. απόφαση της 22.10.2009 Αποστολάκης κατά Ελλάδας και απόφαση της 20.6.2002 Αζίνας κατά Κύπρου, πρβ. Ελ. Συν. 477/2014 Ολομ. κ.ά.). Οι Αντιπρόεδροι Μ. Πικραμένος και Γ. Τσιμέκας και οι Σύμβουλοι Ο. Ζύγουρα, Β. Ραφτοπούλου, Κ. Φιλοπούλου και Ηλ. Μάζος διατύπωσαν την ακόλουθη γνώμη, στην οποία προσχώρησε και ο Πάρεδρος Χρ. Παπανικολάου: Από τη διάταξη του άρθρου 22 παρ. 5 του Συντάγματος, η οποία ανάγει, κατά τα ανωτέρω, τη μέριμνα για την προαγωγή της κοινωνικής ασφάλισης σε σκοπό του Κράτους, συνάγεται ότι ο συντακτικός νομοθέτης ανέθεσε την εξειδίκευση της ασφαλιστικής προστασίας που παρέχεται με τη διάταξη αυτή, ανάλογα με τις περιστάσεις, στον κοινό νομοθέτη, ο οποίος κατά την επιδίωξη του ανωτέρω σκοπού έχει ευρεία εξουσία για τη ρύθμιση των σχετικών θεμάτων, υποκείμενος μόνο σε περιορισμούς που επιβάλλονται από άλλες συνταγματικές ή υπέρτερης τυπικής ισχύος διατάξεις (ΣτΕ 2287-90/2015 Ολομ., 1010/2019 επτ., 960/2017 επτ.). Είναι, επομένως, δυνατή η επέμβαση του νομοθέτη στην ασφαλιστική σχέση Ταμείου με τους ασφαλισμένους του και η ρύθμισή της με δυσμενέστερους κανόνες ως προς ορισμένους ασφαλισμένους εν σχέσει προς τα ισχύοντα γενικώς για τους λοιπούς, για λόγους δημοσίου συμφέροντος που ανάγονται στην προστασία της περιουσίας του Ταμείου από ποινικώς κολάσιμες πράξεις οι οποίες συνεπάγονται μείωση αυτής, όπως οι προβλεπόμενες στην επίμαχη διάταξη του άρθρου 13 παρ. 4 του ν. 4491/1966 (κλοπή, υπεξαίρεση, απάτη κλπ), επί τη βάση τιθέμενων στο νόμο συγκεκριμένων κριτηρίων τα οποία στοιχούν, ιδίως, προς τη βαρύτητα της αξιόποινης πράξης (πρβλ. Ε.Δ.Δ.Α. απόφαση

της 14.6.2016 Φιλίππου κατά Κύπρου, σκ. 68, 70 και 71 και απόφαση της 18.10.2005 Banfield κατά Ηνωμένου Βασιλείου, Ελ. Συν. 477/2014 Ολομ. σκ. 6). Η ανωτέρω επέμβαση, η οποία δυνατόν να συνίσταται σε μείωση ή στέρηση των ασφαλιστικών παροχών, δεν συνιστά μη δικαιολογημένη δυσμενή διάκριση για τον θιγόμενο ασφαλισμένο, αφού ο τελευταίος, σε αντίθεση με τους λοιπούς ασφαλισμένους, βαρύνεται με την τέλεση ποινικώς κολάσιμης πράξης που επιφέρει μείωση της περιουσίας του Ταμείου, στις περιπτώσεις, όμως, αυτές η δυνατότητα του νομοθέτη να επεμβαίνει στην ασφαλιστική σχέση οριοθετείται από τις ανωτέρω συνταγματικές διατάξεις, μεταξύ των οποίων η αρχή της αναλογικότητας (άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος), σύμφωνα με την οποία το συγκεκριμένο μέτρο πρέπει να τελεί σε συνάφεια προς τον επιδιωκόμενο σκοπό δημοσίου συμφέροντος και να είναι πρόσφορο και αναγκαίο για την επίτευξή του. Με τα δεδομένα αυτά, κατά την ειδικότερη αυτή γνώμη, η ρύθμιση της παρ. 4 του άρθρου 13 του ν. 4491/1966 αντίκειται στην ανωτέρω συνταγματική διάταξη που κατοχυρώνει την αρχή της αναλογικότητας, διότι, παρόλον ότι τελεί σε συνάφεια προς τον επιδιωκόμενο κατά τα ανωτέρω σκοπό δημοσίου συμφέροντος, αφού αποβλέπει στην προστασία της περιουσίας της Δ.Ε.Η., προβλέπει την με αυτόματο τρόπο πλήρη στέρηση της συνταξιοδοτικής παροχής για αόριστο χρονικό διάστημα, μέτρο το οποίο λόγω της έκτασης και της διάρκειας των συνεπειών του υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο εν όψει του σκοπού τον οποίο επιδιώκει, καταλήγει δε να θίγει τον πυρήνα του δικαιώματος στην κοινωνική ασφάλιση και να θέτει σε διακινδύνευση κατά το χρόνο επέλευσης του ασφαλιστικού κινδύνου το δικαίωμα του ασφαλισμένου να διαβιώνει με αξιοπρέπεια (πρβλ. Ε.Δ.Δ.Α. απόφαση της 22.10.2009 Αποστολάκης κατά Ελλάδας και απόφαση της 20.6.2002 Αζίνας κατά Κύπρου, πρβ. Ελ. Συν. 477/2014 Ολομ. κ.ά.).

7. Επειδή, από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, σε συνδυασμό με τα λοιπά διαδικαστικά έγγραφα, τα οποία παραδεκτως λαμβάνονται υπ' όψιν κατ' αναίρεση, προκύπτουν τα εξής: Ο αναιρεσίβλητος απασχολήθηκε στη Δ.Ε.Η. και ασφαλίστηκε στον οικείο φορέα με συνολικό χρόνο ασφάλισης 21 έτη, 10 μήνες και 19 ημέρες. Συγκεκριμένα, ο ανωτέρω απασχολήθηκε στην ως άνω δημόσια επιχείρηση από 1.10.1969 έως 1.11.1991, οπότε του επιβλήθηκε η πειθαρχική ποινή της απόλυσης λόγω υπεξαίρεσης που διέπραξε σε βάρος

της Δ.Ε.Η., για το αδίκημα δε αυτό καταδικάστηκε σε ποινή φυλάκισης τριών ετών με την 1264/ 6.10.1999 απόφαση του Πενταμελούς Εφετείου Αθηνών. Εξάλλου, ο αναιρεσίβλητος πραγματοποίησε στην ασφάλιση του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. 665 ημέρες εργασίας από το έτος 1966 έως το έτος 1969, 143 ημέρες εργασίας κατά το έτος 1992 και 1678 ημέρες εργασίας από το έτος 1996 έως το έτος 2003. Η Σ.5475/25.7.2003 αίτησή του προς το Τοπικό Υποκατάστημα Αγρινίου του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ., με την οποία ζήτησε να του χορηγηθεί σύνταξη λόγω γήρατος, απορρίφθηκε με την 330/11.3.2004 απόφαση του Διευθυντή του Τμήματος Συντάξεων, με την αιτιολογία ότι ο ασφαλισμένος δεν είχε συμπληρώσει το απαιτούμενο από τις διατάξεις όριο ηλικίας (65° έτος), διαβιβάσθηκε δε ο φάκελος του αναιρεσιβλήτου σύμφωνα με τις διατάξεις περί διαδοχικής ασφάλισης στον Ο.Α.Π.-Δ.Ε.Η. ως προηγούμενο ασφαλιστικό φορέα, προκειμένου να κριθεί το ως άνω αίτημα. Ακολούθως, ο αναιρεσίβλητος υπέβαλε στον Ο.Α.Π.-Δ.Ε.Η. την 7602/7.4.2004 αίτηση για χορήγηση σύνταξης λόγω γήρατος, επικουρικού μερίσματος και εφ' άπαξ βοήθηματος. Η αίτηση αυτή απορρίφθηκε με την 209/18.11.2004 απόφαση του Διευθυντή Ασφαλίσεως-Συντάξεων και Πρόνοιας του Οργανισμού, με την αιτιολογία ότι ο ασφαλισμένος, αν και συνέτρεχαν στο πρόσωπό του οι προϋποθέσεις του νόμου για τη χορήγηση σύνταξης, απώλεσε το δικαίωμά του αυτό σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 13 του ν. 4491/1966 λόγω της ποινικής καταδίκης του για υπεξαίρεση σε βάρος της Δ.Ε.Η. Κατά της απόφασης αυτής ο αναιρεσίβλητος άσκησε την 1615/26.1.2005 ένσταση, η οποία απορρίφθηκε με την 376/22/7.6.2006 απόφαση του Δ.Σ. του Οργανισμού με την ίδια αιτιολογία. Κατά της τελευταίας απόφασης ο ασφαλισμένος άσκησε προσφυγή, ισχυριζόμενος ότι η διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 13 του ν. 4491/1966 είναι αντίθετη με τη συνταγματικώς κατοχυρωμένη αρχή της αναλογικότητας, καθώς η στέρηση των επίμαχων συνταξιοδοτικών παροχών συνιστά δυσανάλογα επαχθές μέτρο σε σχέση με τον επιδιωκόμενο από το νόμο σκοπό, περιάγει δε τον ίδιο σε κατάσταση ένδειας, θέτει σε κίνδυνο τη διαβίωσή του και τον οδηγεί σε κοινωνική περιθωριοποίηση, αφού δεν διαθέτει άλλους οικονομικούς πόρους. Προέβαλε, συναφώς, ότι η επίμαχη ρύθμιση πάσχει και για τον επιπλέον λόγο ότι δεν συναρτάται με την ίδια την ασφαλιστική σχέση, αλλά συνδέεται με το διαφορετικό ζήτημα της διάπραξης

ποινικώς κολάσιμων πράξεων. Υποστήριξε, επίσης, ότι η διάταξη αυτή προσκρούει και στη διάταξη του άρθρου 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α., προέβαλε δε με το υπόμνημά του ότι με το ανωτέρω περιεχόμενο η κρίσιμη διάταξη παραβιάζει τον πυρήνα του δικαιώματός του για κοινωνική ασφάλιση. Ο καθ' ου στρεφόταν η προσφυγή Οργανισμός (Ο.Α.Π.-Δ.Ε.Η.) ισχυρίστηκε ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου ότι ο σκοπός δημοσίου συμφέροντος, τον οποίο υπηρετεί η επίμαχη διάταξη, με την οποία λαμβάνονται μέτρα «τόσο κατασταλτικά όσο και προληπτικά», αφορά την προστασία της Δ.Ε.Η. ως εργοδότη και ως ασφαλιστικού φορέα. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο έκρινε ότι η επίμαχη διάταξη είναι αντίθετη στη συνταγματική αρχή της αναλογικότητας, δέχθηκε την προσφυγή, ακύρωσε την 376/22/7.6.2006 απόφαση του Δ.Σ. του Ο.Α.Π.-Δ.Ε.Η. και ανέπεμψε την υπόθεση στο αρμόδιο όργανο, προκειμένου να κρίνει εκ νέου το αίτημα του αναιρεσιβλήτου για τη χορήγηση κύριας σύνταξης γήρατος, επικουρικού μερίσματος καθώς και εφ' άπαξ βοηθήματος. Με την έφεσή του το ήδη αναιρεσεϊόν Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. (στο οποίο, κατά τα ήδη εκτεθέντα, είχε εν τω μεταξύ ενταχθεί με τον ν. 3655/2008 ο κλάδος κύριας σύνταξης του Ο.Α.Π.-Δ.Ε.Η.) αμφισβήτησε την ορθότητα της πρωτόδικης απόφασης, προβάλλοντας ότι η διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 13 του ν. 4491/1966 δεν αντίκειται στην αρχή της αναλογικότητας, διότι υπηρετεί το δημόσιο συμφέρον της παροχής από τα κρατικά όργανα υπηρεσιών προς τους πολίτες, δικαιολογείται από την ειδική κυριαρχική σχέση του υπαλλήλου δημόσιας επιχείρησης κοινής ωφέλειας, είναι πρόσφορο για την επίτευξη του σκοπού αυτού, στοχεύει στο να αποθαρρύνονται οι υπάλληλοι του Δημοσίου από τη διάπραξη συναφών εγκλημάτων, παράλληλα δε συνάπτεται με το συνταξιοδοτικό καθεστώς του υπαλλήλου, υπό την έννοια ότι, αν δεν εφαρμοζόταν το μέτρο αυτό, θα ματαιωνόταν η πειθαρχική ποινή της απόλυσης και ο υπάλληλος θα λάμβανε σύνταξη, αντί του μισθού του. Προέβαλε, επίσης, ότι η εν λόγω ρύθμιση δεν εμποδίζει την εργασία του ασφαλισμένου σε επιχείρηση εκτός του δημοσίου τομέα και ότι, εν όψει των συνθηκών της κρινόμενης υπόθεσης (ηλικία, κατάσταση της υγείας του, ημέρες ασφάλισής του στο Ι.Κ.Α.), που του επιτρέπουν να εργαστεί μέχρι το 65ο έτος της ηλικίας του και να λάβει τότε σύνταξη από το Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. με προσμέτρηση του χρόνου ασφάλισής του στη Δ.Ε.Η. σύμφωνα με τις

διατάξεις περί διαδοχικής ασφάλισης, δεν τίθεται σε κίνδυνο η διαβίωσή του, ενώ τα αποτελέσματά της δεν είναι δυσανάλογα με το ύψος του ποσού που υπεξείρασε (9.603.437 δρχ.). Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση απορρίφθηκε η έφεση του Ιδρύματος κατά της πρωτόδικης απόφασης. Ειδικότερα, το δικάσαν εφετείο έκρινε ότι η διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 13 του ν. 4491/1966, με την οποία εισάγεται εξαίρεση από τον γενικό συνταξιοδοτικό κανόνα ότι όλοι οι υπάλληλοι δικαιούνται σύνταξη, εφόσον πληρούν τις νόμιμες προϋποθέσεις, αντίκειται στη συνταγματικώς κατοχυρωμένη αρχή της αναλογικότητας. Και τούτο, αφενός διότι η εξαίρεση αυτή βασίζεται σε κριτήριο που δεν έχει άμεση σχέση με το αντικείμενο της ρύθμισης, την απονομή, δηλαδή, των συνταξιοδοτικών παροχών, που χορηγούνται μετά τη λήξη της υπαλληλικής σχέσης και εξαρτώνται από τη συμπλήρωση ορισμένων αντικειμενικών προϋποθέσεων, όπως είναι ο συντάξιμος χρόνος και η συμπλήρωση ορίου ηλικίας, διότι, όπως κρίθηκε, η ποινικώς κολάσιμη συμπεριφορά του υπαλλήλου δεν τελεί σε άμεση σχέση με το συνταξιοδοτικό του καθεστώς, ώστε να αποτελεί το κριτήριο για την απώλεια του συνταξιοδοτικού δικαιώματος, αλλά τελεί σε άμεση σχέση με την υπηρεσιακή κατάσταση του εν ενεργεία υπαλλήλου και μπορεί σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις να οδηγήσει σε απόλυσή του. Πέραν τούτου, κατά την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, η ίδια η κύρωση ως δυσμενές μέτρο εμφανίζει τέτοια ένταση και διάρκεια, δεδομένου ότι ακολουθεί τον απολυθέντα υπάλληλο μέχρι το πέρας του βίου του, που θέτει σε κίνδυνο την ίδια τη διαβίωσή του με στέρηση των στοιχειωδών μέσων για την κάλυψη των βιοτικών αναγκών του και μάλιστα σε μία ηλικία, που η δυνατότητα αναπλήρωσης της ως άνω παροχής καθίσταται, αν όχι αδύνατη, εξόχως δυσχερής με άμεσο αποτέλεσμα την προσβολή της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Τα ανωτέρω μειονεκτήματα που συνεπάγεται το προαναφερόμενο μέτρο, κατά τα κριθέντα από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, είναι δυσανάλογα εν σχέσει προς το δημόσιο σκοπό που επιδιώκεται, δηλαδή, την εύρυθμη λειτουργία της δημόσιας υπηρεσίας, εν όψει του ότι ο σκοπός αυτός υπερακοντίζεται καταδήλως, αφού θα μπορούσε να επιτευχθεί με άλλο μέτρο εξίσου αποτελεσματικό, αλλά λιγότερο επαχθές. Με τα δεδομένα αυτά το δικάσαν εφετείο κατέληξε στην κρίση ότι η επίμαχη διάταξη έρχεται σε αντίθεση με τη συνταγματική αρχή της αναλογικότητας και

είναι ανίσχυρη, παραθέτοντας ως σχετική νομολογία, στην οποία στήριξε την κρίση του, την απόφαση του Ε.Δ.Δ.Α. της 6.5.2002 Αζίνας κατά Κύπρου. Κατόπιν όλων των ανωτέρω, το δικάσαν εφετείο έκρινε ότι ο αναιρεσίβλητος δεν μπορεί να στερηθεί το δικαίωμά του σε κύρια σύνταξη γήρατος, επικουρικό μέρος καθώς και εφ' άπαξ βοήθημα λόγω της ποινικής του καταδίκης και απέρριψε την έφεση του αναιρεσειόντος Ιδρύματος.

8. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται ότι έσφαλε το δικάσαν εφετείο, καθ' όσον η επίμαχη ρύθμιση δικαιολογείται από λόγους δημοσίου συμφέροντος -που συνίστανται στην αποτροπή από την τέλεση αξιόποινων πράξεων, την εύρυθμη λειτουργία της υπηρεσίας και τη μη ματαίωση του αποτελέσματος της πειθαρχικής ποινής της απόλυσης με την αντικατάσταση του μισθού που στερείται ο απολυθείς από συνταξιοδοτική παροχή- καθώς και ότι τηρείται η αρχή της αναλογικότητας. Ενόψει, όμως, των όσων έγιναν ανωτέρω δεκτά στη σκέψη 6, η κρίση του δικάσαντος εφετείου, σύμφωνα με την οποία αντίκειται στο Σύνταγμα η διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 13 του ν. 4491/1966, είναι νόμιμη, ανεξάρτητα από τις επιμέρους αιτιολογίες της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, πρέπει δε να απορριφθεί ως αβάσιμος ο περί του αντιθέτου προβαλλόμενος λόγος αναιρέσεως. Τούτο δε, ανεξαρτήτως ότι, όπως προκύπτει από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, ο αναιρεσίβλητος είχε καταδικαστεί σε ποινή φυλάκισης τριών ετών και, συνεπώς, δεν συνέτρεχε εν προκειμένω η προβλεπόμενη για την εφαρμογή της ως άνω (κριθείσας ως αντισυνταγματικής) διάταξης προϋπόθεση της καταδίκης σε ποινή στερητική της ελευθερίας πέντε ετών και άνω.

9. Επειδή, κατόπιν των προεκτεθέντων, η κρινόμενη αίτηση, η οποία, όπως εκτέθηκε στη σκέψη 2, έχει ήδη απορριφθεί, με την 2364/2020 εν μέρει οριστική απόφαση του Α' Τμήματος του Δικαστηρίου, κατά το μέρος της που αφορά τη χορήγηση επικουρικού μέρους και εφ' άπαξ βοηθήματος στον αναιρεσίβλητο, πρέπει να απορριφθεί και κατά το μέρος της που αφορά τη χορήγηση κύριας σύνταξης σ' αυτόν.

Διά ταύτα

Απορρίπτει, κατά τα αναφερόμενα στο αιτιολογικό, την αίτηση και κατά το μέρος που αφορά τη χορήγηση κύριας σύνταξης στον αναιρεσίβλητο, μετά την απόρριψη αυτής κατά το μέρος που αφορά τη χορήγηση σ' αυτόν

επικουρικού μερίσματος και εφ' άπαξ βοηθήματος με την 2364/2020 εν μέρει οριστική απόφαση του Α΄ Τμήματος του Δικαστηρίου.

5. Πολύτεκνοι

ΣΤΕ 430/2022 Ολομέλεια

Πρόεδρος: Ε. Σαρπ

Εισηγητής: Χ. Σιταρά

Δικηγόροι: Α. Αργυρός, Ε. Μπερνικόλα (Ν.Σ.Κ.),

Πολύτεκνοι – Κοινωνικό Οικιακό Τιμολόγιο

Η οδηγία 2009/72/ΕΚ δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να καταργήσουν τυχόν μέτρα που έχουν λάβει για την προστασία των πολύτεκνων οικογενειών στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας αλλά επιδιώκει, στο πλαίσιο της ανταγωνιστικής εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας που ρυθμίζει, την προστασία των ευάλωτων καταναλωτών και την καταπολέμηση της ενεργειακής πενίας. Η προσβαλλόμενη υπουργική απόφαση κατά το μέρος της (άρθρο 5 παρ. 2), με το οποίο καταργήθηκε η 2153/3.4.1996 απόφαση της Επιτροπής Τιμών και Εισοδημάτων σχετικά με τα τιμολόγια ηλεκτρικού ρεύματος οικιακής χρήσης για τις πολύτεκνες οικογένειες, η με αριθμό Δ5ΗΛ/Β/Φ29/οικ.247/8.1.1996 οδηγία του Υπουργείου Ανάπτυξης για την υλοποίηση της απόφασης αυτής και η Δ5/ΗΛ/Β/Φ29/22891/17.12.2004 απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης για το “Ειδικό Τιμολόγιο Οικιακής Χρήσεως για τις Πολύτεκνες Οικογένειες”, όπως προβάλλεται βασίμως, δεν βρίσκει έρεισμα στις εξουσιοδοτικές διατάξεις που επικαλείται και είναι μη νόμιμη προεχόντως ως εκδοθείσα εκτός εξουσιοδότησης.

1. ...

2. ...

3. Επειδή, με τις αιτήσεις αυτές ζητείται η ακύρωση της ΥΠΕΝ/ΥΠΡΓ/892/152/8.1.2018 κανονιστικής απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Β΄ 242/1.2.2018, με έναρξη ισχύος από 15.2.2018), με τίτλο «Τροποποίηση της αριθμ. Δ5-ΗΛ/Β/Φ29/16027/6.8.2010 απόφασης του Υφυπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής “Εφαρμογή Κοινωνικού Οικιακού Τιμολογίου” (Β΄ 1403), όπως ισχύει». Η ακύρωση ζητείται κατά το μέρος που με την προσβαλλόμενη

απόφαση (άρθρο 5 παρ. 2) καταργούνται οι προϊσχύουσες ρυθμίσεις για το ειδικό τιμολόγιο ηλεκτρικής ενέργειας οικιακής χρήσης των πολύτεκνων οικογενειών (2153/3.4.1996 απόφαση της Επιτροπής Τιμών και Εισοδημάτων, Δ5-ΗΛ/Β/Φ29/οικ.247/8.1.1996 οδηγία του Υπουργείου Ανάπτυξης για την υλοποίηση της προηγούμενης απόφασης και Δ5/ΗΛ/Β/Φ29/22891/17.12.2004 απόφαση Υπουργού Ανάπτυξης) και οι οικογένειες αυτές εντάσσονται σε ενιαία ρύθμιση εκπτώσεων στα τιμολόγια ηλεκτρικού ρεύματος με τα “ευάλωτα νοικοκυριά”, στο πλαίσιο της εφαρμογής του “κοινωνικού οικιακού τιμολογίου” ηλεκτρικού ρεύματος, παραλλήλως δε καθορίζονται όρια τετραμηνιαίας κατανάλωσης μειωμένα σε σχέση με τα προηγουμένως ισχύοντα για τις πολύτεκνες οικογένειες.

4. Επειδή, νομίμως (άρθρο 14 παρ.2 του π.δ. 18/1989, Α΄ 8) οι δύο αυτές υποθέσεις εισάγονται ενώπιον της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας μετά την έκδοση της 196/2021 απόφασης του Δ΄ Τμήματος, με την οποία, αφού κρίθηκαν συνεκδικαστέες ως συναφείς και η δεύτερη από αυτές (με αριθμό κατάθεσης 869/2018) απορρίφθηκε ως απαράδεκτη κατά το μέρος που ασκείται από τους αιτούντες που αναφέρονται στο δικόγραφο με τους αριθμούς 2, 3, 4 και 5, παραπέμφθηκε η υπόθεση, κατά τα λοιπά, στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου.

5. Επειδή, περαιτέρω, περαιτέρω, τα φυσικά πρόσωπα που ασκούν τις κρινόμενες αιτήσεις είναι, όπως προκύπτει από τα προσκομισθέντα στοιχεία, πολύτεκνοι γονείς κατά την έννοια του νόμου (σύμφωνα με το άρθρο πρώτο του ν. 1910/1944 “περί κωδικοποίησης και συμπλήρωσης της νομοθεσίας περί προστασίας πολυτέκνων”, Α΄ 229, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 3454/2006, Α΄ 75, πολύτεκνοι είναι οι γονείς που έχουν τη γονική μέριμνα και επιμέλεια τεσσάρων τουλάχιστον τέκνων, τα οποία είναι άγαμα και δεν έχουν συμπληρώσει το 23ο έτος της ηλικίας τους ή σπουδάζουν σε αναγνωρισμένες σχολές ή ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ή εκπληρώνουν τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις και δεν έχουν συμπληρώσει το 25ο έτος της ηλικίας τους). Περαιτέρω, το αιτούν νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου (ένωση σωματείων) με την επωνυμία “Ανωτάτη Συνομοσπονδία Πολυτέκνων Ελλάδος” έχει, σύμφωνα με το καταστατικό του, ως σκοπό την προάσπιση και προαγωγή των συμφερόντων των πολυτέκνων της χώρας. Ενόψει τούτων, οι αιτούντες, ισχυριζόμενοι, μεταξύ άλλων, ότι η προσβαλλόμενη πράξη αντιβαίνει στη συνταγματική προστασία των πολύτεκνων οικογενειών, η οποία αποσκοπεί στην

αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος της χώρας, ασκούν τις αιτήσεις με έννομο συμφέρον και, εν γένει, παραδεκτώ.

6. Επειδή το Σύνταγμα, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο της έκδοσης της προσβαλλόμενης υπουργικής απόφασης, όριζε στο άρθρο 21 τα εξής: “1. Η οικογένεια, ως θεμέλιο της συντήρησης και προαγωγής του Έθνους, καθώς και ο γάμος, η μητρότητα και η παιδική ηλικία τελούν υπό την προστασία του Κράτους. 2. Πολύτεκνες οικογένειες, ανάπηροι πολέμου και ειρηνικής περιόδου, θύματα πολέμου, χήρες και ορφανά εκείνων που έπεσαν στον πόλεμο, καθώς και όσοι πάσχουν από ανίατη σωματική ή πνευματική νόσο έχουν δικαίωμα ειδικής φροντίδας από το Κράτος. 3... 5. Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή δημογραφικής πολιτικής, καθώς και η λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων αποτελεί υποχρέωση του Κράτους. 6. Τα άτομα με αναπηρίες έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας.” (Οι δύο τελευταίες παράγραφοι προστέθηκαν με το άρθρο 21 του από 6.4.2001 Ψηφίσματος της Ζ΄ Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων, Α΄ 84/17.4.2001). Με το από 25.11.2019 Ψήφισμα της Θ΄ Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων (Α΄ 187/28.11.2019) προστέθηκε (παρ. Α του Ψηφίσματος) δεύτερο εδάφιο στην ως άνω παράγραφο 1 του άρθρου 21 του Συντάγματος, η οποία διαμορφώθηκε ως εξής (σε χρόνο μεταγενέστερο της έκδοσης της προσβαλλόμενης υπουργικής απόφασης): “Η οικογένεια ως θεμέλιο της συντήρησης και προαγωγής του Έθνους, καθώς και ο γάμος, η μητρότητα και η παιδική ηλικία τελούν υπό την προστασία του Κράτους. Το Κράτος μεριμνά για τη διασφάλιση συνθηκών αξιοπρεπούς διαβίωσης όλων των πολιτών μέσω ενός συστήματος ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, όπως νόμος ορίζει.”.

7. Επειδή, οι παραπάνω συνταγματικές διατάξεις έχουν, κατά βάση, κατευθυντήριο χαρακτήρα και αφήνουν στο νομοθέτη την ευχέρεια να προσδιορίσει κατά την εκτίμησή του το είδος και την έκταση της ειδικής φροντίδας για τους πολυτέκνους και τα μέλη των οικογενειών τους. Ειδικότερα, με τη διάταξη της παραγράφου 2 του ως άνω άρθρου 21 του Συντάγματος, η θέσπιση της οποίας απέβλεψε εξ αρχής στην αντιμετώπιση του οξυμένου δημογραφικού προβλήματος της Χώρας (βλ. πρακτικά των συνεδριάσεων της Ολομέλειας της Βουλής επί του

Συντάγματος, Συνεδρίαση ΟΘ΄/26.4.1975, σελ. 479, 480 και 486, και πρακτικά των συνεδριάσεων των Υποεπιτροπών της επί του Συντάγματος Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, σελ. 349), ο συνταγματικός νομοθέτης απευθύνει στον κοινό νομοθέτη έντονη υπόδειξη για τη λήψη κατάλληλων μέτρων φροντίδας υπέρ των πολύτεκνων οικογενειών με βάση τις κρατούσες συνθήκες και μέσα στα όρια που διαγράφουν οι λοιπές συνταγματικές διατάξεις και αρχές συνταγματικού επιπέδου (ΣΤΕ 2738/2010, 2391, 3412/2013 επταμ., 986-8/2014 Ολομ., 902/2016, 1087/2017 Ολομ., 2733/2017 επταμ., 719/2018 επταμ., 1933/2018 επταμ., 2376/2019 κ.ά.). Η λήψη των κατάλληλων αυτών μέτρων φροντίδας υπέρ των πολυτέκνων οικογενειών και ο ειδικότερος τρόπος εκπλήρωσης της υποχρέωσης προστασίας τους που απορρέει από το άρθρο 21 παρ.2 του Συντάγματος ανήκει στην ευχέρεια του νομοθέτη, υπό την έννοια ότι η προστασία αυτή δεν έχει συγκεκριμένο περιεχόμενο αλλά οι ειδικότερες μορφές προστασίας και η έκτασή της καθορίζονται από τον κοινό νομοθέτη και, κατ' εξουσιοδότηση, από την κανονιστικώς δρώσα Διοίκηση (ΣΤΕ 3503/2004, 4091/2012 επταμ., 902/2016, 719/2018 επταμ.), οι σχετικές δε εκτιμήσεις, σταθμίσεις και επιλογές του νομοθέτη υπόκεινται σε έλεγχο ορίων από τα δικαστήρια (ΣΤΕ 986-988/2014 Ολομ., 1470/2016 Ολομ., 1087/2017 Ολομ., 719/2018 επταμ. κ.ά.). Από τη συνταγματική αυτή διάταξη απορρέει, όμως, ταυτόχρονα, όπως έχει παγίως κριθεί, στοιχειώδης απαγορευτικός κανόνας, δεσμευτικός για τον κοινό νομοθέτη, σύμφωνα με τον οποίο δεν είναι συνταγματικώς ανεκτός ο περιορισμός ή η υποβάθμιση της παρεχόμενης στους πολυτέκνους ειδικής φροντίδας χωρίς αποχρώντα λόγο (ΣΤΕ 1095/2001, 719/2018 επταμ.). Από την αδιάστικτη, εξάλλου, διατύπωση της παραγράφου 2 του άρθρου 21 του Συντάγματος και το σκοπό της, που είναι η συμβολή στην αντιμετώπιση του οξυμένου δημογραφικού προβλήματος της Χώρας (και των ευρύτερων εθνικών, κοινωνικών και οικονομικών προβλημάτων που επάγεται η συρρίκνωση του πληθυσμού), για τα οποία η νεότερη διάταξη της παραγράφου 5 του ίδιου άρθρου επιβάλλει στο νομοθέτη την υποχρέωση να σχεδιάσει και να εφαρμόσει δημογραφική πολιτική και να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή της, συνάγεται ότι ο συνταγματικός νομοθέτης

απέβλεψε στη δημογραφική ανάκαμψη της χώρας συνολικά, χωρίς να αποκλείεται καταρχήν από τη σχετική πρόνοια της πολιτείας καμία κοινωνική κατηγορία ή ομάδα. Για το λόγο αυτό, δεν είναι επιτρεπτό να ταυτίζεται η ειδική, κατά το Σύνταγμα, προστασία των πολύτεκνων οικογενειών με την πρόνοια της πολιτείας για τις οικονομικά ή κοινωνικά ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού. Η λήψη μέτρων για τη διασφάλιση συνθηκών αξιοπρεπούς διαβίωσης των ομάδων αυτών - όπως ήδη ρητώς προβλέπεται από τη νέα διάταξη του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 21 του Συντάγματος- αποτελεί, κατά το Σύνταγμα, αυτοτελή και διακεκριμένο στόχο της κοινωνικής πολιτικής του Κράτους, ο οποίος δεν ενσωματώνει ούτε απορροφά τους ειδικότερους σκοπούς της προβλεπόμενης από το Σύνταγμα δημογραφικής πολιτικής της πολιτείας ούτε μπορεί να υποκαταστήσει την ειδική φροντίδα της για τους πολυτέκνους, στο πλαίσιο της δημογραφικής αυτής πολιτικής, με βάση την αντίληψη ότι πρόκειται για “αξιολογικά όμοιες” περιπτώσεις. Η αυτοτέλεια των πιο πάνω στόχων της κοινωνικής πολιτικής, όπως διαγράφεται από το άρθρο 21 του Συντάγματος, πρέπει να διαφυλάσσεται κατά τη λήψη των σχετικών μέτρων, λαμβάνοντας υπόψη ότι με την ειδική φροντίδα υπέρ των πολυτέκνων το Σύνταγμα δεν απέβλεψε στην προστασία τους ως προσώπων οικονομικώς αδυνάτων ή αναξιοπαθούντων, αλλά στη βελτίωση των δημογραφικών στοιχείων του πληθυσμού στο σύνολό του. Για το λόγο αυτό, δεν είναι επιτρεπτό η λήψη των σχετικών μέτρων να εξαρτάται από κριτήρια οικονομικά ή περιουσιακά, τα οποία θεσπίζονται και εφαρμόζονται αδιακρίτως είτε πρόκειται για πολύτεκνες οικογένειες είτε για οικονομικά και κοινωνικά ευπαθείς ομάδες προσώπων, τα οποία μάλιστα ενδέχεται να μη συνδέονται μεταξύ τους με οποιονδήποτε οικογενειακό δεσμό (πρβλ. ΣτΕ 1095/2001, 771/2007). Εφόσον, πάντως, τα συνταγματικά αυτά όρια τηρούνται από το νομοθέτη, δεν αποκλείεται ούτε η μεταβολή του ειδικού συστήματος προστασίας των πολυτέκνων ούτε η ορθολογική κλιμάκωση των παροχών και των προϋποθέσεων χορήγησής τους στις πολύτεκνες οικογένειες. Η κλιμάκωση αυτή μπορεί, ιδίως, να στηρίζεται σε ειδικά και πρόσφορα για την κατηγοριοποίηση των πολυτέκνων οικογενειών

κριτήρια εισοδήματος ή περιουσίας, τα οποία δεν ταυτίζονται με τα αντίστοιχα των ευπαθών κοινωνικών ομάδων, ώστε να αποτρέπεται το ενδεχόμενο προφανώς περιπτώσεων για τη στήριξή τους παροχών, οι οποίες, εφόσον έχουν οικονομικό χαρακτήρα, επιβαρύνουν σε κάθε περίπτωση το σύνολο των φορολογουμένων ή των καταναλωτών.

8. Επειδή, με την παρ. 4 της 2153/3.4.1996 απόφασης της Επιτροπής Τιμών και Εισοδημάτων με τίτλο «Τιμολόγια ηλεκτρικού ρεύματος οικιακής χρήσεως» καθιερώθηκε από 1.7.1996 ειδικό τιμολόγιο οικιακής χρήσης για τις πολύτεκνες οικογένειες. Ειδικότερα, η εν λόγω απόφαση, όπως τροποποιήθηκε με βάση τις Δ5-ΗΛ/Β/Φ29/οικ.247/ 8.1.1996 οδηγίες του Υπουργείου Ανάπτυξης, καθιέρωσε το ως άνω ειδικό τιμολόγιο των πολύτεκνων οικογενειών ανεξαρτήτως του ύψους του ετήσιου φορολογητέου εισοδήματός τους για «ολόκληρη ... [την] κατανάλωση των δικαιούχων, μόνο κατά το τετράμηνο, στο οποίο η κατανάλωσή τους, κατά τις ώρες εφαρμογής της ημερήσιας τιμής ρεύματος, είναι κάτω των 3000 KWH».

9. Επειδή ο ν. 2773/1999, με τίτλο “Απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας - Ρύθμιση θεμάτων ενεργειακής πολιτικής και λοιπές διατάξεις” (Α’ 286), προέβλεψε στο άρθρο 1 ότι η παραγωγή, η μεταφορά, η διανομή και η προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας στην ελληνική επικράτεια διενεργούνται σύμφωνα με τους κανόνες του και “οι σχετικές υπηρεσίες και δραστηριότητες είναι κοινής ωφέλειας”. Με το άρθρο 28 του ν. 2773/1999 (όπως ίσχυε πριν καταργηθεί με το άρθρο 195 παρ. 3 περ. γ’ του ν. 4001/2011) προβλέφθηκε η θέσπιση με υπουργική απόφαση Κανονισμού, με τον οποίο ρυθμίζονται, μεταξύ άλλων, τα ζητήματα που αφορούν τη χορήγηση (σε επιχειρήσεις) αδειών παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις χορήγησης των αδειών αυτών. Οι εν λόγω ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις αφορούν, μεταξύ άλλων, τις “υποχρεώσεις παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας”, οι οποίες επιβάλλονται στους κατόχους των αδειών (άρθρο 28 παρ. 1 περ. Α’ υποπερ. ζ’ του ν. 2773/1999). Κατά την παρ. 3 του άρθρου 28 του ν. 2773/1999: “Με αποφάσεις του Υπουργού Ανάπτυξης, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορούν να επιβάλλονται στους κατόχους αδειών του νόμου αυτού πρόσθετες υποχρεώσεις: α) Για να διασφαλίζεται η παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας προκειμένου να κατοχυρώνεται η ασφάλεια του εφοδιασμού,

η τακτική παροχή, η ποιότητα, οι τιμές, η προστασία των καταναλωτών και η προστασία του περιβάλλοντος, στο πλαίσιο μακροπρόθεσμου ενεργειακού σχεδιασμού. Στις υποχρεώσεις αυτές ενδεικτικά περιλαμβάνονται η ενιαία τιμολόγηση στο σύνολο της χώρας για ορισμένες κατηγορίες πελατών ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και ειδικά τιμολόγια ή όροι για κατηγορίες ή περιπτώσεις πελατών που χρήζουν ιδιαίτερης μεταχείρισης...”. Σύμφωνα με το άρθρο 29 του ν. 2773/1999 (όπως ίσχυε μετά την τροποποίησή του με τις διατάξεις των άρθρων 23 παρ. 18 και 19 του ν. 3175/2003, Α΄ 207, και 19 παρ. 1 του ν. 3426/2005, Α΄ 309): “1. Τα τιμολόγια με βάση τα οποία οι κάτοχοι άδειας εισπράττουν τίμημα ή τέλος ή οποιαδήποτε αντιπαροχή για την παροχή των υπηρεσιών τους ... δεν ισχύουν εάν δεν εγκριθούν προηγουμένως από τον Υπουργό Ανάπτυξης, ύστερα από γνώμη της Ρ.Α.Ε. 2. ... 3. Κατά την έγκριση των τιμολογίων πέραν ενός ευλόγου κέρδους, λαμβάνονται υπόψη ιδίως: α) ... στ) Οι δαπάνες για τη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις που επιβάλλονται για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας. ζ) ... 4. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, ύστερα από γνώμη της Ρ.Α.Ε. οι κάτοχοι άδειας, στα πλαίσια της γενικής υποχρέωσής τους προς παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, μπορεί να υποχρεωθούν να διαφοροποιούν για ομάδες Καταναλωτών τα τιμολογία τους, με την προϋπόθεση να διασφαλίζεται: α) η δυνατότητα κάλυψης των συνολικών δαπανών για κάθε κάτοχο άδειας, όπως αυτές ορίζονται ... ανωτέρω ... 5. Οι δαπάνες των περιπτώσεων στ΄ και ζ΄ της παραγράφου [3] του άρθρου αυτού επιμερίζονται, ομοιόμορφα για όλη την ελληνική επικράτεια, σε κάθε κατηγορία Πελατών, περιλαμβανομένων των αυτοπαραγωγών, σύμφωνα με μεθοδολογία η οποία καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας ... και Ανάπτυξης ... η οποία λαμβάνει υπόψη την ηλεκτρική ενέργεια που καταναλώνει ο κάθε Πελάτης και συντελεστές που διαφοροποιούν τον επιμερισμό κατά κατηγορία Πελατών, έτσι ώστε να προκύπτει χρέωση που εξισορροπεί τις οικονομικές συνέπειες μεταξύ των κατηγοριών Πελατών...”. Συμπληρωματικά προς τις ανωτέρω διατάξεις του ν. 2773/1999, με το άρθρο 28 του ν. 3426/2005, όπως ίσχυε πριν καταργηθεί με το άρθρο 195 παρ. 3 περ. δ΄ του ν. 4001/2011, προβλέφθηκε ότι: “1. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης ... καθορίζονται οι υπηρεσίες κοινής ωφέλειας και οι κάτοχοι άδειας που χορηγείται κατά τις διατάξεις του ν.

2773/1999, οι οποίοι υποχρεούνται να παρέχουν τις υπηρεσίες αυτές. 2. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης που εκδίδεται μετά από γνώμη της Ρ.Α.Ε. ... καθορίζεται η μεθοδολογία υπολογισμού του ανταλλάγματος που οφείλεται για την εκπλήρωση υποχρεώσεων των κατόχων άδειας που παρέχουν υπηρεσίες κοινής ωφέλειας. Το ύψος του εκάστοτε οφειλόμενου ανταλλάγματος για την Παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας εγκρίνεται, κάθε έτος, μετά από σύμφωνη γνώμη της Ρ.Α.Ε., με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης ... 3. Ο Διαχειριστής του Συστήματος τηρεί ειδικό λογαριασμό για της υπηρεσίες κοινής ωφέλειας. Στο λογαριασμό αυτόν χρεώνονται τα ανταλλάγματα που παρέχονται στους υπόχρεους παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας και πιστώνονται τα έσοδα από χρεώσεις που επιβάλλονται στους κατόχους άδειας προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας. Οι κάτοχοι άδειας προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας δικαιούνται να ανακτήσουν το κόστος των χρεώσεων αυτών από τους πελάτες τους, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και την απόφαση που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου 4 του άρθρου 29 του ν. 2773/1999, όπως ισχύει. 4. ... 5. Κατά τα λοιπά εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 29 του ν. 2773/1999...".

10. Επειδή, κατ' επίκληση των άρθρων 28 και 29 του ν. 2773/1999 εκδόθηκε η Δ5/ΗΛ/Β/Φ29/22891/17.12.2004 απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης (Β' 1908). Με την απόφαση αυτή, με τίτλο "Ειδικό Τιμολόγιο Οικιακής Χρήσεως για τις Πολύτεκνες Οικογένειες", προβλέφθηκε (άρθρο πρώτο παρ. 1-3) η αναπροσαρμογή του ειδικού αυτού τιμολογίου, όπως ίσχυε έως τότε, ως προς τα όρια της τιμολογούμενης με αυτό κατανάλωσης (με μεταβολή των εν λόγω ορίων προς τα πάνω) κατά κατηγορία πολύτεκνων οικογενειών (ανάλογα με τον αριθμό των "προστατευόμενων παιδιών" της οικογένειας, καθορίσθηκαν τα εν λόγω όρια τετραμηνιαίας κατανάλωσης ως εξής: 3.500 κιλοβατώρες για οικογένειες με τέσσερα παιδιά, 4.000 κιλοβατώρες για οικογένειες με πέντε έως εννιά παιδιά και 4.500 κιλοβατώρες για οικογένειες με δέκα παιδιά και πάνω). Με την ίδια απόφαση (άρθρο πρώτο παρ. 4) ορίσθηκε ότι: "Ως προς τα λοιπά που έχουν σχέση με το θέμα, θα εξακολουθήσουν να ισχύουν η υπ' αριθ. 2153/3.4.1996 απόφαση της Επιτροπής Τιμών και Εισοδημάτων σχετικά με τα τιμολόγια ηλεκτρικού ρεύματος οικιακής χρήσεως και η με αρ. Δ5-ΗΛ/Β/Φ29/οικ.247/8.1.1996 οδηγία του Υπουργείου Ανάπτυξης για την

υλοποίηση της απόφασης αυτής”. Με την ΠΔ5/ΗΛΒ/Φ1Β/12924/13.6.2007 απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης (Β΄ 1040), η οποία εκδόθηκε κατ’ επίκληση των άρθρων 29 του ν. 2773/1999 και 28 του ν. 3426/2005, η παροχή ηλεκτρικής ενέργειας με το ανωτέρω ειδικό τιμολόγιο στις πολύτεκνες οικογένειες χαρακτηρίστηκε ρητά ως “υπηρεσία κοινής ωφέλειας” (μαζί με την εν λόγω υπηρεσία στις υπηρεσίες κοινής ωφέλειας εντάχθηκε με την πιο πάνω υπουργική απόφαση η “παροχή ηλεκτρικής ενέργειας στους καταναλωτές των Μη διασυνδεδεμένων Νησιών και των Απομονωμένων Μικροδικτύων, με τιμολογήσεις ίδιες, ανά κατηγορία καταναλωτή, με αυτές του Διασυνδεδεμένου Συστήματος”).

11. Επειδή, περαιτέρω, κατ’ επίκληση του άρθρου 28 παρ. 3 περ. α΄ του ν. 2773/1999 εκδόθηκε στη συνέχεια η Δ5/ΗΛΦ29/16180/ 30.6.2008 απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης (Β΄ 1389). Με το άρθρο δεύτερο της απόφασης αυτής προβλέφθηκε η καθιέρωση του “Κοινωνικού Οικιακού Τιμολογίου” (ΚΟΤ) “για τετραμηνιαίες καταναλώσεις έως 800 kWh”, το οποίο “έχει εφαρμογή σε ενεργειακά ευπαθείς ομάδες καταναλωτών”. Το εν λόγω τιμολόγιο θεσμοθετήθηκε ως μέτρο αυτοτελές και διακεκριμένο από το ειδικό τιμολόγιο των πολύτεκνων οικογενειών, το οποίο εξακολούθησε να ισχύει, όπως είχε διαμορφωθεί, κατά τα εκτεθέντα στην προηγούμενη σκέψη, μέχρι την κατάργησή του με την προσβαλλόμενη υπουργική απόφαση. Ακολούθησε, κατ’ επίκληση της εξουσιοδοτικής διάταξης του άρθρου 29 παρ. 4 του ν. 2773/1999, η Δ5-ΗΛΒ/Φ29/16027/6.8.2010 απόφαση του Υφυπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με τίτλο “Εφαρμογή Κοινωνικού Οικιακού Τιμολογίου” (Β΄ 1403), η οποία εξακολουθεί να ισχύει έως και σήμερα μετά από σειρά τροποποιήσεων. Η παροχή ηλεκτρικής ενέργειας σε ευπαθείς ομάδες καταναλωτών μέσω του κοινωνικού οικιακού τιμολογίου εντάχθηκε στις υπηρεσίες κοινής ωφέλειας με την Δ5/ΗΛΒ/Φ.29/οικ.19046/24.9.2010 απόφαση του Υφυπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (Β΄ 1614), με την οποία συμπληρώθηκε η αρχική απόφαση του έτους 2007 (με την οποία είχαν χαρακτηριστεί ως υπηρεσίες κοινής ωφέλειας οι υπηρεσίες σε πελάτες μη διασυνδεδεμένων νησιών κλπ. και σε πολύτεκνες οικογένειες, βλ. προηγούμενη σκέψη). Το κοινωνικό οικιακό τιμολόγιο που προβλέφθηκε με την πιο πάνω Δ5-ΗΛΒ/Φ29/16027/6.8.2010 υπουργική απόφαση

εφαρμόζεται, κατά το άρθρο 1 παρ. 1 αυτής, “σε ευπαθείς ομάδες καταναλωτών, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 2 της παρούσας και παρέχεται από όλους τους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας”. Με το άρθρο 2 της ίδιας απόφασης, όπως ίσχυσε αρχικά και όπως αντικαταστάθηκε στη συνέχεια με σειρά υπουργικών αποφάσεων (Φ.Ε.Κ. Β΄ 475/2011, 3254/2011, 94/2013, 2957/2013) που προηγήθηκαν της προσβαλλόμενης, προβλέφθηκαν ως δικαιούχοι του κοινωνικού οικιακού τιμολογίου κατηγορίες προσώπων που βρίσκονται σε κατάσταση οικονομικής αδυναμίας, με κριτήρια εισοδηματικά (ύψος συνολικού ετήσιου εισοδήματος) και κοινωνικά (άνεργοι για συνεχές χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των έξι μηνών, άτομα με αναπηρία 67% και άνω, άτομα που έχουν ανάγκη μηχανικής υποστήριξης με χρήση ιατρικών συσκευών).

12. Επειδή, η οδηγία 2009/72/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13.7.2009 με τίτλο «σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και για την κατάργηση της οδηγίας 2003/54/EK» (EEL 211/14.8.2009) απέβλεπε στη δημιουργία πλήρως λειτουργικής εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας για την παροχή πραγματικών επιλογών σε όλους τους καταναλωτές της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την αύξηση του διασυνοριακού εμπορίου. Στο πλαίσιο αυτών των στόχων, το προοίμιο της οδηγίας (η οποία καταργήθηκε από την 1.1.2021 με το άρθρο 72 της οδηγίας 2019/944 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, EEL 158/14.6.2019) αναφερόταν, μεταξύ άλλων, στα ζητήματα της προστασίας των ευάλωτων καταναλωτών και της ενεργειακής φτώχειας στις σκέψεις 37,45,50 και 53. Εξάλλου, το άρθρο 3 της οδηγίας προέβλεπε ότι «1. ... 7. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για την προστασία των τελικών πελατών και, ειδικότερα, μεριμνούν ώστε να υπάρχουν επαρκείς διασφαλίσεις για την προστασία των ευάλωτων καταναλωτών. Στο πλαίσιο αυτό, κάθε κράτος μέλος ορίζει την έννοια των “ευάλωτων καταναλωτών”, όπου μπορεί να γίνεται μνεία στην ενεργειακή φτώχεια, καθώς και, μεταξύ άλλων, την απαγόρευση διακοπής σύνδεσης τέτοιων καταναλωτών σε κρίσιμες περιόδους. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που συνδέονται με τους ευάλωτους καταναλωτές τηρούνται και ειδικότερα λαμβάνουν μέτρα προστασίας των τελικών πελατών σε απομακρυσμένες περιοχές. Διασφαλίζουν υψηλά επίπεδα προστασίας των

καταναλωτών ... 8. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα, όπως Εθνικά σχέδια Ενεργειακής Δράσης, ευεργετήματα σε συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, για την εξασφάλιση του απαραίτητου ενεργειακού εφοδιασμού σε ευάλωτους πελάτες ή την υποστήριξη των βελτιώσεων ενεργειακής απόδοσης, έτσι ώστε να αντιμετωπίζεται η ενεργειακή φτώχεια όπου εντοπίζεται, μεταξύ άλλων και μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο της φτώχειας. Τέτοια μέτρα δεν εμποδίζουν το ουσιαστικό άνοιγμα της αγοράς ... ή τη λειτουργία της αγοράς και πρέπει να γνωστοποιούνται στην Επιτροπή, όπου αρμόζει ...». Αντιθέτως, καμία διάταξη της οδηγίας δεν αναφερόταν στο δημογραφικό πρόβλημα των κρατών μελών ούτε στα μέτρα που λαμβάνονται από τα κράτη μέλη για την αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού με την προστασία των πολύτεκνων οικογενειών. Επομένως, **η ως άνω οδηγία 2009/72/EK δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να καταργήσουν τυχόν μέτρα που έχουν λάβει για την προστασία των πολύτεκνων οικογενειών στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας αλλά επιδιώκει, στο πλαίσιο της ανταγωνιστικής εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας που ρυθμίζει, την προστασία των ευάλωτων καταναλωτών και την καταπολέμηση της ενεργειακής πενίας.**

13. Επειδή, η ως άνω οδηγία ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία με το ν. 4001/2011 "Για τη λειτουργία Ενεργειακών Αγορών Ηλεκτρισμού και Φυσικού Αερίου, για Έρευνα, Παραγωγή και δίκτυα μεταφοράς Υδρογονανθράκων και άλλες ρυθμίσεις" (Α' 179). Ο ν. 4001/2011 ορίζει στο άρθρο 2 ότι «1. Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου οι όροι που χρησιμοποιούνται στις διατάξεις αυτού έχουν την ακόλουθη έννοια: (α) ... (θ) Ενεργειακή Πενία: Η κατάσταση των καταναλωτών, κατά την οποία, αυτοί ευρίσκονται σε δυσχερή θέση, λόγω του χαμηλού εισοδήματός τους, όπως αυτό προκύπτει από τις φορολογικές τους δηλώσεις, σε συνδυασμό με την επαγγελματική τους κατάσταση, την οικογενειακή τους κατάσταση και ειδικών καταστάσεων υγείας, να καλύψουν τις δαπάνες για τις εύλογες ανάγκες εφοδιασμού τους σε ηλεκτρική ενέργεια ή φυσικό αέριο, καθώς οι δαπάνες αυτές αποτελούν σημαντικό ποσοστό του διαθέσιμου εισοδήματός τους. (ι) Ευάλωτοι Πελάτες: Οι καταναλωτές που εντάσσονται στις κατηγορίες πελατών που περιγράφονται στο άρθρο 52 του παρόντος. ια) ...», στο άρθρο 3 ότι «1. Η άσκηση ενεργειακών δραστηριοτήτων τελεί υπό την εποπτεία του

Κράτους, η οποία ασκείται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ) στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους και του μακροχρόνιου ενεργειακού σχεδιασμού της χώρας. Ο μακροχρόνιος ενεργειακός σχεδιασμός ... αποσκοπεί: (α) ... (στ) Στην καταπολέμηση της ενεργειακής πενίας με τη διαμόρφωση ενός Εθνικού Σχεδίου Δράσης. ... 2. Το Κράτος μεριμνά για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη όλων των δραστηριοτήτων του ενεργειακού τομέα ... για την καταπολέμηση της ενεργειακής πενίας ... 3. Οι επιχειρήσεις που ασκούν ενεργειακές δραστηριότητες υποχρεούνται: α) ... στ) Να εφαρμόζουν τα μέτρα για την καταπολέμηση της ενεργειακής πενίας και την προστασία των ευάλωτων πελατών. ... 4. Ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και η ΡΑΕ ασκούν τις αρμοδιότητες που τους ανατίθενται με τον παρόντα νόμο και τις πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότησή του με τέτοιο τρόπο ώστε: (α) ... (στ) Να προστατεύονται τα συμφέροντα των πελατών και ιδιαίτερα των ευάλωτων πελατών, ιδίως σε σχέση με τις τιμές, τη διαφάνεια των τιμολογίων και των χρεώσεων, τους όρους προμήθειας ενέργειας, την ασφάλεια εφοδιασμού, την τακτική παροχή, την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών παροχής ενέργειας και να ασκείται αποτελεσματικά το δικαίωμα των πελατών να επιλέγουν προμηθευτή. (ζ) ... (θ) Να υλοποιούνται τα μέτρα που θεσπίζονται με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την καταπολέμηση της ενεργειακής πενίας...» και στην παρ. 1 του άρθρου 48 ότι «1. Οι προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου υποχρεούνται ιδίως: (α) ... (β) Να παρέχουν, ιδίως κατά τη διαδικασία σύναψης σύμβασης προμήθειας, πληροφορίες ως προς τη δυνατότητα ένταξης του πελάτη στις κατηγορίες των ευάλωτων πελατών και να συνδράμουν τον πελάτη στην υπαγωγή του σε αυτές, εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις ένταξής του. (γ) ... (στ) Να λαμβάνουν τα προβλεπόμενα κατάλληλα μέτρα προστασίας των ευάλωτων πελατών. (ζ) ... (η) Να παρέχουν τις υπηρεσίες κοινής ωφέλειας που τους επιβάλλονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος». Εξάλλου, το άρθρο 52 του ν. 4001/2011 με τίτλο "Προστασία Ευάλωτων Πελατών" ορίζει ότι «1. Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου και της προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, στους ευάλωτους πελάτες εντάσσονται οι ακόλουθες κατηγορίες πελατών: (α) Οι οικονομικά ασθενείς οικιακοί πελάτες, που πλήττονται από την ενεργειακή πενία. (β) Οι πελάτες που οι ίδιοι ή οι

σύζυγοι αυτών ή πρόσωπα των οποίων αυτοί έχουν την επιμέλεια σύμφωνα με το νόμο και συνοικούν με αυτούς, εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τη συνεχή και αδιάλειπτη παροχή ενέργειας. Στην κατηγορία αυτή υπάγονται οι πελάτες που χρήζουν μηχανικής υποστήριξης και ιδίως άτομα που χρειάζονται συνεχή προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας για τη λειτουργία συσκευών υποστήριξης ή παρακολούθησης ζωτικών λειτουργιών, ενδεικτικά, συσκευές μηχανικής υποστήριξης αναπνευστικής ή καρδιακής λειτουργίας, συσκευές αιμοκάθαρσης και κάθε παρόμοιας φύσης συσκευή. (γ) Ηλικιωμένοι πελάτες που έχουν συμπληρώσει το εβδομηκοστό (70ό) έτος της ηλικίας τους, υπό την προϋπόθεση ότι δεν συνοικούν με άλλο πρόσωπο το οποίο δεν έχει συμπληρώσει το ως άνω όριο ηλικίας. (δ) Πελάτες με σοβαρά προβλήματα υγείας, ιδίως άτομα με σοβαρή σωματική ή ψυχική αναπηρία, με νοητική αναπηρία, σοβαρά οπτικοακουστικά ή κινησιακά προβλήματα, ή με πολλαπλές αναπηρίες ή με χρόνια πάθηση και οι οποίοι εκ του λόγου τούτου δεν δύνανται να διαχειριστούν ή να διαπραγματευτούν τη συμβατική τους σχέση με τον προμηθευτή. (ε) Οι πελάτες σε απομακρυσμένες περιοχές και ιδιαίτερα στα μη διασυνδεδεμένα νησιά που δικαιούνται ίδιες υπηρεσίες τόσο ως προς τις τιμές όσο και ως προς την ποιότητα, την ασφάλεια του εφοδιασμού και τη διαφάνεια των συμβατικών όρων και προϋποθέσεων με τους άλλους πελάτες. 2. Ανάλογα με τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει η κάθε κατηγορία, δύναται να λαμβάνονται πρόσθετα μέτρα για την προστασία τους, ιδίως η παροχή μειωμένων τιμολογίων, η έκπτωση επί των δημοσιευμένων τιμολογίων κάθε προμηθευτή, η εγκατάσταση μετρητών με δυνατότητα προπληρωμής, οι ευνοϊκότεροι όροι πληρωμής των λογαριασμών, οι εναλλακτικοί τρόποι πρόσβασης σε υπηρεσίες εξυπηρέτησης και πληρωμής λογαριασμών, η απαγόρευση διακοπής σύνδεσης τέτοιων καταναλωτών σε κρίσιμες περιόδους. 3. Τα κριτήρια, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία ένταξης ενός πελάτη σε κατηγορία Ευάλωτων Πελατών καθορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Με εξαίρεση μέτρων που σχετίζονται με τιμολόγια προμήθειας και με εκπτώσεις, τα τιμολόγια προμήθειας, τα μέτρα προστασίας για κάθε κατηγορία ευάλωτων καταναλωτών τόσο κατά το προσυμβατικό, όσο και κατά το συμβατικό ή στάδιο λύσης και καταγγελίας της σύμβασης με τον προμηθευτή, καθορίζονται με σχετικές διατάξεις στους αντίστοιχους κώδικες προμήθειας. Η ΡΑΕ ελέγχει

και παρακολουθεί την τήρηση των υποχρεώσεων που προβλέπονται για τους ευάλωτους πελάτες και δύναται να επιβάλει τις κυρώσεις του άρθρου 36, σε περίπτωση παράβασης των υποχρεώσεων αυτών». Το άρθρο 53 του ίδιου νόμου ορίζει ότι «Με αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ή κοινές αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και του Υπουργού Οικονομικών, καθώς και κάθε άλλου συναρμόδιου Υπουργού, ανάλογα με την περίπτωση, καθορίζονται τα κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση της ενεργειακής πενίας, όπως ιδίως τα Εθνικά Σχέδια Δράσης, τα οποία καταρτίζονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και των καθ' ύλην αρμόδιων Υπουργών έως την ..., ευεργετήματα σε συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, όταν απαιτείται για τη διασφάλιση του ενεργειακού σχεδιασμού σε ευάλωτους πελάτες και την υποστήριξη των βελτιώσεων ενεργειακής απόδοσης» και η παρ. 1 του άρθρου 55 ότι «Εκτός των υπηρεσιών που αναφέρονται στις διατάξεις των άρθρων 57 και 58, με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται σύμφωνα με τη διαδικασία του παρόντος άρθρου, μετά από πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, και κοινοποιείται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, δύναται να ορίζονται κι άλλες Υπηρεσίες Κοινής Ωφέλειας, με σκοπό την προστασία των ευάλωτων πελατών, την ασφάλεια, συμπεριλαμβανομένης της ασφάλειας του εφοδιασμού, την τακτική παροχή, την ποιότητα και τις τιμές παροχής, καθώς και την προστασία του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της ενεργειακής αποδοτικότητας, της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και της προστασίας κλίματος». Περαιτέρω, η παρ. 5 του άρθρου 140 του ν. 4001/2011 ορίζει ότι «Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ύστερα από γνώμη της ΡΑΕ, οι κάτοχοι άδειας, στα πλαίσια της γενικής υποχρέωσής τους προς παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, μπορεί να υποχρεωθούν να διαφοροποιούν για κατηγορίες πελατών τα τιμολόγια τους, με την προϋπόθεση ότι διασφαλίζεται: (α) η δυνατότητα κάλυψης των συνολικών δαπανών για κάθε κάτοχο άδειας και (β) η μη ύπαρξη σταυροειδών επιδοτήσεων μεταξύ κατηγοριών Πελατών». Τέλος, η παρ. 3 του άρθρου 195 του ν. 4001/2011 ορίζει ότι «Από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου καταργούνται οι ακόλουθες διατάξεις όπως ισχύουν: α) ... γ) τα άρθρα ... 28 ... του ν. 2773/1999 καταργούνται. Επίσης καταργείται το

άρθρο 29 αυτού πλην της παραγράφου 6 ...» και η παρ. 14 του άρθρου 196 ότι «Οι αποφάσεις, κώδικες, κανονισμοί και εγχειρίδια που έχουν εκδοθεί βάσει εξουσιοδοτικών διατάξεων από τα αρμόδια προς τούτο όργανα, και τα οποία καταργούνται, τροποποιούνται, συμπληρώνονται ή αντικαθίστανται με διατάξεις του παρόντος νόμου, εξακολουθούν να ισχύουν μέχρι την κατάργηση, τροποποίηση, συμπλήρωση ή αντικατάστασή τους, σύμφωνα με τις αντίστοιχες διατάξεις του». Με βάση τη μεταβατική αυτή διάταξη εξακολούθησαν καταρχήν να ισχύουν οι διατάξεις των κανονιστικών αποφάσεων που μνημονεύονται στις προηγούμενες σκέψεις, οι οποίες καθόρισαν αφενός τις Υπηρεσίες Κοινής Ωφέλειας (ιδίως τις παρεχόμενες στις πολύτεκνες οικογένειες και σε οικονομικά ευπαθείς κοινωνικές ομάδες μέσω των αντίστοιχων τιμολογίων) και αφετέρου τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση των τιμολογίων αυτών στους δικαιούχους, όπως είχαν διαμορφωθεί μέχρι τη θέσπιση του ν. 4001/2011.

14. Επειδή, εντός του μεταβατικού αυτού πλαισίου, με το άρθρο 36 του ν. 4067/2012 (το οποίο φέρει τον τίτλο “Διασφάλιση παροχής Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας (ΥΚΩ) στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας”) προβλέφθηκε ότι μέχρι την ολοκλήρωση των διαδικασιών ανάθεσης της παροχής Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας κατά τις διατάξεις των άρθρων 55 και επόμενα του ν. 4001/2011, για την απρόσκοπτη και αδιάλειπτη παροχή Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας που έχει επιβληθεί στις επιχειρήσεις του τομέα ηλεκτρικής ενέργειας, οφείλεται σε αυτές αντάλλαγμα Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας, το οποίο υπολογίζεται με βάση τους παρατιθέμενους πίνακες χρέωσης σε ευρώ ανά μεγαβατώρα για κάθε κατηγορία καταναλωτών (βλ. παρ. 1 και παρ. 1α του ως άνω άρθρου 36, όπως η δεύτερη από τις παραγράφους αυτές προστέθηκε με το άρθρο 55 παρ. 1 του ν. 4508/2017). Κατά την παρ. 2 του άρθρου 36 του ν. 4067/2012, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 55 παρ. 2 του ν. 4508/2017, “Υπόχρεοι καταβολής του ανταλλάγματος ΥΚΩ είναι οι εκάστοτε χρήστες κάθε παροχής ηλεκτροδότησης, οι οποίοι το συγκαταβάλλουν στους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας με διακριτή χρέωση στους λογαριασμούς κατανάλωσης που λαμβάνουν, όπως η κατανάλωση αυτή προσδιορίζεται από τον αρμόδιο Διαχειριστή Δικτύου ... Το αντάλλαγμα ΥΚΩ αποδίδεται ... από τους προμηθευτές ... στον ειδικό λογαριασμό ΥΚΩ που τηρείται από τον αρμόδιο Διαχειριστή, σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 55 του ν. 4001/2011. Από τα

έσοδα του ειδικού λογαριασμού καταβάλλεται από τον αρμόδιο Διαχειριστή εξ ολοκλήρου αντιστάθμιση στους κατόχους άδειας προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας για τις παρεχόμενες από αυτούς Υπηρεσίες Κοινής Ωφέλειας. Σε περίπτωση ελλείμματος ή πλεονάσματος του ετήσιου οικονομικού αποτελέσματος του ειδικού λογαριασμού ΥΚΩ, οι μοναδιαίες χρεώσεις του ανταλλάγματος ΥΚΩ ... αναπροσαρμόζονται ... μετά από εισήγηση της ΡΑΕ, η οποία εκδίδεται λαμβάνοντας υπόψη ... τυχόν σωρευτικά ελλείμματα Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών δύναται να καλύπτεται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, πλήρως ή μερικώς, το κόστος παροχής Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας, με αντίστοιχη πίστωση ως εισροή του ειδικού διαχειριστικού λογαριασμού για τις Υπηρεσίες Κοινής Ωφέλειας που τηρεί ο αρμόδιος διαχειριστής ...”.

15. Επειδή, τέλος, με το άρθρο 235 του ν. 4389/2016 (Α΄ 94), όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, προβλέφθηκε η θέση σε ισχύ προγράμματος υπό τον τίτλο “Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης”. Ειδικότερα, με το ως άνω άρθρο ορίζεται ότι: “1. ... Το Πρόγραμμα είναι αμιγώς προνοιακού χαρακτήρα, απευθύνεται σε νοικοκυριά, που διαβιούν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας και λειτουργεί κατά τρόπο συμπληρωματικό στο πλαίσιο εφαρμογής δημόσιων πολιτικών καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Το Πρόγραμμα περιλαμβάνει τρεις (3) πυλώνες: ήτοι (α) εισοδηματική ενίσχυση, (β) πρόσβαση και διασύνδεση σε συμπληρωματικές κοινωνικές παροχές και υπηρεσίες, κατά περίπτωση και αναλόγως των αναγκών των δικαιούχων ... 2. [όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 22 παρ. 2 του ν. 4445/2016, Α΄ 236] Ως Ωφελούμενες Μονάδες ορίζονται οι κάτωθι κατηγορίες: α. Μονοπρόσωπο νοικοκυριό: κάθε ενήλικο άτομο, το οποίο διαμένει μόνο του σε κατοικία και δεν εμπίπτει στην κατηγορία ενηλίκων έως 25 ετών, που φοιτούν σε πανεπιστημιακές σχολές ή σχολεία ή ινστιτούτα επαγγελματικής κατάρτισης ή κατάρτισης της ημεδαπής ή αλλοδαπής. β. Πολυπρόσωπο νοικοκυριό: όλα τα άτομα, τα οποία διαμένουν κάτω από την ίδια στέγη. Δύναται να απαρτίζεται και από φιλοξενούμενα άτομα ή φιλοξενούμενη οικογένεια, υπό την προϋπόθεση ότι η φιλοξενία έχει δηλωθεί στην τελευταία εκκαθαρισμένη φορολογική δήλωση. Στο πολυπρόσωπο νοικοκυριό εντάσσονται και τα ενήλικα τέκνα έως 25 ετών που φοιτούν σε πανεπιστημιακές σχολές ή σχολεία ή ινστιτούτα επαγγελματικής εκπαίδευσης ή κατάρτισης, ανεξαρτήτως

του τύπου διαμονής τους. γ. Άστεγοι ... 6. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών, Εργασίας ... Οικονομικών ... ρυθμίζονται ο καθορισμός των δικαιούχων, βάσει κριτηρίων εισοδήματος, περιουσίας και διαμονής, η βάση και ο τρόπος υπολογισμού, καθώς και το ύψος του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης για κάθε ωφελούμενη μονάδα ...". Με την Γ.Δ.5οικ.2961-10/24.1.2017 κοινή απόφαση των ανωτέρω Υπουργών (Β' 128) καθορίστηκαν οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις εφαρμογής του πιο πάνω προγράμματος. Στις "συμπληρωματικές κοινωνικές υπηρεσίες" του προγράμματος αυτού εντάσσεται ρητά, μεταξύ άλλων, και το "κοινωνικό τιμολόγιο παρόχων ηλεκτρικής ενέργειας" (άρθρο 1 παρ. 2 της πιο πάνω απόφασης). Με το άρθρο 2 της απόφασης επαναλαμβάνονται οι ορισμοί των "ωφελούμενων μονάδων" (μονοπρόσωπο νοικοκυριό, πολυπρόσωπο νοικοκυριό κλπ.), σύμφωνα με τα εκτεθέντα ανωτέρω. Με το άρθρο 3 παρ. 1, 2 και 3 της απόφασης καθορίζονται τα κριτήρια ένταξης στο πρόγραμμα, τα οποία, ανάλογα με τη σύνθεση του νοικοκυριού (αριθμός μελών, ενηλίκων και ανηλίκων), είναι εισοδηματικά (όρια εξαμηνιαίου εισοδήματος), περιουσιακά (όρια ακίνητης και κινητής περιουσίας, υπαγωγή σε διατάξεις φόρου πολυτελείας κλπ.) και κριτήρια διαμονής (νόμιμη και μόνιμη διαμονή στη χώρα).

16. Επειδή με την προσβαλλόμενη υπουργική απόφαση επήλθαν δύο κύριες μεταβολές σε σχέση με την προϊσχύουσα ρύθμιση της παροχής ειδικού τιμολογίου ηλεκτρικού ρεύματος οικιακής χρήσης σε πολύτεκνες οικογένειες (οικογένειες με τέσσερα και πάνω "προστατευόμενα παιδιά", κατά την ορολογία και τις διακρίσεις της καταργηθείσας Δ5/ΗΛ/Β/Φ29/22891/2004 υπουργικής απόφασης, σε συνδυασμό με τα οριζόμενα στο άρθρο πρώτο του ν. 1910/1944, όπως ισχύει): (α) Η πρώτη από τις μεταβολές αυτές συνίσταται στο ότι το ειδικό τιμολόγιο για τις πολύτεκνες οικογένειες, όπως είχε διαμορφωθεί με την 2153/3.4.1996 απόφαση της Επιτροπής Τιμών και Εισοδημάτων και την ανωτέρω υπουργική απόφαση, καταργήθηκε με το άρθρο 5 παρ. 2 της προσβαλλόμενης υπουργικής απόφασης. (β) Η δεύτερη μεταβολή συνίσταται στο ότι η παροχή τιμολογίου οικιακής χρήσης έπαυσε να αποτελεί αντικείμενο ειδικής ρύθμισης ως προς τις πολύτεκνες οικογένειες. Οι οικογένειες αυτές εντάχθηκαν σε ενιαία ρύθμιση με τους λεγόμενους "ευάλωτους πελάτες" των επιχειρήσεων προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας,

εφόσον πληρούν τα αντίστοιχα κριτήρια εισοδήματος, περιουσίας, διαμονής κλπ. με τις διάφορες κατηγορίες “νοικοκυριών” που καθορίζονται με την απόφαση. Βασικό γνώρισμα της όλης ρύθμισης, η οποία στηρίζεται στους ορισμούς των “ωφελούμενων μονάδων” (“μονοπρόσωπα” και “πολυπρόσωπα νοικοκυριά” της μνημονευθείσας στην προηγούμενη σκέψη νομοθεσίας για το Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης, είναι ότι η διαφοροποίηση των δικαιούχων με βάση το κριτήριο της “σύνθεσης του νοικοκυριού” εξαρτάται μόνο από τον αριθμό των “[ατόμων] τα οποία διαμένουν υπό την ίδια στέγη”. Δεν γίνεται, δηλαδή, διάκριση με βάση το είδος της σχέσης που συνδέει τα διαμένοντα υπό κοινή στέγη άτομα και, ιδίως, με βάση το αν τα άτομα αυτά συνδέονται με συγγενικό δεσμό, ώστε να αποτελούν οικογένεια. Μόνη μορφή οικογενειακής σχέσης που μνημονεύεται ρητά στην απόφαση είναι η περίπτωση των “μονογονεϊκών οικογενειών” με ένα ή περισσότερα ανήλικα μέλη. Ειδικότερα, από τις διατάξεις του άρθρου 2 της προσβαλλόμενης υπουργικής απόφασης, με το οποίο αντικαταστάθηκε (εκ νέου) το άρθρο 2 της από 6.8.2010 απόφασης του Υφυπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής για την “Εφαρμογή Κοινωνικού Οικιακού Τιμολογίου” (εφεξής οι παραπομπές σε διατάξεις αναφέρονται στην από 6.8.2010 υπουργική απόφαση, όπως ισχύει μετά την αντικατάσταση διατάξεων της με την προσβαλλόμενη απόφαση), προκύπτουν τα εξής: (i) Στην “Α΄ Κατηγορία” (άρθρο 2 παρ. 2 περ. α΄), δηλαδή στους δικαιούχους “Κοινωνικού Οικιακού Τιμολογίου Α” (στους οποίους παρέχεται έκπτωση στη χρέωση για την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας 0,075 ευρώ ανά κιλοβατώρα), εντάσσονται όσοι πληρούν όλα τα κριτήρια εισοδήματος, περιουσίας και διαμονής κατά τις προαναφερθείσες διατάξεις του άρθρου 235 του ν. 4389/2016 και της Γ.Δ.5οικ.2961-10/24.1.2017 κοινής υπουργικής απόφασης περί Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης (πρόκειται δηλαδή για “νοικοκυριά” που τελούν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας). (ii) Στη “Β΄ Κατηγορία”, δηλαδή στους δικαιούχους “Κοινωνικού Οικιακού Τιμολογίου Β” (στους οποίους παρέχεται έκπτωση 0,045 ευρώ ανά κιλοβατώρα), εντάσσονται τα “νοικοκυριά” που δεν εμπίπτουν στην Κατηγορία Α΄. Τα “νοικοκυριά” αυτά κατατάσσονται με βάση τον αριθμό των προσώπων που τα αποτελούν (υπό την εκτεθείσα έννοια της υπό κοινή στέγη διαμονής) και το “ετήσιο συνολικό πραγματικό ή τεκμαρτό εισόδημα, όπως προκύπτει από τις τελευταίες εκκαθαρισμένες δηλώσεις

φόρου εισοδήματος των μελών του νοικοκυριού” σε έξι υποκατηγορίες: (1) “Μονοπρόσωπο νοικοκυριό”, με εισοδηματικό όριο (πέραν του οποίου δεν χορηγείται το κοινωνικό οικιακό τιμολόγιο) 9.000 ευρώ. (2) “Νοικοκυριό αποτελούμενο από δύο ενήλικα μέλη ή μονογονεϊκή οικογένεια με ένα ανήλικο μέλος”, με εισοδηματικό όριο 13.500 ευρώ. (3) “Νοικοκυριό αποτελούμενο από δύο ενήλικα μέλη και ένα ανήλικο μέλος ή μονογονεϊκή οικογένεια με δύο ανήλικα μέλη”, με εισοδηματικό όριο 15.750 ευρώ. (4) “Νοικοκυριό αποτελούμενο από τρία ενήλικα μέλη ή δύο ενήλικα και δύο ανήλικα μέλη ή μονογονεϊκή οικογένεια με τρία ανήλικα μέλη”, με εισοδηματικό όριο 18.000 ευρώ. (5) “Νοικοκυριό αποτελούμενο από τρία ενήλικα και ένα ανήλικο μέλος ή δύο ενήλικα και τρία ανήλικα μέλη ή μονογονεϊκή οικογένεια με τέσσερα ανήλικα μέλη”, με εισοδηματικό όριο 24.750 ευρώ. (6) “Νοικοκυριό αποτελούμενο από τέσσερα ενήλικα μέλη ή δύο ενήλικα και τέσσερα ανήλικα μέλη ή μονογονεϊκή οικογένεια με πέντε ανήλικα μέλη”, με εισοδηματικό όριο 27.000 ευρώ (άρθρο 2 παρ. 2 περ. β΄ υποπερ. α΄, ββ΄ και γγ΄ και παρ. 3).

(iii) Τα ως άνω εισοδηματικά όρια, πέραν των οποίων δεν παρέχεται το κοινωνικό οικιακό τιμολόγιο, προσαυξάνονται κατά 8.000 και 15.000 ευρώ, αντίστοιχα, αν το “νοικοκυριό” περιλαμβάνει “και άτομο ή άτομα με αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω” ή “και άτομο ή άτομα που έχουν ανάγκη μηχανικής υποστήριξης με χρήση ιατρικών συσκευών, η οποία παρέχεται κατ’ οίκον και είναι απαραίτητη για τη ζωή τους”. (iv) Για κάθε επιπλέον ενήλικο μέλος προστίθεται στα ανωτέρω εισοδηματικά όρια το ποσό των 4.500 ευρώ και για κάθε επιπλέον ανήλικο μέλος το ποσό των 2.250 ευρώ “μέχρι του συνολικού ορίου των 31.500 ευρώ ανεξαρτήτως του αριθμού των μελών του νοικοκυριού”, με διατήρηση και στην περίπτωση αυτή των προσαυξήσεων 8.000 και 15.000 ευρώ της προηγούμενης περίπτωσης. Από τις ανωτέρω ρυθμίσεις της προσβαλλόμενης απόφασης προκύπτει ότι μία πολύτεκνη οικογένεια, η οποία εμπίπτει στην κατηγορία του “πολυπρόσωπου νοικοκυριού” με δύο ενήλικα και τέσσερα ανήλικα μέλη, ταυτίζεται ως προς την αντιμετώπιση, σε σχέση με το καθοριζόμενο εισοδηματικό όριο (27.000 ευρώ), με ένα “νοικοκυριό” που αποτελείται από τέσσερα ενήλικα μέλη ανεξάρτητα από τη σχέση που τα συνδέει. Το μέγιστο (“συνολικό”) όριο των 31.500 ευρώ (27.000 ευρώ προσαυξανόμενο κατά 2.250 ευρώ για κάθε επιπλέον ανήλικο μέλος) ισχύει, κατ’ ουσίαν, χωρίς περαιτέρω διαφοροποίηση

για όλες τις πολύτεκνες οικογένειες με δύο ενήλικα μέλη και έξι ή πάνω από έξι ανήλικα μέλη. (v) Πέραν των ανωτέρω εισοδηματικών κριτηρίων, για τη χορήγηση του κοινωνικού οικιακού τιμολογίου τίθεται ανώτατο όριο συνολικής ακίνητης περιουσίας (του δικαιούχου και των μελών του νοικοκυριού) αξίας 180.000 ευρώ (120.000 ευρώ για μονοπρόσωπο νοικοκυριό, προσαυξανόμενη κατά 15.000 για κάθε πρόσθετο μέλος έως το ανώτατο όριο των 180.000 ευρώ). (vi) Για τη χορήγηση του κοινωνικού οικιακού τιμολογίου, τα μέλη του “νοικοκυριού” πρέπει να μην εμπίπτουν στις διατάξεις του φόρου πολυτελείας και να μη δηλώνουν δαπάνες διαβίωσης για αμοιβές πληρωμάτων σκαφών αναψυχής, για δίδακτρα σε ιδιωτικά σχολεία και για οικιακούς βοηθούς, οδηγούς αυτοκινήτων, δασκάλους ή άλλο προσωπικό. (vii) Τα όρια τετραμηνιαίας κατανάλωσης (120 ημερών) για την τιμολόγηση με το κοινωνικό οικιακό τιμολόγιο ορίζονται ομοιόμορφα για την Κατηγορία Α΄ και την Κατηγορία Β΄ του τιμολογίου αυτού, κλιμακούμενα από 1.400 κιλοβατώρες έως 2.000 κιλοβατώρες ανάλογα με τη σύνθεση του “νοικοκυριού” (βλ. ανωτέρω, στοιχείο ii). Για μια πολύτεκνη οικογένεια με δύο ενήλικα και τέσσερα ανήλικα μέλη το όριο τετραμηνιαίας κατανάλωσης είναι 2.000 κιλοβατώρες (kWh), στο οποίο προστίθενται 100 κιλοβατώρες για κάθε επιπλέον ανήλικο μέλος “μέχρι του συνολικού αριθμού των 2.400 kWh ανεξαρτήτως του αριθμού των μελών του νοικοκυριού” (παράλληλα ισχύουν προσαυξήσεις 300 και 600 κιλοβατωρών, αντίστοιχα, για νοικοκυριά με ένα ή περισσότερα άτομα που έχουν αναπηρία πάνω από 67% ή έχουν ανάγκη μηχανικής υποστήριξης με χρήση ιατρικών συσκευών). Το αντίστοιχο όριο τετραμηνιαίας κατανάλωσης υπό την ισχύ της καταργηθείσας υπουργικής απόφασης (Δ5/ΗΛ/Β/Φ29/22891/2004) ήταν, για πολύτεκνη οικογένεια με τέσσερα “προστατευόμενα παιδιά”, 3.500 κιλοβατώρες, το δε ανώτατο όριο (για όλες τις οικογένειες με δέκα ή περισσότερα παιδιά) ήταν 4.500 κιλοβατώρες. Εξάλλου, η προσβαλλόμενη υπουργική απόφαση μνημονεύει στο προοίμιό της την 11/2017 γνωμοδότηση της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας (ΡΑΕ), η οποία στο τμήμα με τίτλο «IV. Σχετικά με την αναγκαιότητα ένταξης των πολυτέκνων στο [κοινωνικό οικιακό τιμολόγιο] ... και προσαρμογής του εφαρμοστέου ειδικού τιμολογίου» αναφέρει, μεταξύ άλλων, ότι « ... Η δε εφαρμογή ενιαίας προσέγγισης ως προς την τιμολόγηση των καταναλώσεων δικαιούχων ... [κοινωνικού οικιακού τιμολογίου] και

δικαιούχων τιμολογίου πολυτέκνων συνιστά ισότιμη και άνευ διακρίσεων αντιμετώπιση αξιολογικά όμοιων καταστάσεων που αφορούν κατηγορίες καταναλωτών με ίδια ή όμοια χαρακτηριστικά. Συναφώς, η ένταξη των πολυτέκνων στο ... [κοινωνικό οικιακό τιμολόγιο] παρίσταται ως εύλογη, καθότι θεμελιώδες κριτήριο ένταξης στο πλαίσιο του ... [κοινωνικού οικιακού τιμολογίου] συνιστά η θεώρηση των προκείμενων ομάδων καταναλωτών ως “ευπαθών”, ιδιότητα που ομοίως φέρουν οι δικαιούχοι του τιμολογίου πολυτέκνων, στο μέτρο που πληρούν -πέραν του οικογενειακού κριτηρίου που αφορά στον αριθμό των προστατευόμενων τέκνων- και άλλα κριτήρια, εισοδηματικά και περιουσιακά η αρχή της μη διακριτικής μεταχείρισης αξιολογικά όμοιων περιπτώσεων, ιδίως κατ’ αναλογία προς τα οριζόμενα για τους τρίτεκνους (Β΄ κατηγορία κατά το ισχύον πλαίσιο δικαιούχων ΚΟΤ [Κοινωνικού Οικιακού Τιμολογίου]), επιβάλλει την ένταξη του ειδικού τιμολογίου πολυτέκνων τόσο ως προς τις χρεώσεις όσο και τα όρια κατανάλωσης στις προτεινόμενες με την παρούσα βαθμίδες επιδότησης ΚΟΤ ...». Η ίδια γνωμοδότηση στο τέλος του τμήματος με τίτλο «V. Σχετικά με την διαμόρφωση της νέας δομής του ... [κοινωνικού οικιακού τιμολογίου] ως προς την ένταξη των δικαιούχων και την προσποριζόμενη σε αυτούς ωφέλεια» επισημαίνει, μεταξύ άλλων, ότι «... ελλείψει αναλυτικών και τεκμηριωμένων στοιχείων που αφορούν στην κατανάλωση και την πληθυσμιακή σύσταση και εισοδηματική-περιουσιακή κατάσταση των ανωτέρω ομάδων καταναλωτών [δικαιούχους Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης του άρθρου 235 του ν. 4389/2016, λοιπούς ευάλωτους και πολυτέκνους], δεν έχει έτι καταστεί εφικτή η εκτίμηση ... τυχόν επιβάρυνσης του Ειδικού Λογαριασμού ΥΚΩ, όσον αφορά την παροχή της υπηρεσίας ΚΟΤ, από την εφαρμογή των προτεινόμενων ... μέτρων. Η παροχή στην Αρχή τεκμηριωμένων και αναλυτικών στοιχείων αναφορικά με τις ανωτέρω παραμέτρους από τους αρμόδιους φορείς, στο μέτρο που τα εν λόγω στοιχεία δύνανται να καταστούν προσβάσιμα, αποτελεί ελάχιστη προϋπόθεση για περαιτέρω συνδρομή της Αρχής στην προσπάθεια διαμόρφωσης και ακριβούς καθορισμού κριτηρίων ένταξης και ορίων κατανάλωσης στο πλαίσιο ΚΟΤ και την εκτίμηση του σχετικού κόστους».

17. Επειδή, η προσβαλλόμενη υπουργική απόφαση επικαλείται στο προοίμιό της ως εξουσιοδοτικό έρεισμα τον ως άνω ν. 4001/2011 και ειδικότερα τα άρθρα 52, 55, 56 και 140 του νόμου αυτού. Από τις

διατάξεις αυτές μόνο τα άρθρα 52, 55 και 140 σχετίζονται γενικώς με την προσβαλλόμενη απόφαση, εφόσον το άρθρο 56 αναφέρεται στο διαφορετικό του κρινόμενου ζήτημα της διαδικασίας ανάθεσης της παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας με πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Ειδικότερα, τα άρθρα 52 και 53 αναφέρονται στην προστασία των ευάλωτων πελατών και στην αντιμετώπιση της ενεργειακής πενίας ενσωματώνοντας στο ελληνικό δίκαιο τις επιταγές των παρ.7 και 8 του άρθρου 3 της οδηγίας 2009/72/EK που, όπως έχει εκτεθεί στην σκέψη 12, δεν ασχολείται με το δημογραφικό πρόβλημα που τυχόν αντιμετωπίζουν κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ούτε με τα μέτρα που αυτά λαμβάνουν υπέρ των πολύτεκνων οικογενειών στο πλαίσιο του εν λόγω προβλήματος. Συνεπώς, οι εξουσιοδοτήσεις της παρ. 3 του άρθρου 52, κατά την οποία τα «κριτήρια, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία ένταξης ενός πελάτη σε κατηγορία Ευάλωτων Πελατών καθορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής» και του άρθρου 53 κατά την οποία με «αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ή κοινές αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και του Υπουργού Οικονομικών, καθώς και κάθε άλλου συναρμόδιου Υπουργού, ανάλογα με την περίπτωση, καθορίζονται τα κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση της ενεργειακής πενίας, όπως ιδίως...» δεν μπορούν να αποτελέσουν το έρεισμα της προσβαλλόμενης υπουργικής απόφασης κατά το μέρος με το οποίο αυτή καταργεί, δυνάμει του άρθρου 5 παρ. 2, το ισχύον κατά την έκδοσή της ειδικό τιμολόγιο οικιακής χρήσης για τις πολύτεκνες οικογένειες. Τούτο δε, διότι οι ανωτέρω εξουσιοδοτήσεις αναφέρονται ρητώς στην κατηγορία των ευάλωτων πελατών και στην αντιμετώπιση της ενεργειακής πενίας ενώ οι πολύτεκνοι, όπως έχει ήδη εκτεθεί στην σκέψη 7, αποτελούν διαφορετική κατηγορία πολιτών, απολαμβάνουν, σύμφωνα με το άρθρο 21 παρ. 2 και 5 του Συντάγματος, ειδικής προστασίας και δεν επιτρέπεται να εξομοιωθούν με τις ευπαθείς ομάδες καταναλωτών. Εξάλλου, η ως άνω εξουσιοδότηση της παρ. 1 του άρθρου 55 του ν. 4001/2011 αναφέρεται σε προεδρικό διάταγμα (που εκδίδεται κατόπιν πρότασης του Υπουργού Περιβάλλοντος,

Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής), με το οποίο δύναται να ορίζονται και άλλες υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, και όχι σε υπουργική απόφαση, όπως η προσβαλλόμενη απόφαση. Τέλος, η παρ. 5 του άρθρου 140 του ν. 4001/2011 που προβλέπει ότι με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ύστερα από γνώμη της ΡΑΕ οι κάτοχοι άδειας, στο πλαίσιο της γενικής υποχρέωσής τους προς παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, μπορεί να υποχρεωθούν να διαφοροποιούν για κατηγορίες πελατών τα τιμολόγια τους, ερμηνευόμενη κατά το γράμμα της, που αναφέρεται σε διαφοροποίηση τιμολογίων για κατηγορίες πελατών και όχι σε συνένωση τιμολογίων διαφορετικών κατηγοριών, αλλά και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 21 του Συντάγματος, που διαχωρίζουν τις πολύτεκνες οικογένειες από τις οικονομικά ή κοινωνικά ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού, δεν έχει την έννοια ότι επιτρέπει την εξομοίωση των δύο αυτών κατηγοριών πελατών των κατόχων άδειας προμήθειας ηλεκτρικού ρεύματος και την ένταξη των πολυτέκνων, υπό προϋποθέσεις, στους ευάλωτους καταναλωτές. Συνεπώς, η προσβαλλόμενη υπουργική απόφαση κατά το μέρος της (άρθρο 5 παρ. 2), με το οποίο καταργήθηκε η 2153/3.4.1996 απόφαση της Επιτροπής Τιμών και Εισοδημάτων σχετικά με τα τιμολόγια ηλεκτρικού ρεύματος οικιακής χρήσης για τις πολύτεκνες οικογένειες, η με αριθμό Δ5ΗΛ/Β/Φ29/οικ.247/8.1.1996 οδηγία του Υπουργείου Ανάπτυξης για την υλοποίηση της απόφασης αυτής και η Δ5/ΗΛ/Β/Φ29/22891/17.12.2004 απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης για το “Ειδικό Τιμολόγιο Οικιακής Χρήσεως για τις Πολύτεκνες Οικογένειες”, όπως προβάλλεται βασίμως, δεν βρίσκει έρεισμα στα άρθρα 52, 55, 56 και 140 που επικαλείται και είναι μη νόμιμη προεχόντως ως εκδοθείσα εκτός εξουσιοδότησης. Τούτο δε, ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι η ίδια υπουργική απόφαση αντιβαίνει και ευθέως στις διατάξεις των παρ.2 και 5 του άρθρου 21 του Συντάγματος, στο μέτρο που καταργεί το ισχύον κατά την έκδοσή της ειδικό τιμολόγιο οικιακής χρήσης για τις πολύτεκνες οικογένειες, εξομοιώνοντας την κατά τις εν λόγω διατάξεις του Συντάγματος ειδική προστασία των πολυτέκνων στο πλαίσιο της ασκούμενης δημογραφικής πολιτικής με τις λοιπές διακεκριμένες κατά το άρθρο

αυτό του Συντάγματος περιπτώσεις άσκησης κοινωνικής πολιτικής χωρίς αποχρώντα λόγο, όπως συνάγεται αφενός από το ως άνω αναφερόμενο στους πολυτέκνους μέρος της 11/2007 γνωμοδότησης της ΡΑΕ που θεωρεί τους πολυτέκνους και τους ευάλωτους καταναλωτές ως κατηγορίες καταναλωτών με «ίδια ή όμοια χαρακτηριστικά» και αφετέρου από τη γενικότερη διαπίστωση της ίδιας γνωμοδότησης περί έλλειψης αναλυτικών και τεκμηριωμένων στοιχείων σχετικά με την κατανάλωση, την πληθυσμιακή σύσταση και την κατάσταση των ομάδων καταναλωτών, στις οποίες αναφέρεται.

18. Επειδή, σύμφωνα με όσα έχουν εκτεθεί, οι κρινόμενες αιτήσεις πρέπει να γίνουν δεκτές και η προσβαλλόμενη υπουργική απόφαση να ακυρωθεί κατά το μέρος που, με το άρθρο 5 παρ. 2, καταργεί την 2153/3.4.1996 απόφαση της Επιτροπής Τιμών και Εισοδημάτων σχετικά με τα τιμολόγια ηλεκτρικού ρεύματος οικιακής χρήσης για τις πολύτεκνες οικογένειες, την Δ5ΗΛ/Β/Φ29/οικ.247/8.1.1996 οδηγία του Υπουργείου Ανάπτυξης για την υλοποίηση της απόφασης αυτής και την Δ5/ΗΛ/Β/Φ29/ 22891/17.12.2004 απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης για το “Ειδικό Τιμολόγιο Οικιακής Χρήσεως για τις Πολύτεκνες Οικογένειες”. Μετά δε την κατά τα άνω ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξης, το τιμολόγιο οικιακής χρήσης των πολύτεκνων οικογενειών διέπεται από την Δ5/ΗΛ/Β/Φ29/ 22891/17.12.2004 απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, η οποία εξακολουθεί να ισχύει, και μετά την κατάργηση των άρθρων 28 και 29 του ν. 2733/1999, στα οποία ερείδεται, με την παρ. 3γ του άρθρου 195 του ν. 4001/2011, δυνάμει της διάταξης της παρ. 14 του άρθρου 196 του ν. 4001/2011.

Διά ταύτα

Δέχεται τις συνεκδικαζόμενες αιτήσεις ως προς τους αιτούντες της πρώτης αίτησης (741/2018) και τον 1ο αιτούντα, κατά τη σειρά αναγραφής στο δικόγραφο, της δεύτερης αίτησης (869/2018).

Ακυρώνει την ΥΠΕΝ/ΥΠΡΓ/892/152/8.1.2018 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας κατά το μέρος που με την παρ. 2 του άρθρου 5 καταργεί την 2153/3.4.1996 απόφαση της Επιτροπής Τιμών και Εισοδημάτων σχετικά με τα τιμολόγια ηλεκτρικού ρεύματος οικιακής χρήσης για τις πολύτεκνες οικογένειες, την Δ5ΗΛ/Β/Φ29/οικ.247/8.1.1996 οδηγία του Υπουργείου Ανάπτυξης για την υλοποίηση της απόφασης αυτής και την

Δ5/ΗΛ/Β/Φ29/22891/17.12.2004 απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης για το “Ειδικό Τιμολόγιο Οικιακής Χρήσεως για τις Πολύτεκνες Οικογένειες”, σύμφωνα με το σκεπτικό.

Διατάσσει την απόδοση του παραβόλου.

6. ΑΣΕΠ-Επικουρικό Προσωπικό ΕΣΥ

ΣΤΕ 192/2022 Ολομέλεια

Πρόεδρος: Δ. Σκαλτσούνης

Εισηγητής: Σ. Κτιστάκη

Δικηγόροι: Φ. Χατζηφώτης, Μ.Μ. Τσίπρα, Ε. Σκαλτσά (Ν.Σ.Κ.), Δ. Αναστασόπουλος (Ν.Σ.Κ.)

ΑΣΕΠ - Αυξημένη μοριοδότηση της εργασιακής εμπειρίας για το Επικουρικό Προσωπικό ΕΣΥ – Αρχή αξιοκρατίας – Αντισυνταγματικότητα προκήρυξης

Η αρχή της αξιοκρατίας, η οποία απορρέει από το άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος, υπαγορεύει, η πρόσβαση σε δημόσιες θέσεις και αξιώματα να γίνεται με κριτήρια που συνάπτονται με την προσωπική αξία και ικανότητα των ενδιαφερομένων για την κατάληψή τους. Δεν αποκλείεται όμως από το Σύνταγμα η πρόβλεψη ενός ποσοστού αυξημένης μοριοδότησης προϋπηρεσίας των υποψηφίων, όπως η αποκτηθείσα εμπειρία σε δημόσιους φορείς παροχής υγείας, εφόσον τούτο δικαιολογείται από τις συγκεκριμένες συνθήκες και από λόγους δημοσίου συμφέροντος και η εν λόγω μοριοδότηση δεν προσδιορίζεται σε τέτοιο ύψος ώστε να οδηγεί σε αποκλεισμό των λοιπών υποψηφίων. Οι διατάξεις του άρθρου 16 παρ. 1 του ν. 4551/2018, όπως ισχύει μετά την προσθήκη εδαφίων με το άρθρο 17 παρ. 1 του ν. 4571/2018, και οι διατάξεις του Κεφαλαίου Γ΄ της προσβαλλόμενης προκήρυξης, οι οποίες έχουν τεθεί κατ'εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 17 παρ. 1 του ν. 4571/2018, με τις οποίες προβλέπεται ειδική (αυξημένη) μοριοδότηση της εργασιακής εμπειρίας των υποψηφίων που έχουν υπηρετήσει ως επικουρικό προσωπικό του άρθρου 10 του ν. 3329/2005 σε φορείς του Υπουργείου Υγείας, η οποία υπολογίζεται σε 1212 μονάδες κατ' ανώτατο όριο 84 μηνών $[(20 \times 48) + (7 \times 36) = 1212]$, εισάγουν ευνοϊκή ρύθμιση υπέρ αυτής της κατηγορίας υποψηφίων που δεν είναι συνταγματικώς ανεκτή.

1. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση, ... ζητείται η ακύρωση της 2Κ/2019/8.3.2019 προκήρυξης του Ανωτάτου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.) για την πλήρωση με σειρά προτεραιότητας χιλίων εκατόν δεκαέξι (1.116) θέσεων τακτικού προσωπικού Πανεπιστημιακής, Τεχνολογικής, Δευτεροβάθμιας και Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης σε φορείς του Υπουργείου Υγείας (ΦΕΚ 7/τ. Α.Σ.Ε.Π./28.3.2019), κατά το μέρος που η προκήρυξη αυτή προβλέπει αυξημένη μοριοδότηση της εργασιακής εμπειρίας που έχει κτηθεί από υποψηφίους που υπηρέτησαν ως επικουρικό προσωπικό κατ' άρθρο 10 του ν. 3329/2005 (Α' 81), έναντι της γενικώς μοριοδοτούμενης εμπειρίας σύμφωνα με το άρθρο 18 παρ. 2 περ. Β' του ν. 2190/1994 (Α' 28).

2. Επειδή, η υπόθεση εισάγεται στην Ολομέλεια κατόπιν της 1092/2021 απόφασης του Γ' Τμήματος, με την οποία καταργήθηκε η δίκη ως προς τον αιτούντα με αριθμό 28 κατά το δικόγραφο, απορρίφθηκε η αίτηση ως προς τους αιτούντες με αριθμούς 5, 7, 12, 13, 14, 15, 18, 20, 22, 25, 30, 32, 36, 41, 43, 44, 45, 48, 49 και 50 κατά το δικόγραφο, απορρίφθηκαν ορισμένοι λόγοι ακυρώσεως και παραπέμφθηκε προς επίλυση, κατ' εφαρμογή του άρθρου 100 παρ. 5 του Συντάγματος, το ζήτημα της συνταγματικότητας της διάταξης του άρθρου 16 παρ. 1 του ν. 4551/2018, όπως ισχύει μετά την προσθήκη εδαφίων με το άρθρο 17 παρ. 1 του ν. 4571/2018, δεδομένου ότι το Τμήμα με την ανωτέρω απόφασή του ήχθη σε κρίση περί αντισυνταγματικότητας της ανωτέρω διάταξης (ΣτΕ Ολομ. 3012/2014).

3. Επειδή, το Α.Σ.Ε.Π., ως ανεξάρτητη αρχή κατοχυρωμένη από το Σύνταγμα, χωρίς νομική προσωπικότητα και μη υποκείμενη σε εποπτεία από άλλες διοικητικές αρχές, διεξάγει το ίδιο τις δίκες που το αφορούν, πλην σε δίκες με αντικείμενο τη συνταγματικότητα και εν γένει το κύρος των διατάξεων βάσει των οποίων εκδόθηκε η προσβαλλόμενη πράξη του Α.Σ.Ε.Π., πρέπει, κατ' ανάλογη εν μέρει εφαρμογή του τελευταίου εδαφίου της περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 21 του π.δ. 18/1989 και προς το συμφέρον της πλήρους και αποτελεσματικής διάγνωσης της υπόθεσης, να κοινοποιείται αντίγραφο της αίτησης ακυρώσεως και στον Υπουργό, στην αρμοδιότητα του οποίου ανήκει η σχετική νομοθετική πρωτοβουλία εισαγωγής των διατάξεων αυτών και η εφαρμογή της νομοθεσίας στην οποία, ως εκ του περιεχομένου τους, ανήκουν, προκειμένου, ενόψει του ευλόγου ενδιαφέροντός του για τη διατήρηση της ισχύος των διατάξεων αυτών, να ασκήσει παρέμβαση υπέρ του κύρους της προσβαλλόμενης πράξης του Α.Σ.Ε.Π.. Ενόψει των ανωτέρω, η παράσταση του Υπουργού Υγείας στην παρούσα δίκη, στην οποία τίθενται ζητήματα ως προς τη συνταγματικότητα της διάταξης του άρθρου 16 παρ. 1

του ν. 4551/2018, όπως ισχύει μετά την προσθήκη εδαφίων με το άρθρο 17 παρ. 1 του ν. 4571/2018, με την οποία προβλέπεται αυξημένη μοριοδότηση της εμπειρίας του επικουρικού προσωπικού που έχει κτηθεί σε Φορείς Παροχής Υπηρεσιών Υγείας, πρέπει να λογισθεί ως προφορική παρέμβαση υπέρ του κύρους της προσβαλλόμενης προκήρυξης του Α.Σ.Ε.Π., κατ' ανάλογη εν μέρει εφαρμογή του άρθρου 21 παρ. 2 περ. β' του π.δ. 18/1989 (ΣΤΕ 1866/2020 σκ. 6).

4. Επειδή, με την προσβαλλόμενη προκήρυξη προκηρύχθηκε η διαδικασία κατάταξης με σειρά προτεραιότητας, κατά κλάδο και ειδικότητα, υποψηφίων για την πλήρωση 1.116 συνολικά θέσεων τακτικού προσωπικού, διαφόρων κλάδων και ειδικοτήτων, κατηγορίας πανεπιστημιακής, τεχνολογικής, δευτεροβάθμιας και υποχρεωτικής εκπαίδευσης, σε φορείς του Υπουργείου Υγείας. Οι αιτούντες -όπως προκύπτει από τα προσκομισθέντα προαποδεικτικώς στοιχεία- υπέβαλαν ηλεκτρονικές αιτήσεις προς το Α.Σ.Ε.Π.. Ήδη, μετά την έκδοση της ως άνω 1092/2021 απόφασης του Δικαστηρίου, εκδόθηκαν, με βάση την ανωτέρω προσβαλλόμενη πράξη, οι οριστικοί αξιολογικοί πίνακες κατάταξης (πίνακες διοριστέων) υποψηφίων των οικείων κλάδων και κατηγοριών της προσβαλλόμενης προκήρυξης, που κυρώθηκαν με αποφάσεις του Α.Σ.Ε.Π. (873/13.7.2021 απόφαση του Β' Τμήματος του Α.Σ.Ε.Π. για την κατηγορία ΠΕ, 1034/21.10.2020 και 286/11.3.2021 αποφάσεις του Δ' Τμήματος του Α.Σ.Ε.Π. για την κατηγορία ΤΕ και 87/21.1.2021 απόφαση του Β' Τμήματος του Α.Σ.Ε.Π. για την κατηγορία ΔΕ και ΥΕ) και δημοσιεύθηκαν στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ Γ' 1615/2021 για την κατηγορία ΠΕ, ΦΕΚ Γ' 1743/2020 και ΦΕΚ Γ' 615/2021 για την κατηγορία ΤΕ, ΦΕΚ Γ' 185/2021 για την κατηγορία ΔΕ και ΥΕ). Κατόπιν τούτου, η προσβαλλόμενη προκήρυξη έχει εξαντλήσει το ρυθμιστικό της περιεχόμενο (ΣΤΕ 3317/2014 Ολομ., 2770/2020 Ολομ., 2106/2014 7μ., 615/2020 7μ.). Και ναι μεν η κρινόμενη αίτηση, ως αφορώσα - ήδη - διαφορά που αναφύεται σε σχέση με τον διορισμό υπαλλήλων με διαδικασία υποκείμενη στον έλεγχο του Α.Σ.Ε.Π., ανήκει ανεκκλήτως στην αρμοδιότητα του διοικητικού εφετείου, δυνάμει των άρθρων 1 παρ. 1 περ. α' του ν. 702/1977 (Α' 268), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 2944/2001 (Α' 222), και 5Α του ίδιου νόμου, όπως αντικαταστάθηκε τελικά με το άρθρο 47 παρ. 3 του ν. 3900/2010 (Α' 213)· δεδομένου, όμως, ότι με την

αίτηση αυτή αμφισβητείται η νομιμότητα της προσβαλλόμενης προκήρυξης, που έχει κανονιστικό χαρακτήρα, το Δικαστήριο κρίνει ότι συντρέχει νόμιμος λόγος, συνιστάμενος στη σπουδαιότητα των τιθέμενων προς επίλυση με την κρινόμενη αίτηση ζητημάτων, που αφορούν στη συνταγματικότητα της διάταξης του άρθρου 16 παρ. 1 του ν. 4551/2018, όπως ισχύει μετά την προσθήκη εδαφίων με το άρθρο 17 παρ. 1 του ν. 4571/2018, να κρατήσει και να δικάσει την υπόθεση, κατ'εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 34 παρ. 1 του ν. 1968/1991 (Α' 150) [πρβλ. ΣτΕ 2770-2775/2020 Ολομ.].

5. Επειδή, με το από 29.10.2021 υπόμνημα πριν από τη συζήτηση της υπόθεσης, οι 16η, 29ος, 35η και 38η εκ των αιτούντων ισχυρίστηκαν, αλλά και προφορικά στο ακροατήριο ανέπτυξαν και με το από 15.11.2021 παραδεκτώς υποβληθέν μετά τη συζήτηση της υπόθεσης υπόμνημα επανέλαβαν ότι, μολονότι αυτοί τελικώς διορίστηκαν στις ως άνω θέσεις, διατηρούν έννομο συμφέρον για την ακύρωση της προσβαλλόμενης προκήρυξης, διότι βλάπτονται αμέσως και ευθέως από τον επίμαχο όρο (ειδική εμπειρία) της προκήρυξης, δεδομένου ότι αυτοί διαθέτουν μόνο το προσόν της γενικής εμπειρίας. Ενόψει δε των προσκομισθέντων προαποδεικτικώς στοιχείων, οι ως άνω 4 αιτούντες δεν διορίστηκαν τελικώς σε θέσεις της πρώτης επιλογής τους, διότι στις θέσεις αυτές κατετάγησαν έχοντες ειδική εμπειρία υποψήφιοι. Συνεπώς, όλοι οι αιτούντες διατηρούν έννομο συμφέρον για την άσκηση της υπό κρίση αίτησης (Πρβλ. ΣτΕ Ολομ. 692/2013 σκ. 6-7).

6. Επειδή, η Πανελλήνια Ομοσπονδία Εργαζομένων Δημοσίων Νοσοκομείων (ΠΟΕΔΗΝ) αποτελεί δευτεροβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση, που έχει συσταθεί και λειτουργεί βάσει των διατάξεων του ν. 1264/1982 (Α' 79)· στους σκοπούς της δε περιλαμβάνεται, κατά το άρθρο 4 του νόμου αυτού, η διαφύλαξη και προαγωγή των εργασιακών, οικονομικών, ασφαλιστικών, κοινωνικών και συνδικαλιστικών συμφερόντων των εργαζομένων και, σύμφωνα με το άρθρο 2 περ. 2 του καταστατικού της, η υπεράσπιση και η κατοχύρωση των δικαιωμάτων των μελών της, «οικονομικών, επαγγελματικών, κοινωνικών, συνδικαλιστικών, των πολιτικών και δημοκρατικών τους ελευθεριών και η κατοχύρωσή τους». Ενόψει του ως άνω σκοπού, ο οποίος αναγράφεται και στο δικόγραφο της από 28.10.2021 παρέμβασής της, η εν λόγω Ομοσπονδία με έννομο, κατ' αρχήν, συμφέρον παρεμβαίνει υπέρ του κύρους της προσβαλλόμενης προκήρυξης, με την

οποία προβλέπεται αυξημένη μοριοδότηση της κτηθείσας εμπειρίας από επικουρικό προσωπικό σε φορείς παροχής υπηρεσιών υγείας (πρβλ. ΣΤΕ Ολομ. 655/2016).

7. Επειδή, στο άρθρο 103 παράγραφοι 1 και 2 του Συντάγματος ορίζονται τα εξής: «1. Οι δημόσιοι υπάλληλοι είναι εκτελεστές της θέλησης του Κράτους και υπηρετούν το Λαό· οφείλουν πίστη στο Σύνταγμα και αφοσίωση στην πατρίδα. Τα προσόντα και ο τρόπος του διορισμού τους ορίζονται από το νόμο. 2. Κανένας δεν μπορεί να διορισθεί υπάλληλος σε οργανική θέση που δεν είναι νομοθετημένη. Εξαιρέσεις μπορεί να προβλέπονται από ειδικό νόμο, για να καλυφθούν απρόβλεπτες και επείγουσες ανάγκες με προσωπικό που προσλαμβάνεται για ορισμένη χρονική περίοδο με σχέση ιδιωτικού δικαίου. [...]». Περαιτέρω, με το από 6.4.2001 Ψήφισμα της Ζ΄ Αναθεωρητικής Βουλής (Α΄ 84) συμπληρώθηκε το άρθρο 103 του Συντάγματος με τις παραγράφους 7 και 8, που έχουν το εξής περιεχόμενο: «7. Η πρόσληψη υπαλλήλων στο Δημόσιο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπως αυτός καθορίζεται κάθε φορά, πλην των περιπτώσεων της παραγράφου 5, γίνεται είτε με διαγωνισμό είτε με επιλογή σύμφωνα με προκαθορισμένα και αντικειμενικά κριτήρια και υπάγεται στον έλεγχο ανεξάρτητης αρχής, όπως νόμος ορίζει. Νόμος μπορεί να προβλέπει ειδικές διαδικασίες επιλογής που περιβάλλονται με αυξημένες εγγυήσεις διαφάνειας και αξιοκρατίας ή ειδικές διαδικασίες επιλογής προσωπικού για θέσεις, το αντικείμενο των οποίων περιβάλλεται από ειδικές συνταγματικές εγγυήσεις ή προσιδιάζει σε σχέση εντολής. 8. Νόμος ορίζει τους όρους και τη χρονική διάρκεια των σχέσεων εργασίας ιδιωτικού δικαίου στο Δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπως αυτός καθορίζεται κάθε φορά, για την κάλυψη είτε οργανικών θέσεων και πέραν των προβλεπόμενων στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 είτε πρόσκαιρων είτε απρόβλεπτων και επειγουσών αναγκών κατά το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2. Νόμος ορίζει επίσης τα καθήκοντα που μπορεί να ασκεί το προσωπικό του προηγούμενου εδαφίου. Απαγορεύεται η από το νόμο μονιμοποίηση προσωπικού που υπάγεται στο πρώτο εδάφιο ή η μετατροπή των συμβάσεων του σε αορίστου χρόνου. Οι απαγορεύσεις της παραγράφου αυτής ισχύουν και ως προς τους απασχολούμενους με σύμβαση έργου».

8. Επειδή, περαιτέρω, ο ν. 2190/1994 «Σύσταση ανεξάρτητης αρχής για την επιλογή προσωπικού και ρύθμιση θεμάτων διοίκησης» ορίζει στο άρθρο 1 ότι:

«1. Η πλήρωση ιδρυόμενων ή υφιστάμενων θέσεων, ο αριθμός, οι κατηγορίες και οι κλάδοι ή ειδικότητες των προσλαμβανομένων αποφασίζονται, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και κανονισμούς, από τα αρμόδια όργανα της Κυβερνήσεως, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού και από τις διοικήσεις των νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου της παρ. 1 του άρθρου 14 του παρόντος νόμου, σε όσες περιπτώσεις δεν προσαπαιτείται εγκριτική απόφαση υπουργών ή του Πρωθυπουργού ή του Υπουργικού Συμβουλίου. Η πλήρωση των θέσεων που αποφασίζεται κατά την παρούσα παράγραφο υπάγεται στην αρμοδιότητα του Α.Σ.Ε.Π., με επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 14 του παρόντος. [...]», στο άρθρο 14 ότι: «1. [...] 3. Ο διορισμός ή η πρόσληψη τακτικού προσωπικού και με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου στις υπηρεσίες και τα νομικά πρόσωπα της παρ. 1 του παρόντος άρθρου γίνεται: α. με γραπτό διαγωνισμό ή β. με καθορισμένη σειρά προτεραιότητας, σύμφωνα με τους όρους και τις διαδικασίες που ορίζονται από τις διατάξεις του νόμου αυτού. [...]», στο άρθρο 15 ότι: «1. Με γραπτό διαγωνισμό πληρούνται οι θέσεις τακτικού προσωπικού και με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου για τις οποίες ως τυπικό προσόν διορισμού απαιτείται οποιοσδήποτε των κατωτέρω αναφερόμενων τίτλων: α. πτυχίο ή δίπλωμα νομικής ή πολιτικών ή οικονομικών επιστημών ή κοινωνιολογίας ή διοίκησης επιχειρήσεων ή αρχειονομίας και βιβλιοθηκονομίας ή φιλοσοφικών και παιδαγωγικών σχολών Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ισότιμο, αντίστοιχης ειδικότητας, σχολών της αλλοδαπής β. πτυχίο ή δίπλωμα διοίκησης επιχειρήσεων ή λογιστικής Τ.Ε.Ι. ή το ομώνυμο ή αντίστοιχης ειδικότητας πτυχίο ή δίπλωμα ισότιμων σχολών της ημεδαπής ή αλλοδαπής ή Κ.Α.Τ.Ε.Ε. ή ισότιμων σχολών της ημεδαπής ή αλλοδαπής ή πτυχίο ή δίπλωμα της Σχολής Στατιστικής, που λειτούργησε υπό την εποπτεία της πρώην Ανωτάτης Βιομηχανικής Σχολής Πειραιά γ. απολυτήριος τίτλος λυκείου γενικής κατεύθυνσης ή ενιαίου πολυκλαδικού λυκείου χωρίς ειδικότητα ή τεχνικού ή επαγγελματικού λυκείου ή τεχνικού-επαγγελματικού λυκείου χωρίς ειδικότητα ή εξατάξιου γυμνασίου ή τμήματος υπαλλήλων γραφείου (διοίκησης) ή τμήματος υπαλλήλων λογιστηρίου τεχνικού ή επαγγελματικού λυκείου ή τεχνικού-επαγγελματικού λυκείου ή κλάδου διοικητικών υπηρεσιών-γραμματέων ή κλάδου οικονομίας ενιαίου

πολυκλαδικού λυκείου. [...]» και στο άρθρο 18, όπως ίσχυε κατά το χρόνο έκδοσης της προσβαλλόμενης προκήρυξης, ότι: «1. Με σειρά προτεραιότητας καλύπτονται οι θέσεις τακτικού προσωπικού των κατηγοριών ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ και ΥΕ και προσωπικού αντίστοιχων προσόντων με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου. Για την προκήρυξη θέσεων που πληρούνται με σειρά προτεραιότητας, την υποβολή των αιτήσεων, τη συγκρότηση, τη σύνθεση και τη λειτουργία των επιτροπών διεξαγωγής της σχετικής διαδικασίας και την αποζημίωση των μετεχόντων σε αυτήν, εφαρμόζονται ανάλογα οι αντίστοιχες ρυθμίσεις που ισχύουν για την πλήρωση θέσεων με γραπτό διαγωνισμό. 2. Οι υποψήφιοι για διορισμό σε θέσεις για τις οποίες απαιτείται τίτλος σπουδών δευτεροβάθμιας ή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης κατατάσσονται σε πίνακες προτεραιότητας κατά φθίνουσα σειρά συνολικής βαθμολογίας, όπως αυτή προκύπτει από τη βαθμολόγηση των ακόλουθων κριτηρίων: Α. Τίτλοι σπουδών [...] Β. Εμπειρία στο αντικείμενο της θέσης. Επτά (7) μονάδες ανά μήνα και για συνολική εμπειρία μέχρι ογδόντα τέσσερις (84) μήνες [όπως το εδάφιο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 26 παρ. 11 του ν. 4325/2015 (Α' 47)]. Ως εμπειρία νοείται η απασχόληση με σχέση εργασίας ή σύμβαση έργου στο δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα ή άσκηση επαγγέλματος σε καθήκοντα ή έργα συναφή με το γνωστικό αντικείμενο του τίτλου σπουδών ή με το αντικείμενο της προς πλήρωση θέσης, μετά την απόκτηση του βασικού τίτλου σπουδών με τον οποίο ο υποψήφιος μετέχει στη διαγωνιστική διαδικασία και ως προς τις περιπτώσεις για τις οποίες απαιτείται άδεια άσκησης επαγγέλματος, μετά τη λήψη της άδειας. [...] α. Η κατάταξη όλων των υποψηφίων, εχόντων και μη εχόντων εμπειρία, γίνεται με βάση τη βαθμολογία τους σε όλα τα βαθμολογούμενα κριτήρια. Η εμπειρία δεν λαμβάνεται υπόψη ως βαθμολογούμενο κριτήριο για το πενήντα τοις εκατό (50%) των θέσεων που προκηρύσσονται ανά φορέα, κλάδο ή ειδικότητα. Για κλάσμα μισής μονάδας και πάνω, διατίθεται μία θέση στην κατηγορία όσων έχουν εμπειρία. β. Εξαιρούνται οι περιπτώσεις που, από ειδική διάταξη νόμου ή κατά τον οργανισμό ή κανονισμό του οικείου φορέα, η εμπειρία προβλέπεται ως προϋπόθεση διορισμού ή πρόσληψης [όπως το εδάφιο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 7 του ν. 3812/2009 «Αναμόρφωση συστήματος προσλήψεων στο δημόσιο τομέα και άλλες διατάξεις» (Α' 234)]. Σε περίπτωση έλλειψης υποψηφίων με εμπειρία οι θέσεις που παραμένουν

κενές καλύπτονται από υποψηφίους χωρίς εμπειρία, με εξαίρεση τις περιπτώσεις που κατά τον Οργανισμό ή κανονισμό του οικείου φορέα η εμπειρία προβλέπεται ως προϋπόθεση διορισμού. [...]».

9. Επειδή, ακολούθως, στο άρθρο 16 παρ. 1 του ν. 4551/2018 «Μηχανισμός εφαρμογής, κρατική εποπτεία, γενικοί όροι υλοποίησης του Μεταφορικού Ισοδυναμίου (Μ. Ι.) και άλλες διατάξεις» ορίζεται ότι «1. Για την κάλυψη των θέσεων νοσηλευτικού και λοιπού προσωπικού πλην ιατρών για τους εποπτευόμενους από το Υπουργείο Υγείας Φορείς Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Φ.Π.Υ.Υ.) διενεργείται διαγωνισμός από το Α.Σ.Ε.Π., σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2190/1994 (Α΄ 28). [...]». Με το άρθρο 17 παρ. 1 του ν. 4571/2018 «Επείγουσες ρυθμίσεις για την υποβολή δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης και άλλες διατάξεις» προστέθηκαν εδάφια β΄ και γ΄ στην παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 4551/2018, ως εξής: «Στο πλαίσιο της προκήρυξης του διαγωνισμού του προηγούμενου εδαφίου, η εμπειρία που προβλέπεται στην περίπτωση β΄ της παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 2190/1994 (Α΄ 28), εφόσον έχει αποκτηθεί από το επικουρικό νοσηλευτικό και λοιπό προσωπικό που υπηρετεί ή υπηρέτησε σε νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ., μονάδες Π.Ε.Δ.Υ. και Κέντρα Υγείας, με συμβάσεις ορισμένου χρόνου, κατά τα οριζόμενα στις παραγράφους 1 έως 8 του άρθρου 10 του ν. 3329/2005 (Α΄ 81), σε αντίστοιχες θέσεις σε οποιονδήποτε από τους ως άνω φορείς, μοριοδοτείται με είκοσι (20) μονάδες ανά μήνα για τους πρώτους σαράντα οκτώ (48) μήνες και με επτά (7) μονάδες μέχρι τους ογδόντα τέσσερις (84) μήνες, για το σύνολο των θέσεων που προκηρύσσονται. Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται και για τις προσλήψεις στο Γενικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης “Παπαγεωργίου”». Εξάλλου, στην αιτιολογική έκθεση της τροπολογίας με την οποία εισήχθησαν οι ανωτέρω διατάξεις αναφέρονται τα εξής: «Με την προτεινόμενη ρύθμιση, το επικουρικό νοσηλευτικό και λοιπό προσωπικό, που υπηρετεί ή υπηρέτησε με συμβάσεις ορισμένου χρόνου σε νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ., μονάδες Π.Ε.Δ.Υ. και Κέντρα Υγείας, μοριοδοτείται για τη συμμετοχή του στις προκηρύξεις κάλυψης θέσεων μονίμου προσωπικού στο δημόσιο σύστημα υγείας. Λαμβάνοντας υπόψη την ιδιαίτερη φύση του συστήματος υγείας και την ανάγκη για ύπαρξη εξειδικευμένου προσωπικού, πριμοδοτείται η εμπειρία του προσωπικού που έχει απασχοληθεί στις συγκεκριμένες υπηρεσίες μέσω των θέσεων που εγκαθιδρύθηκαν με το άρθρο 10 του ν.

3329/2005 (Α΄ 81). Η εμπειρία αυτή κρίνεται εξόχως σημαντική, καθώς τα πρόσωπα που υπηρέτησαν και υπηρετούν στους ανωτέρω φορείς είναι ήδη εξοικειωμένα με το αντικείμενο και τις ιδιαίτερες απαιτήσεις, αναφορικά με τη διασφάλιση της δημόσιας υγείας. Σκοπός της ρύθμισης είναι η εξυπηρέτηση του υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος και της εύρυθμης λειτουργίας των μονάδων υγείας που σχετίζονται άμεσα με την προστασία της δημόσιας υγείας [...]». Περαιτέρω, στο εδάφιο δ΄ της ανωτέρω παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 4551/2018, όπως προστέθηκε με το άρθρο 17 παρ. 1 του ν. 4571/2018 και ακολούθως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 79 του ν. 4582/2018 (Α΄ 208), ορίζεται ότι: «Κατά την πρώτη εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου, η προκήρυξη πλήρωσης θέσεων πρέπει να έχει εκδοθεί μέχρι 21.12.2018» και στα εδάφια ε΄ και στ΄, όπως ίσχυαν κατά τον χρόνο έκδοσης της προσβαλλόμενης, ότι: «Μέχρι την κατάρτιση των προσωρινών πινάκων διοριστέων της προκήρυξης αυτής και σε κάθε περίπτωση όχι πέραν της 31.5.2019, στις αντίστοιχες θέσεις νοσηλευτικού και λοιπού προσωπικού απασχολούνται, με απόφαση του συλλογικού ή του μονομελούς οργάνου διοίκησης των Φ.Π.Υ.Υ., όσοι παρείχαν τις υπηρεσίες αυτές, μέχρι την κοινοποίηση της υπ΄ αριθμ. 305/2017 πράξης του Κλιμακίου του Ι Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, επειδή συντρέχει εξαιρετικός λόγος δημόσιας υγείας, που επιβάλλει την κατεπείγουσα και αδιάλειπτη μέχρι την πλήρωση των θέσεων του πρώτου εδαφίου κάλυψη, αντίστοιχων υπηρεσιακών αναγκών, οι οποίες δεν είναι εποχικού ή πρόσκαιρου χαρακτήρα και ανάγονται στην προστασία της δημόσιας υγείας. Η παροχή υπηρεσιών, σύμφωνα με τις ανωτέρω εξαιρετικές προϋποθέσεις, δεν εμπίπτει στους περιορισμούς των άρθρων 5 και 6 του π.δ. 164/2004 (Α΄ 134) και δεν μεταβάλλει το χαρακτήρα της σχέσης εργασίας βάσει της οποίας προσλήφθηκαν οι απασχολούμενοι στις θέσεις αυτές» (όπως το εδάφιο στ΄ προστέθηκε με το άρθρο 71 παρ. 2 του ν. 4589/2019, Α΄ 13). Ακολούθως, μετά την έκδοση της προσβαλλόμενης προκήρυξης, το εδάφιο ε΄ της ανωτέρω παρ. 1 του άρθρου 16 τροποποιήθηκε με το άρθρο 230 παρ. 2 του ν. 4610/2019 (Α΄ 70), ως εξής: «Μέχρι την έκδοση του ΦΕΚ διοριστέων της προκήρυξης αυτής, στις αντίστοιχες θέσεις νοσηλευτικού και λοιπού προσωπικού απασχολούνται, με απόφαση του συλλογικού ή του μονομελούς οργάνου διοίκησης των Φορέων Παροχής Υπηρεσιών Υγείας, όσοι παρείχαν

τις υπηρεσίες αυτές, μέχρι την κοινοποίηση της υπ' αριθμ. 305/2017 πράξης του Κλιμακίου του Ι Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, επειδή συντρέχει εξαιρετικός λόγος δημόσιας υγείας, που επιβάλλει την κατεπείγουσα και αδιάλειπτη μέχρι την πλήρωση των θέσεων του πρώτου εδαφίου κάλυψη, αντίστοιχων υπηρεσιακών αναγκών, οι οποίες δεν είναι εποχικού ή πρόσκαιρου χαρακτήρα και ανάγονται στην προστασία της δημόσιας υγείας.».

10. Επειδή, εξάλλου, με το άρθρο 10 του ν. 3329/2005 «Εθνικό Σύστημα Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και λοιπές διατάξεις», όπως ίσχυε αρχικά, οριζόταν ότι: «1. [...] 2. Στη Διεύθυνση Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Μονάδων Παροχής Υπηρεσιών Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης της κάθε Δ.Υ.ΠΕ. καταρτίζονται κατάλογοι επικουρικού προσωπικού, κατά κλάδο, για τους κλάδους Νοσηλευτών ΠΕ και ΤΕ, ΔΕ Αδελφών Νοσοκόμων, ΥΕ Τραυματιοφορέων, ΤΕ Ιατρικών Εργαστηρίων, ΤΕ Ραδιολογίας Ακτινολογίας, ΔΕ Βοηθών Ιατρικών και Βιολογικών Εργαστηρίων, ΔΕ Χειριστών Εμφανιστών, ΔΕ Πληρώματος Ασθενοφόρου, ΤΕ Φυσιοθεραπείας, ΠΕ ή ΤΕ Λογοθεραπείας, ΠΕ ή ΤΕ Εργοθεραπείας, ΠΕ Ειδικών Παιδαγωγών, ΤΕ Κοινωνικής Εργασίας και ΤΕ ή ΔΕ Θεραπευτών Παιδαγωγών, για την κάλυψη επιτακτικών αναγκών των ΦΠΥΥΚΑ της οικείας Υγειονομικής Περιφέρειας, ανεξάρτητα από την ύπαρξη κενών οργανικών θέσεων. Στους καταλόγους αυτούς εγγράφονται όσοι κατέχουν αντίστοιχο τίτλο σπουδών και είναι εγγεγραμμένοι στον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού Ο.Α.Ε.Δ. ή απασχολούνται στον ιδιωτικό τομέα. [...] Προηγούνται οι άνεργοι και η προτεραιότητα μεταξύ αυτών καθορίζεται από τη σειρά εγγραφής τους στον Ο.Α.Ε.Δ.. Οι πτυχιούχοι υποψήφιοι που εγγράφονται στους καταλόγους αυτούς δεν πρέπει να κατέχουν τον τίτλο σπουδών τους περισσότερο από δέκα έτη και δεν μπορούν να παραμείνουν στον κατάλογο περισσότερο από πέντε έτη. 3. Η πρόσληψη επικουρικού προσωπικού εγκρίνεται από τον Διοικητή της Υγειονομικής Περιφέρειας μετά από αίτημα του οργάνου διοίκησης του ΦΠΥΥΚΑ και πραγματοποιείται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Για τις προσλήψεις του ανωτέρω προσωπικού δεν απαιτείται εγκριτική απόφαση της τριμελούς επιτροπής της παρ. 1 του άρθρου 2 της ΠΥΣ 55/1998 (ΦΕΚ 252 Α'). 4. Οι αιτήσεις των υποψηφίων υποβάλλονται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, στο ΚΕΠΥΚΑ της κάθε Δ.Υ.ΠΕ.. 5. Για

καθέναν από τους κλάδους αυτούς καταρτίζεται ξεχωριστός κατάλογος. Αρμόδια για τον έλεγχο της νομιμότητας των δικαιολογητικών και την κατάρτιση των καταλόγων είναι τριμελής Επιτροπή, αποτελούμενη από τον Διοικητή της οικείας Υγειονομικής Περιφέρειας, τον Αντιπρόεδρο του Δ.Σ. της Δ.Υ.ΠΕ. και τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Μονάδων Παροχής Υπηρεσιών Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης της οικείας Δ.Υ.ΠΕ.. [...] 6. Το χρονικό διάστημα απασχόλησης του επικουρικού προσωπικού δεν μπορεί να είναι μικρότερο των έξι μηνών και μεγαλύτερο του ενός έτους. Το χρονικό διάστημα της απασχόλησης του ανωτέρω προσωπικού ορίζεται στη σύμβαση που συνάπτει με τον φορέα στον οποίο θα απασχοληθεί. 7. Το επικουρικό προσωπικό, κατά το χρόνο απασχόλησής του, είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης. Ο χρόνος αυτός υπολογίζεται ως χρόνος προϋπηρεσίας και θεωρείται προσόν όταν θέτουν υποψηφιότητα για την κατάληψη μόνιμης θέσης σε αντίστοιχο κλάδο στο Δημόσιο Τομέα. 8. Το απασχολούμενο επικουρικό προσωπικό αμείβεται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για το προσωπικό με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου των ίδιων φορέων. [...]». Με την παρ. 26 του άρθρου τρίτου του ν. 3527/2007 «Κύρωση συμβάσεων υπέρ νομικών προσώπων εποπτευόμενων από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και λοιπές διατάξεις» (Α' 25) αντικαταστάθηκε το δεύτερο εδάφιο της παρ. 5 του ανωτέρω άρθρου 10 του ν. 3329/2005, μεταβάλλοντας τη σύνθεση της τριμελούς επιτροπής, ώστε αυτή να αποτελείται πλέον από τον Διοικητή της οικείας Υγειονομικής Περιφέρειας, έναν εκ των Υποδιοικητών της Δ.Υ.ΠΕ. και τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Μονάδων Παροχής Υπηρεσιών Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης της οικείας Δ.Υ.ΠΕ. και με την παρ. 7 του άρθρου 21 του ν. 3580/2007 (Α' 134) απαλείφθηκε η μη κατοχή του τίτλου σπουδών για περισσότερο από δέκα έτη ως (αρνητική) προϋπόθεση εγγραφής στους καταλόγους επικουρικού προσωπικού. Ακολούθως, με την παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 3868/2010 «Αναβάθμιση του Εθνικού Συστήματος Υγείας και λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης» (Α' 129) προστέθηκαν στην παρ. 2 του άρθρου 10 του ν. 3329/2005 οι κλάδοι ΠΕ Φαρμακοποιών Ε.Σ.Υ., ΠΕ Βιοχημικών, ΠΕ Βιολόγων, ΠΕ Ψυχολόγων, ΔΕ Βοηθών Φαρμακείου, ΠΕ ή ΤΕ Πληροφορικής, ΠΕ ή ΤΕ Διαιτολόγων, ΠΕ

Ακτινοφυσικών, ΤΕ Μαιών - Μαιευτών, ΔΕ Βρεφονηπιοκόμων και ΠΕ Κοινωνικής Εργασίας και με το άρθρο 32 παρ. 2 του ως άνω ν. 3868/2010 απαλείφθηκαν η εγγραφή στον Ο.Α.Ε.Δ. και η απασχόληση στον ιδιωτικό τομέα ως προϋποθέσεις εγγραφής στους καταλόγους επικουρικού προσωπικού. Περαιτέρω, με την παρ. 3 του ανωτέρω άρθρου 5 του ν. 3868/2010 ορίστηκε ότι επιτρέπεται η σύναψη συμβάσεων με επικουρικό προσωπικό για την κάλυψη αναγκών των Μονάδων Κοινωνικής Φροντίδας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ν.Π.Δ.Δ. αρμοδιότητας του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και με το άρθρο 45 του ν. 3918/2011 (Α' 31) ότι επιτρέπεται η πρόσληψη επικουρικού προσωπικού για την κάλυψη αναγκών των ακόλουθων Ν.Π.Δ.Δ.: α) Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.), β) Κέντρο Εκπαίδευσης και Αποκατάστασης Τυφλών (Κ.Ε.Α.Τ.), γ) Εθνικό Ίδρυμα Κωφών (Ε.Ι.Κ.), δ) Ινστιτούτο Αναπτυξιακής Αποκατάστασης (Ι.Α.Α.), στην περίπτωση δε αυτή καταρτίζονται κατάλογοι επιπλέον και για τον κλάδο ΔΕ Κοινωνικών Φροντιστών ή Επιμελητών Πρόνοιας. Στη συνέχεια, η παρ. 2 του άρθρου 10 του ν. 3329/2005 αντικαταστάθηκε με την παρ. 5 του άρθρου 6 του ν. 4052/2012 (Α' 41), ως εξής: «2. Στη Διεύθυνση Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Μονάδων Παροχής Υπηρεσιών Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης της κάθε Δ.Υ.ΠΕ. καταρτίζονται κατάλογοι επικουρικού προσωπικού, κατά κλάδο, για τους κλάδους Νοσηλευτών ΠΕ και ΤΕ, ΔΕ Αδελφών Νοσοκόμων, ΥΕ Τραυματιοφορέων, ΤΕ Ιατρικών Εργαστηρίων, ΤΕ Ραδιολογίας Ακτινολογίας, ΔΕ Βοηθών Ιατρικών και Βιολογικών Εργαστηρίων, ΔΕ Χειριστών Εμφανιστών, ΔΕ Πληρώματος Ασθενοφόρου, ΤΕ Φυσιοθεραπείας, ΠΕ ή ΤΕ Λογοθεραπείας, ΠΕ ή ΤΕ Εργοθεραπείας, ΠΕ Ειδικών Παιδαγωγών, ΤΕ Κοινωνικής Εργασίας και ΤΕ ή ΔΕ θεραπευτών Παιδαγωγών, ΠΕ Φαρμακοποιών Ε.Σ.Υ., ΠΕ Βιοχημικών, ΠΕ Βιολόγων, ΠΕ Ψυχολόγων, ΔΕ Βοηθών Φαρμακείου, ΠΕ ή ΤΕ Πληροφορικής, ΠΕ ή ΤΕ Διαιτολόγων, ΠΕ Ακτινοφυσικών, ΤΕ Μαιών-Μαιευτών, ΔΕ Βρεφονηπιοκόμων και ΠΕ Κοινωνικής Εργασίας, ΤΕ ή ΔΕ θεραπευτών Παιδαγωγών, ΠΕ, ΤΕ και ΔΕ Διοικητικού Λογιστικού, ΤΕ Λογιστικής, ΤΕ Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας, ΔΕ Διοικητικών Γραμματέων, ΔΕ Προσωπικού Η/Υ, ΠΕ και ΤΕ Μηχανικών και ΔΕ Τεχνικού διαφόρων ειδικοτήτων, για την κάλυψη επιτακτικών αναγκών των ΦΠΥΥΚΑ της οικείας Υγειονομικής Περιφέρειας, ανεξάρτητα από την ύπαρξη κενών οργανικών

θέσεων. Στους καταλόγους αυτούς εγγράφονται όσοι κατέχουν αντίστοιχο τίτλο σπουδών και άδεια άσκησης επαγγέλματος, όπου απαιτείται. Για την πρόσληψη του ανωτέρω προσωπικού λαμβάνεται υπόψη η ανεργία σε ποσοστό 40% και η εμπειρία σε ποσοστό 60%. Η προτεραιότητα μεταξύ των ανέργων καθορίζεται από τη σειρά εγγραφής τους στα μητρώα επιδοτούμενων ανέργων του ΟΑΕΔ. Η εμπειρία αποδεικνύεται με βεβαίωση υπηρεσίας του οικείου φορέα, εφόσον έχει προσφερθεί στο δημόσιο τομέα, σε Ν.Π.Δ.Δ. ή σε φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα, από βεβαίωση του εργοδότη με κατάθεση των αντίστοιχων ενσήμων εργασίας του οικείου ασφαλιστικού φορέα εφόσον έχει προσφερθεί στον ιδιωτικό τομέα και από βεβαίωση του οικείου ασφαλιστικού φορέα εφόσον ο ενδιαφερόμενος έχει ιδιωτεύσει. Οι υποψήφιοι που εγγράφονται στους καταλόγους επικουρικού προσωπικού δεν μπορούν να παραμείνουν στον κατάλογο πέραν του επόμενου έτους από το έτος εγγραφής τους», ενώ με το άρθρο 9 του ν. 4210/2013 (Α΄ 254), στο τέλος της παρ. 2 του άρθρου 10 του ν. 3329/2005 προστέθηκαν εδάφια ως ακολούθως: «Η πρόσληψη του επικουρικού αυτού προσωπικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου τελεί υπό τον έλεγχο του Ανωτάτου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.). Το Α.Σ.Ε.Π. κατά την άσκηση της ανωτέρω αρμοδιότητας του εφαρμόζει, όπου είναι απαραίτητο, τις σχετικές διατάξεις του ν. 2190/1994, όπως ισχύει. Οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης καθορίζονται με απόφαση των Υπουργών Υγείας και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, μετά από πρόταση του Α.Σ.Ε.Π.». Η προβλεπόμενη στο προαναφερθέν εδάφιο κοινή υπουργική απόφαση δεν προκύπτει ότι έχει εκδοθεί. Στη συνέχεια, με το άρθρο 151 του ν. 4483/2017 (Α΄ 107) προστέθηκε παράγραφος 10 στο άρθρο 10 του ν. 3329/2005, ως εξής: «10. Για την κάλυψη επιτακτικών αναγκών των Κέντρων Κοινωνικής Πρόνοιας, του Κέντρου Παιδικής Μέριμνας Αρρένων Παπάφειο Θεσσαλονίκης και του Θεραπευτηρίου Χρονίων Παθήσεων Ευρυτανίας, καθώς και των παραρτημάτων τους, του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.), του Κέντρου Εκπαίδευσης και Αποκατάστασης Τυφλών (Κ.Ε.Α.Τ.) και του Εθνικού Ιδρύματος Κωφών (Ε.Ι.Κ.), επιτρέπεται η πρόσληψη επικουρικού προσωπικού των κλάδων ΠΕ Νηπιαγωγών, ΠΕ Φυσικής Αγωγής, ΤΕ Βρεφονηπιοκόμων, ΔΕ Προσχολικής Αγωγής Ημερήσιας

Φροντίδας ΑμεΑ, ΠΕ ή ΤΕ ή ΔΕ Διερμηνέων Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας και ΠΕ ή ΤΕ ή ΔΕ Εκπαιδευτών Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας, ΠΕ Μουσικής, ΥΕ Προσωπικού Καθαριότητας και ΥΕ Βοηθητικού Υγειονομικού Προσωπικού». Ακολούθως, με το άρθρο τρίτο παρ. 1, 2, 3, 4 και 5 του ν. 4542/2018 (Α' 95), αντικαταστάθηκαν οι παρ. 2 έως και 6 του άρθρου 10 του ν. 3329/2005, ως εξής: «2.α) Για την κάλυψη επιτακτικών αναγκών των δημόσιων Φορέων Παροχής Υπηρεσιών Υγείας, των Δ.Υ.ΠΕ., του Ε.Κ.Α.Β., του Ε.Ο.Π.Υ.Υ., του Ε.Κ.Ε.Α., του Ε.Ο.Φ., του Γ.Ν. Θεσσαλονίκης «Γ. Παπαγεωργίου» του Ο.Κ.Α.Ν.Α, του Κ.Ε.Θ.Ε.Α. καθώς και των στρατιωτικών νοσοκομείων και του Νοσηλευτικού Ιδρύματος Μετοχικού Ταμείου Στρατού (Ν.Ι.Μ.Τ.Σ.) [όπως η φράση «του Ο.Κ.Α.Ν.Α, του Κ.Ε.Θ.Ε.Α. καθώς και των στρατιωτικών νοσοκομείων και του Νοσηλευτικού Ιδρύματος Μετοχικού Ταμείου Στρατού (Ν.Ι.Μ.Τ.Σ.)» προστέθηκε με το άρθρο 106 του ν. 4600/2019 (Α' 43)] και της Α.Ε.Μ.Υ. για το Νοσοκομείο της Θήρας καταρτίζονται, σε κάθε Διοίκηση Υγειονομικής Περιφέρειας (Δ.Υ.ΠΕ.) της χώρας, ηλεκτρονικοί κατάλογοι λοιπού, πλην ιατρών, επικουρικού προσωπικού, ανά κατηγορία και κλάδο, για όλους τους κλάδους προσωπικού, ανεξάρτητα από την ύπαρξη κενών οργανικών θέσεων, στους οποίους εγγράφονται όσοι κατέχουν αντίστοιχο τίτλο σπουδών και άδεια άσκησης επαγγέλματος, όπου απαιτείται.

β) Οι υποψήφιοι για επικουρικό προσωπικό εγγράφονται, μέσω ηλεκτρονικής εφαρμογής, στους ηλεκτρονικούς καταλόγους της περίπτωσης μίας μόνο Δ.Υ.ΠΕ., κάθε έτος, μέσα στο δεύτερο δεκαπενθήμερο του μηνός Οκτωβρίου. Οι κατάλογοι αναρτώνται στην ιστοσελίδα της οικείας Δ.Υ.ΠΕ. μέχρι το τέλος του μηνός Νοεμβρίου του ίδιου έτους και παραμένουν σε αυτήν, επικαιροποιούμενοι, μέχρι τις 15 Οκτωβρίου του επόμενου έτους. γ) Τα αιτήματα των φορέων για προσλήψεις επικουρικού προσωπικού υποβάλλονται στο Υπουργείο Υγείας από την 1η Δεκεμβρίου του έτους της ανάρτησης των ηλεκτρονικών καταλόγων μέχρι και τις 15 Οκτωβρίου του επόμενου έτους. Η υποβολή των αιτημάτων των Φορέων Παροχής Υπηρεσιών Υγείας γίνεται μέσω των οικείων Δ.Υ.ΠΕ., κατόπιν αιτιολογημένης απόφασης του Διοικητή της Υ.ΠΕ. για τους φορείς πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας και του οικείου Διοικητικού Συμβουλίου για τα νοσοκομεία. Οι λοιποί φορείς της περίπτωσης α' υποβάλλουν απευθείας στο Υπουργείο Υγείας τα αιτήματά τους, με αιτιολογημένη απόφαση του Διοικητικού τους Συμβουλίου,

τα οποία συνοδεύονται υποχρεωτικά από βεβαίωση δέσμευσης των αντίστοιχων οικονομικών πιστώσεων από το Φορέα και στην περίπτωση των Νοσοκομείων, απαιτείται, επιπροσθέτως, εισήγηση του Διοικητή της αρμόδιας Υ.ΠΕ. δ) Ειδικά για την περίπτωση των πανεπιστημιακών νοσοκομείων, τα αιτήματα για την πρόσληψη από τους ηλεκτρονικούς καταλόγους του παρόντος άρθρου, επικουρικού προσωπικού, πλην ιατρών, συνοδεύονται υποχρεωτικά και από την εισήγηση του αρμόδιου Γενικού Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 24 του ν. 4270/2014 (Α' 143).

3. Το επικουρικό προσωπικό της παραγράφου 2 προσλαμβάνεται από τους φορείς με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου. Είναι προσωπικό πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης και η πρόσληψή του γίνεται με κριτήρια και μοριοδότηση που καθορίζονται με την κοινή υπουργική απόφαση της παραγράφου 6, κατόπιν έγκρισης του Υπουργού Υγείας και απόφασης τοποθέτησης του Διοικητή της οικείας Υ.ΠΕ. Για τις προσλήψεις αυτές δεν απαιτείται προηγούμενη έγκριση της επιτροπής της ΠΥΣ 33/27.12.2006 (Α' 280).

4.α) Αρμόδιες για την κατάρτιση των καταλόγων της παραγράφου 2, τον έλεγχο της νομιμότητας των δικαιολογητικών των εγγεγραμμένων σε αυτούς και τη σύνταξη των πινάκων κατάταξης είναι οι Δ.Υ.ΠΕ., στις οποίες υπάγονται ή στην περιφέρεια των οποίων εδρεύουν οι φορείς της παραγράφου 2 και οι οποίες μετά το πέρας του ελέγχου, προχωρούν στην πρόσληψη του προσωπικού, όπως ορίζεται στην παράγραφο 3.

β) Το Α.Σ.Ε.Π. δύναται να προβαίνει σε κατ' ένσταση έλεγχο νομιμότητας των πινάκων κατάταξης της παραγράφου 3. Η ένσταση κατά των πινάκων κατάταξης ασκείται από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την έκδοσή της. Ο διενεργούμενος κατά τα οριζόμενα στα προηγούμενα εδάφια έλεγχος του Α.Σ.Ε.Π. δεν αναστέλλει την απασχόληση του προσωπικού που έχει προσληφθεί μέχρι την έκδοση της προβλεπόμενης απόφασης.

γ) Οι αποφάσεις του Α.Σ.Ε.Π., σύμφωνα με την περίπτωση β' εκτελούνται άμεσα από τους οικείους φορείς. Εφόσον η συμμόρφωση στις ανωτέρω αποφάσεις του Α.Σ.Ε.Π. συνεπάγεται την απόλυση προσωπικού που έχει προσληφθεί κατά τους όρους των προηγούμενων παραγράφων, οι απολυόμενοι λαμβάνουν τις αποδοχές που προβλέπονται για την απασχόλησή τους έως την ημέρα της απόλυσης, χωρίς

οποιαδήποτε αποζημίωση από την αιτία αυτή. Η σύμβαση του προσωπικού, που προσλαμβάνεται συνεπεία της εν λόγω απόφασης του Α.Σ.Ε.Π., έχει τη διάρκεια που έχει ορισθεί στην αρχικά συναφθείσα σύμβαση. 5. α) Η διάρκεια του χρόνου απασχόλησης του επικουρικού προσωπικού της παραγράφου 2 καθορίζεται στην απόφαση του Υπουργού Υγείας της παραγράφου 3 και αναφέρεται ρητά σε κάθε απόφαση τοποθέτησης του Διοικητή της Υ.ΠΕ., καθώς και σε κάθε σύμβαση εργασίας που συνάπτεται. Σε κάθε περίπτωση, το χρονικό διάστημα της απασχόλησης δεν μπορεί να είναι μικρότερο του ενός (1) έτους και μεγαλύτερο των δύο (2) ετών. [...] γ) Ο χρόνος απασχόλησης του επικουρικού προσωπικού στους φορείς της παραγράφου 2 υπολογίζεται ως χρόνος προϋπηρεσίας και θεωρείται προσόν για την κατάληψη μόνιμης θέσης αντίστοιχου κλάδου στο δημόσιο τομέα. 6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υγείας, Οικονομικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης καθορίζονται ο τρόπος κατάρτισης και τήρησης των ηλεκτρονικών καταλόγων του λοιπού, πλην ιατρών, επικουρικού προσωπικού, το περιεχόμενο και η διαδικασία υποβολής των αιτήσεων των υποψηφίων, ο χρόνος και η διαδικασία ελέγχου των δικαιολογητικών τους, καθώς και κάθε άλλο θέμα που σχετίζεται με την πρόσληψη του προσωπικού αυτού. Ταυτόχρονα με την κοινή απόφαση του προηγούμενου εδαφίου καθορίζονται τα απαιτούμενα τυπικά και τυχόν πρόσθετα προσόντα, κατά κατηγορία και κλάδο, καθώς και τα κριτήρια και ο τρόπος μοριοδότησης και κατάταξής τους» και με την παρ. 6 του ίδιου άρθρου καταργήθηκαν η παρ. 7 και τα δύο πρώτα εδάφια της παρ. 8 του άρθρου 10 του ν. 3329/2005. Κατ'επίκληση δε των ανωτέρω διατάξεων του άρθρου τρίτου του ν. 4542/2018 εκδόθηκε η Γ4β/Γ.Π.οικ.50604/ 1.7.2018 κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Υγείας και Διοικητικής Ανασυγκρότησης με τίτλο «Καθορισμός της διαδικασίας πρόσληψης του λοιπού, πλην ιατρών, επικουρικού προσωπικού, της κατάρτισης και τήρησης ηλεκτρονικών καταλόγων, της υποβολής αιτήσεων και ελέγχου δικαιολογητικών, των κριτηρίων, της μοριοδότησης και των προσόντων κατά κλάδο και ειδικότητα» (Β' 2607). Εξάλλου, με το άρθρο 50 παρ. 2 του ν. 4305/2014 (Α' 237) παρατάθηκε η θητεία του επικουρικού προσωπικού που υπηρετούσε κατά τη δημοσίευση του νόμου αυτού για χρονικό διάστημα έως έξι (6) μηνών από τη λήξη της θητείας του και μέχρι την κάλυψη των αναγκών από νέα πρόσληψη

επικουρικού προσωπικού, ενώ με τα άρθρα 39 παρ. 3 του ν. 4320/2015 (Α' 29), 34 παρ. 2 του ν. 4351/2015 (Α' 164), 52 παρ. 7 περ. β' του 4410/2016 (Α' 141) και 95 παρ.1 περ. β' το ν. 4486/2017 (Α' 115), παρατάθηκε διαδοχικά η θητεία του επικουρικού προσωπικού που υπηρετούσε κατά τη δημοσίευση του ν. 4320/2015 έως την 31.12.2018, ήδη δε, όπως προαναφέρθηκε, ισχύει το εδάφιο ε' της παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 4551/2018.

11. Επειδή, κατ' επίκληση, μεταξύ άλλων, των διατάξεων των άρθρων 18 του ν. 2190/1994 και 16 του ν. 4551/2018, δημοσιεύθηκε η προσβαλλόμενη πράξη του Α.Σ.Ε.Π., με την οποία προκηρύχθηκε η πλήρωση με σειρά προτεραιότητας χιλίων εκατόν δεκαέξι (1.116) συνολικά θέσεων τακτικού προσωπικού, διαφόρων κλάδων και ειδικοτήτων, κατηγορίας πανεπιστημιακής, τεχνολογικής, δευτεροβάθμιας και υποχρεωτικής εκπαίδευσης, σε φορείς του Υπουργείου Υγείας, ως κατωτέρω: «Α' Κατηγορία Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (Π.Ε.), εκατό[ν] δέκα (110) θέσεις Κλάδων/Ειδικοτήτων: [...] Β' Κατηγορία Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Τ.Ε.), τετρακόσιες πενήντα οκτώ (458) θέσεις Κλάδων/Ειδικοτήτων: [...] Γ' Κατηγορία Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Δ.Ε.), τριακόσιες ογδόντα μία (381) θέσεις Κλάδων/Ειδικοτήτων: [...] Δ' Κατηγορία Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης (Υ.Ε.), εκατόν εξήντα επτά (167) θέσεις Κλάδων/Ειδικοτήτων: [...]». Με την προκήρυξη αυτή ορίζεται περαιτέρω ότι: «Το νοσηλευτικό, επιστημονικό, διοικητικό, τεχνικό, παραϊατρικό και το λοιπό βοηθητικό υγειονομικό προσωπικό των Νοσηλευτικών Ιδρυμάτων (Νοσοκομεία, Κέντρα Υγείας, Μονάδες ΠΕΔΥ) του Υπουργείου Υγείας, προσφέρει υπηρεσίες αντίστοιχες του γνωστικού αντικείμενου της θέσης αρμοδιότητάς του, με στόχο τη διασφάλιση παροχής υψηλής ποιότητας φαρμακευτικών και νοσοκομειακών υπηρεσιών, σύμφωνα με τα σύγχρονα πρότυπα και τις κατευθύνσεις των Ευρωπαϊκών Οδηγιών και του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας». Ειδικότερα, με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α' της προσβαλλόμενης προκήρυξης καθορίζονται για κάθε προκηρυσσόμενη θέση ο κωδικός της, ο κλάδος ή η ειδικότητα, ο φορέας, η έδρα - περιφερειακή ενότητα, οι αποδεκτοί τίτλοι σπουδών (με τους κωδικούς τους), τα απαραίτητα πρόσθετα προσόντα (με τους κωδικούς τους), η εντοπιότητα, όπου προβλέπεται, και ο συνολικός αριθμός των θέσεων. Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β' της προσβαλλόμενης

προβλέπεται η διαδικασία υποβολής των αιτήσεων συμμετοχής, ενώ στο Κεφάλαιο Γ΄ αυτής ορίζονται τα εξής: «ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΑΤΑΤΑΞΗΣ. Κάθε υποψήφιος εφόσον κατέχει τα γενικά και απαιτούμενα προσόντα διορισμού, κατατάσσεται κατά κλάδο ή ειδικότητα σε πίνακες κατάταξης κατά φθίνουσα σειρά συνολικής βαθμολογίας, όπως αυτή προκύπτει από το άθροισμα της βαθμολόγησης των παρακάτω (ανά κατηγορία), κριτηρίων που προβλέπονται στο άρθρο 8 του ν. 3051/2002 όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το άρθρο 4 παρ. 2 του ν. 3320/2005, τις διατάξεις του άρθρου 6 του ν. 3812/2009, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 28 παρ. 3 του ν. 4521/2018 και ισχύει και του άρθρου 17 του ν. 4571/2018, όπως ισχύει. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΑΤΑΤΑΞΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ – ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ – ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ. ΤΙΤΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ (Α). 1. [...] ΕΜΠΕΙΡΙΑ (Β)(5). 8. Εμπειρία έως και 84 μήνες 7 ανά μήνα. 9. Ειδική εμπειρία έως και 84 μήνες (άρθρο 17 ν. 4571/2018, όπως ισχύει) 20 ανά μήνα x 48 μήνες [και] 7 ανά μήνα x 36 μήνες. Το σύνολο της εμπειρίας δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 84 μήνες (εμπειρία και ειδική εμπειρία). [...] ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ. (1) [...] (5) Η εμπειρία μοριοδοτείται με 7 μονάδες ανά μήνα και έως 84 μήνες (ν. 4325/2015, Φ.Ε.Κ. 47/11.5.2015/τ.Α΄), σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παρ. 4. ΕΜΠΕΙΡΙΑ (Τρόπος απόδειξης - επισημάνσεις σχετικά με τον υπολογισμό της εμπειρίας και λοιπές διευκρινίσεις) του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Β΄ της παρούσας. Εφόσον η εμπειρία (ειδική) έχει αποκτηθεί από το επικουρικό νοσηλευτικό και λοιπό προσωπικό που υπηρετεί ή υπηρέτησε σε νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ., μονάδες Π.Ε.Δ.Υ. και Κέντρα Υγείας με συμβάσεις ορισμένου χρόνου, κατά τα οριζόμενα στις παραγράφους 1 έως 8 του άρθρου 10 του ν. 3329/2005 (Α΄ 28), σε αντίστοιχες θέσεις σε οποιονδήποτε από τους ως άνω φορείς, μοριοδοτείται με είκοσι (20) μονάδες ανά μήνα για τους πρώτους σαράντα οκτώ (48) μήνες και με επτά (7) μονάδες για τους υπόλοιπους τριάντα έξι (36) (άρθρο 17 του ν. 4571/2018, Φ.Ε.Κ. 186/2018/Α΄), όπως ισχύει. Το σύνολο της εμπειρίας (8 και 9: εμπειρία και ειδική εμπειρία) δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 84 μήνες. Η ειδική εμπειρία λαμβάνεται υπόψη και μοριοδοτείται και στις θέσεις για τις οποίες η εμπειρία δεν μοριοδοτείται ως κριτήριο κατάταξης. [...] ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΑΤΑΤΑΞΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ. 1. [...] 3. ΕΜΠΕΙΡΙΑ (2) α. Εμπειρία έως και 84 μήνες. 7 ανά μήνα β. Ειδική εμπειρία έως και 84 μήνες

(άρθρο 17 ν. 4571/2018, όπως ισχύει). 20 ανά μήνα x 48 μήνες [και] 7 ανά μήνα x 36 μήνες. Το σύνολο της εμπειρίας δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 84 μήνες (εμπειρία και ειδική εμπειρία). [...] ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ. (1) [...] (2) Η εμπειρία μοριοδοτείται με 7 μονάδες ανά μήνα και έως 84 μήνες (ν. 4325/2015, Φ.Ε.Κ. 47/11.5.2015/τ.Α'), σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παρ. 4. ΕΜΠΕΙΡΙΑ (Τρόπος απόδειξης - επισημάνσεις σχετικά με τον υπολογισμό της εμπειρίας και λοιπές διευκρινίσεις) του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Β' της παρούσης. Εφόσον η εμπειρία (ειδική) έχει αποκτηθεί από το επικουρικό νοσηλευτικό και λοιπό προσωπικό που υπηρετεί ή υπηρέτησε σε νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ., μονάδες Π.Ε.Δ.Υ. και Κέντρα Υγείας με συμβάσεις ορισμένου χρόνου, κατά τα οριζόμενα στις παραγράφους 1 έως 8 του άρθρου 10 του ν. 3329/2005 (Α' 28), σε αντίστοιχες θέσεις σε οποιοδήποτε από τους ως άνω φορείς, μοριοδοτείται με είκοσι (20) μονάδες ανά μήνα για τους πρώτους σαράντα οκτώ (48) μήνες και με επτά (7) μονάδες για τους υπόλοιπους τριάντα έξι (36) (άρθρο 17 του ν. 4571/2018, Φ.Ε.Κ. 186/2018/Α'), ως ισχύει. Το σύνολο της εμπειρίας (α και β: εμπειρία και ειδική εμπειρία) δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 84 μήνες. Η ειδική εμπειρία λαμβάνεται υπόψη και μοριοδοτείται και στις θέσεις για τις οποίες η εμπειρία δεν μοριοδοτείται ως κριτήριο κατάταξης. [...]». Εξάλλου, στο Παράρτημα Β' της προσβαλλόμενης προκήρυξης ορίζεται ότι: «1. [...]. 4. ΕΜΠΕΙΡΙΑ (Τρόπος απόδειξης - επισημάνσεις σχετικά με τον υπολογισμό της εμπειρίας και λοιπές διευκρινίσεις) Η εμπειρία λαμβάνεται υπόψη εφόσον έχει αποκτηθεί στην ημεδαπή ή αλλοδαπή μετά τη λήψη του βασικού τίτλου σπουδών με τον οποίο ο υποψήφιος μετέχει στη διαγωνιστική διαδικασία και όπου απαιτείται, σύμφωνα με τα προσόντα όπως αυτά ορίζονται στο ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α', άδεια ασκήσεως επαγγέλματος ή άλλη επαγγελματική άδεια ή βεβαίωση ή βεβαίωση ιδιότητας μέλους της Ένωσης Ελλήνων Χημικών (ημερομηνία εγγραφής), μετά την απόκτηση αυτών, σε συνδυασμό πάντοτε με την, κατά περίπτωση, ασφαλιστική κάλυψη, εκτός των περιπτώσεων που ορίζεται διαφορετικά στην προκήρυξη. Τα απαραίτητα δικαιολογητικά για την απόδειξη της βαθμολογούμενης εμπειρίας αναφέρονται αναλυτικά παρακάτω. 1. Βαθμολογούμενη εμπειρία. Ως βαθμολογούμενη εμπειρία θα ληφθεί υπόψη η απασχόληση με σχέση εργασίας ή σύμβαση έργου στο δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα ή άσκηση επαγγέλματος σε καθήκοντα ή έργα: α) Συναφή με το

αντικείμενο των προς πλήρωση θέσεων για τις θέσεις, της κατηγορίας Πανεπιστημιακής, Τεχνολογικής, Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, για τις οποίες η εμπειρία δεν αποτελεί τυπικό προσόν διορισμού. [...] δ) Για τις θέσεις της κατηγορίας Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης ως βαθμολογούμενη εμπειρία λαμβάνεται υπόψη η απασχόληση σε οποιαδήποτε καθήκοντα ή έργα. Η εν λόγω εμπειρία αποδεικνύεται σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην ενότητα Γ ή στις Ειδικές Περιπτώσεις της παρ. 2 (Τρόπος απόδειξης της εμπειρίας) που ακολουθεί. ε) Για όλες τις θέσεις των κατηγοριών ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ και ΥΕ, εφόσον η εμπειρία έχει διανυθεί σε αντίστοιχες θέσεις σε νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ., μονάδες Π.Ε.Δ.Υ. και Κέντρα Υγείας με συμβάσεις ορισμένου χρόνου, κατά τα οριζόμενα στις παραγράφους 1 έως 8 του άρθρου 10 του ν. 3329/2005 (Α' 28), μοριοδοτείται με είκοσι (20) μονάδες ανά μήνα για τους πρώτους σαράντα οκτώ (48) μήνες και με επτά (7) μονάδες για τους υπόλοιπους τριάντα έξι (36) (άρθρο 17 του ν. 4571/2018, Φ.Ε.Κ. 186/2018/Α'), όπως ισχύει. Η ανωτέρω εμπειρία αποδεικνύεται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ενότητα Δ (Τρόπος απόδειξης της εμπειρίας) που ακολουθεί.

2. Τρόπος απόδειξης της εμπειρίας. Τα δικαιολογητικά τα οποία απαιτούνται κατά περίπτωση, για την απόδειξη του είδους και της χρονικής διάρκειας της εμπειρίας, είναι τα εξής: Α. Όταν απαιτείται άδεια άσκησης επαγγέλματος: - Για τους μισθωτούς και τους ελεύθερους επαγγελματίες: (1) Όταν δεν ζητείται εξειδικευμένη εμπειρία: • Άδεια άσκησης επαγγέλματος και • Βεβαίωση του οικείου ασφαλιστικού φορέα, στην οποία να αναγράφεται η χρονική διάρκεια της ασφάλισης. Οι μισθωτοί του δημόσιου τομέα μπορούν, εναλλακτικά, αντί της βεβαίωσης του οικείου ασφαλιστικού φορέα να προσκομίσουν βεβαίωση του οικείου φορέα του δημόσιου τομέα, από την οποία να προκύπτει το είδος και η χρονική διάρκεια της εμπειρίας. (2) Όταν ζητείται εξειδικευμένη εμπειρία απαιτείται: - Για τους μισθωτούς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα: • Άδεια άσκησης επαγγέλματος • Βεβαίωση του οικείου ασφαλιστικού φορέα, από την οποία να προκύπτει η χρονική διάρκεια της ασφάλισης και Στην Αίτηση-Υπεύθυνη δήλωση (ηλεκτρονική) του υποψηφίου, πρέπει να δηλώνονται, επακριβώς, η χρονική διάρκεια και το είδος της εξειδικευμένης εμπειρίας του καθώς και τα στοιχεία του εργοδότη, φυσικού προσώπου ή της επωνυμίας της επιχείρησης αν πρόκειται για νομικό πρόσωπο. Οι μισθωτοί του δημόσιου τομέα μπορούν, εναλλακτικά, αντί της βεβαίωσης του ασφαλιστικού φορέα, να

προσκομίσουν βεβαίωση του οικείου φορέα του δημόσιου τομέα, από την οποία να προκύπτει το είδος και η χρονική διάρκεια της εμπειρίας. - Για τους ελεύθερους επαγγελματίες: • Άδεια άσκησης επαγγέλματος • Βεβαίωση του οικείου ασφαλιστικού φορέα, στην οποία να αναγράφεται η χρονική διάρκεια της ασφάλισης • Στην Αίτηση-Υπεύθυνη δήλωση (ηλεκτρονική) του υποψηφίου, πρέπει να δηλώνεται, ότι πραγματοποίησε συγκεκριμένες εργασίες, μελέτες και έργα σχετικά με το αντικείμενο της εξειδικευμένης εμπειρίας, και • Μία τουλάχιστον σχετική σύμβαση ή δελτία παροχής υπηρεσιών, που να καλύπτουν ενδεικτικώς τη χρονική διάρκεια και το είδος της εμπειρίας. Β. Όταν δεν απαιτείται άδεια άσκησης επαγγέλματος: Για όλες τις περιπτώσεις είτε ζητείται εξειδικευμένη εμπειρία είτε όχι. (1) Για τους μισθωτούς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα: • Βεβαίωση του οικείου ασφαλιστικού φορέα, από την οποία να προκύπτει η χρονική διάρκεια της ασφάλισης. Στην Αίτηση - Υπεύθυνη δήλωση (ηλεκτρονική) του υποψηφίου, πρέπει να δηλώνονται, επακριβώς, η χρονική διάρκεια και το είδος της εμπειρίας του καθώς και τα στοιχεία του εργοδότη, φυσικού προσώπου ή της επωνυμίας της επιχείρησης αν πρόκειται για νομικό πρόσωπο. Οι μισθωτοί του δημόσιου τομέα μπορούν, εναλλακτικά, αντί της βεβαίωσης του ασφαλιστικού φορέα, να προσκομίσουν βεβαίωση του οικείου φορέα του δημόσιου τομέα, από την οποία να προκύπτει το είδος και η χρονική διάρκεια της εμπειρίας. (2) Για τους ελεύθερους επαγγελματίες: • Βεβαίωση του οικείου ασφαλιστικού φορέα, στην οποία να αναγράφεται η χρονική διάρκεια της ασφάλισης. • Στην Αίτηση - Υπεύθυνη δήλωση (ηλεκτρονική), πρέπει να δηλώνεται, ότι πραγματοποίησε συγκεκριμένες εργασίες, μελέτες και έργα σχετικά με το αντικείμενο της εμπειρίας, και • Μία τουλάχιστον σχετική σύμβαση ή δελτία παροχής υπηρεσιών, που να καλύπτουν ενδεικτικώς τη χρονική διάρκεια και το είδος της εμπειρίας. Γ. Απόδειξη εμπειρίας για την κατηγορία ΥΕ: Οι υποψήφιοι της κατηγορίας Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης για τους οποίους ως βαθμολογούμενη εμπειρία λαμβάνεται υπόψη η απασχόληση σε οποιαδήποτε καθήκοντα ή έργα, προσκομίζουν: • Βεβαίωση του οικείου ασφαλιστικού φορέα, από την οποία να προκύπτει η χρονική διάρκεια της ασφάλισης. • Εφόσον οι ανωτέρω υποψήφιοι είναι μισθωτοί του δημόσιου τομέα μπορούν, εναλλακτικά, αντί της βεβαίωσης του ασφαλιστικού φορέα να προσκομίσουν βεβαίωση του οικείου φορέα του δημόσιου τομέα,

από την οποία να προκύπτει η χρονική διάρκεια απασχόλησης. Δ. Οι υποψήφιοι των κατηγοριών ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ και ΥΕ για την απόδειξη της εμπειρίας που έχει διανυθεί σε αντίστοιχες θέσεις ως επικουρικό νοσηλευτικό και λοιπό προσωπικό σε νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ., μονάδες Π.Ε.Δ.Υ. και Κέντρα Υγείας με συμβάσεις ορισμένου χρόνου, κατά τα οριζόμενα στις παραγράφους 1 έως 8 του άρθρου 10 του ν. 3329/2005 (Α' 28), προσκομίζουν σχετική βεβαίωση από τους ανωτέρω φορείς. [...]».

12. Επειδή, οι αρχές της ισότητας και της ίσης πρόσβασης στις δημόσιες θέσεις, τις οποίες καθιερώνει το άρθρο 4 παρ. 1 και 4 του Συντάγματος, αποτελούν συνταγματικό κανόνα που επιβάλλει την ομοιόμορφη μεταχείριση των προσώπων που τελούν υπό τις αυτές ή παρόμοιες συνθήκες. Ο κανόνας αυτός δεσμεύει τα συντεταγμένα όργανα της Πολιτείας και ειδικότερα, τόσο τον κοινό νομοθέτη, όσο και την Διοίκηση όταν θεσπίζει κανονιστικές ρυθμίσεις. Η παραβίαση των συνταγματικών αυτών αρχών ελέγχεται δικαστικώς, ώστε να διασφαλίζεται η πραγμάτωση του κράτους δικαίου και η ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας εκάστου με ίσους όρους. Κατά τον δικαστικό αυτόν έλεγχο, που είναι έλεγχος ορίων και όχι της ορθότητας των νομοθετικών επιλογών, αναγνωρίζεται στον νομοθέτη (κοινό ή κανονιστικό) η ευχέρεια να ρυθμίζει με ενιαίο ή με διαφορετικό τρόπο τις ποικίλες προσωπικές ή πραγματικές καταστάσεις και σχέσεις, λαμβάνοντας υπόψη τις υφιστάμενες κοινωνικές, οικονομικές, επαγγελματικές ή άλλες συνθήκες, που συνδέονται με κάθε μία από τις καταστάσεις ή σχέσεις αυτές, με βάση γενικά και αντικειμενικά κριτήρια, που βρίσκονται σε συνάφεια προς το αντικείμενο της σχετικής ρύθμισης. Πρέπει, όμως, η επιλεγόμενη ρύθμιση να κινείται μέσα στα όρια που διαγράφονται από την αρχή της ισότητας, τα οποία αποκλείουν τόσο την έκδηλα άνιση μεταχείριση, με τη μορφή της εισαγωγής καθαρά χαρακτηριστικού μέτρου μη συνδεόμενου προς αξιολογικά κριτήρια ή της επιβολής αδικαιολόγητης επιβάρυνσης, όσο και την αυθαίρετη εξομοίωση διαφορετικών καταστάσεων ή την ενιαία μεταχείριση προσώπων που τελούν υπό διαφορετικές συνθήκες, με βάση όλως τυπικά ή συμπτωματικά ή άσχετα μεταξύ τους κριτήρια (βλ. ΣτΕ Ολομ. 1252-3/2003, 2396/2004, 986-988/2014, 711/2017, 1757-8/2019, ΣτΕ 2462/2010 7μ. ΣτΕ 2756/2011, 1205/2015, 901-2/2020 κ.ά.). Περαιτέρω, **η αρχή της αξιοκρατίας, η οποία απορρέει από το άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος, υπαγορεύει, η πρόσβαση σε**

δημόσιες θέσεις και αξιώματα να γίνεται με κριτήρια που συνάπτονται με την προσωπική αξία και ικανότητα των ενδιαφερομένων για την κατάληψή τους. Δεν αποκλείεται όμως από το Σύνταγμα η πρόβλεψη ενός ποσοστού αυξημένης μοριοδότησης προϋπηρεσίας των υποψηφίων, όπως η αποκτηθείσα εμπειρία σε δημόσιους φορείς παροχής υγείας, εφόσον τούτο δικαιολογείται από τις συγκεκριμένες συνθήκες και από λόγους δημοσίου συμφέροντος και η εν λόγω μοριοδότηση δεν προσδιορίζεται σε τέτοιο ύψος ώστε να οδηγεί σε αποκλεισμό των λοιπών υποψηφίων.

13. Επειδή, ενόψει των εκτεθέντων στην προηγούμενη σκέψη, οι προαναφερθείσες διατάξεις του Κεφαλαίου Γ΄ της προσβαλλόμενης προκήρυξης, οι οποίες έχουν τεθεί κατ'εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 17 παρ. 1 του ν. 4571/2018, με τις οποίες προβλέπεται ειδική (αυξημένη) μοριοδότηση της εργασιακής εμπειρίας των υποψηφίων που έχουν υπηρετήσει ως επικουρικό προσωπικό του άρθρου 10 του ν. 3329/2005 σε φορείς του Υπουργείου Υγείας, η οποία υπολογίζεται σε 1212 μονάδες κατ' ανώτατο όριο 84 μηνών $[(20 \times 48) + (7 \times 36) = 1212]$, εισάγουν ευνοϊκή ρύθμιση υπέρ αυτής της κατηγορίας υποψηφίων που δεν είναι συνταγματικώς ανεκτή. Τούτο δε, διότι η προβλεπόμενη ως άνω ειδική μοριοδότηση προσδιορίζεται σε τέτοιο ύψος, ώστε να οδηγεί σε αποκλεισμό των λοιπών υποψηφίων, όπως οι αιτούντες, οι οποίοι δεν έχουν υπηρετήσει ως επικουρικό προσωπικό, αλλά διαθέτουν αντίστοιχη εργασιακή εμπειρία μοριοδοτούμενη κατά τις γενικές διατάξεις του άρθρου 18 παρ. 2 περ. Β΄ του ν. 2190/1994, ήτοι με 588 μονάδες κατ' ανώτατο όριο $(7 \times 84 = 588)$. Η διαφορετική δε αυτή μεταχείριση των υποψηφίων στο συγκεκριμένο κριτήριο της εμπειρίας, επί τη βάσει και μόνον του νομοθετικού καθεστώτος δυνάμει του οποίου η εμπειρία αυτή έχει κτηθεί, προσκρούει στις συνταγματικές αρχές της ισότητας και δη της ισότητας πρόσβασης σε δημόσιες θέσεις και της αξιοκρατίας, διότι με την ανωτέρω διάταξη εισάγεται χαριστικό μέτρο υπέρ μιας κατηγορίας υποψηφίων, μη συνδεδεμένο προς αξιολογικά κριτήρια, το οποίο δεν μπορεί να δικαιολογηθεί από λόγους δημοσίου συμφέροντος ή με βάση κριτήρια γενικά και αντικειμενικά. Τούτο δε ισχύει πολλώ μάλλον εν προκειμένω, καθόσον με την επίμαχη ρύθμιση

του άρθρου 17 παρ. 1 του ν. 4571/2018, με την οποία προστέθηκαν εδάφια στην παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 3551/2018, που ρυθμίζει τη διαδικασία πλήρωσης θέσεων νοσηλευτικού και λοιπού, πλην ιατρών, προσωπικού σε εποπτευόμενους από το Υπουργείο Υγείας Φορείς Παροχής Υπηρεσιών Υγείας, προσδίδεται ιδιαίτερη βαρύτητα στην εργασιακή εμπειρία όσων έχουν υπηρετήσει στους ανωτέρω φορείς ως επικουρικό προσωπικό και μάλιστα, όπως προκύπτει από τις προαναφερθείσες διατάξεις του άρθρου 10 του ν. 3329/2005, σε θέσεις οι οποίες δεν αφορούν αμιγώς κλάδους σχετικούς με την παροχή υπηρεσιών υγείας (όπως είναι οι κλάδοι Νοσηλευτών, Αδελφών Νοσοκόμων, Τραυματιοφορέων, Ιατρικών Εργαστηρίων, Βοηθών Ιατρικών και Βιολογικών Εργαστηρίων, Φυσιοθεραπείας, Μαιευτικής, Ψυχολόγων, Κοινωνικών Λειτουργών κλπ), αλλά αφορούν όλους τους κλάδους προσωπικού στους ανωτέρω φορείς (βλ. τις προαναφερθείσες τροποποιήσεις της παρ. 2 του άρθρου 10 του ν. 3329/2005 με την προσθήκη των κλάδων Πληροφορικής, Λογιστικής, Διοικητικού, Μηχανικών, Διοικητικών Γραμματέων κ.ά.), χωρίς, όμως, από τις οικείες διατάξεις να προκύπτει διαφοροποίηση μεταξύ των καθηκόντων που ασκούν όσοι έχουν υπηρετήσει στις εν λόγω θέσεις ως επικουρικό προσωπικό και των καθηκόντων όσων έχουν υπηρετήσει σε αντίστοιχες με τις προκηρυχθείσες θέσεις στον ιδιωτικό ή ακόμη και τον δημόσιο τομέα, όχι όμως υπό την ιδιότητα του επικουρικού προσωπικού. Εξάλλου, ούτε από την αιτιολογική έκθεση του άρθρου 17 παρ. 1 του ν. 4571/2018 προκύπτει ο δικαιολογητικός λόγος της αυξημένης μοριοδότησης της εμπειρίας όσων υπηρέτησαν με συμβάσεις επικουρικού προσωπικού σε Φορείς Παροχής Υπηρεσιών Υγείας έναντι των λοιπών υποψηφίων που άσκησαν όμοια καθήκοντα σε αντίστοιχες θέσεις άλλων φορέων του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα· δεν δύναται δε να θεωρηθεί ως τέτοιος λόγος η αόριστη αναφορά στην εξοικείωση των προσώπων αυτών «με το αντικείμενο και τις ιδιαίτερες απαιτήσεις, αναφορικά με τη διασφάλιση της δημόσιας υγείας», πρωτίστως διότι δεν προσδιορίζεται, ενόψει των μη διαφοροποιημένων καθηκόντων μεταξύ των δύο κατηγοριών υποψηφίων, σε τι συνίστανται το αντικείμενο και οι εν λόγω ιδιαίτερες απαιτήσεις που θα μπορούσαν

να καταστήσουν δικαιολογημένη τη διαφοροποίηση μεταξύ των υποψηφίων με την "ειδική εμπειρία" του επικουρικού προσωπικού και των υποψηφίων με γενική εργασιακή εμπειρία σε αντίστοιχες με τις προκηρυχθείσες θέσεις του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα. Επομένως, ενόψει των προαναφερθέντων, η αυξημένη μοριοδότηση της κατά τα ανωτέρω "ειδικής εμπειρίας" έναντι της κατά τις γενικές διατάξεις κτηθείσας εμπειρίας χωρίς να προκύπτει λόγος δημοσίου συμφέροντος προς τούτο, κατά τρόπο, μάλιστα, που να επιτρέπει τη συγκέντρωση περισσότερων μορίων από υποψηφίους που έχουν συμπληρώσει "ειδική εμπειρία" τριάντα (30) μηνών, έναντι υποψηφίων με τη μέγιστη δυνατή προϋπηρεσία των ογδόντα τεσσάρων (84) μηνών βάσει των διατάξεων του άρθρου 18 παρ. 2 του ν. 2194/1994, δεν εξυπηρετεί τη στελέχωση του δημοσίου τομέα με πρόσωπα που θα αξιολογηθούν με βάση την προσωπική τους αξία και δημιουργεί συνθήκες μη δικαιολογημένης ανισότητας μεταξύ των δύο αυτών κατηγοριών υποψηφίων για την κατάληψη των προκηρυχθεισών θέσεων. Συνεπώς, οι διατάξεις του άρθρου 16 παρ. 1 του ν. 4551/2018, όπως ισχύει μετά την προσθήκη εδαφίων με το άρθρο 17 παρ. 1 του ν. 4571/2018, κατά το μέρος που προβλέπουν αυξημένη μοριοδότηση της "ειδικής εμπειρίας" που έχει κτηθεί κατ' άρθρο 10 του ν. 3329/2005 σε σχέση με τη γενικώς μοριοδοτούμενη αντίστοιχη εμπειρία του άρθρου 18 παρ. 2 του ν. 2194/1994, εισάγουσες αδικαιολόγητο προνόμιο για την κατάληψη θέσεων δημοσίων υπαλλήλων, αντίκεινται στις συνταγματικές αρχές της ισότητας και της αξιοκρατίας και είναι, ως εκ τούτου, ανίσχυρες.

14. Επειδή, ο Αντιπρόεδρος Ι. Γράβαρης και οι Σύμβουλοι Ο. Ζύγουρα, Χ. Λιάκουρας και Δ. Βασιλειάδης διατύπωσαν την ακόλουθη γνώμη: Η ευχέρεια του κοινού νομοθέτη να θεσπίζει κανόνες οργάνωσης της Δημόσιας Διοίκησης και πλήρωσης θέσεων δημοσίων υπαλλήλων οριοθετείται από κανόνες δικαίου υπερκείμενης βαθμίδας, μεταξύ των οποίων οι συνταγματικές αρχές της ισότητας και της ίσης πρόσβασης στις δημόσιες θέσεις (άρθρ. 4 παρ. 1 και 4 Συντ), της αξιοκρατίας και της διαφάνειας κατά τον διορισμό των δημοσίων υπαλλήλων (άρθρα 103 παρ. 1 και 7 Συντ), και της ορθολογικής οργάνωσης των δημοσίων υπηρεσιών (της απορρέουσας από την αρχή του κράτους δικαίου και τη δημοκρατική αρχή). Καθώς και την υπηρετούσα τις ως άνω

αρχές ρητή συνταγματική απαγόρευση της μονιμοποίησης προσωπικού του δημόσιου τομέα που προσλαμβάνεται με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου (παράγραφοι 7 και 8 άρθρου 103 Συντ., όπως τέθηκαν με το από 6.4.2001 Ψήφισμα της Ζ΄ Αναθεωρητικής Βουλής, Α΄ 84). Την τήρηση των συνταγματικών αυτών κανόνων ελέγχουν τα αρμόδια δικαστήρια κατά την επίλυση των σχετικών διαφορών (άρθρο 87 παρ. 2 Συντ.). Ο έλεγχος αυτός είναι, κατά τα προεκτεθέντα, έλεγχος των νομικών ορίων των νομοθετικών επιλογών και όχι έλεγχος της ουσιαστικής τους ορθότητας· προκειμένου δε να ασκείται αποτελεσματικά αλλά και μέσα στα δικά του όρια, οφείλει να αναζητεί τον σκοπό των σχετικών ρυθμίσεων, όπως, αντιστοίχως, ο νομοθέτης υποχρεούται τεκμηριωμένα να τον αναδεικνύει (βλ. και άρθρο 74 Συντ.)· για να μπορεί να κριθεί αν όντως οι ελεγχόμενες ρυθμίσεις εισάγονται με κριτήρια δημοσίου συμφέροντος και είναι συνταγματικά επιτρεπτές. Ενόσω δε ο σκοπός αυτός δεν αναδεικνύεται από τον ίδιο τον νομοθέτη, ή δεν προκύπτει καταδήλως από τη φύση των ρυθμίσεων και την κοινή πείρα, δεν μπορεί η έλλειψη να υποκατασταθεί από εκτιμήσεις του δικαστή. Εν προκειμένω, οι επίδικες ρυθμίσεις (του άρθρου 17 παρ. 1 ν. 4571/2018 και της προσβαλλόμενης προκήρυξης), θεσπίζοντας την ως άνω ιδιαίτερα αυξημένη μοριοδότηση της "εργασιακής εμπειρίας" των υποψηφίων που έχουν υπηρετήσει ως επικουρικό προσωπικό του άρθρου 10 του ν. 3329/2005 σε φορείς του Υπουργείου Υγείας έναντι των λοιπών υποψηφίων, οι οποίοι μπορεί να έχουν συναφείς ή και τις αυτές ειδικότητες και προϋπηρεσία και μάλιστα και σε φορείς ομοίως του Υπουργείου Υγείας, ούτε από τις σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες του νόμου τεκμηριώνεται ούτε από την ίδια τη φύση τους εξηγείται κατά πόσον υπαγορεύθηκαν πράγματι από λόγους δημοσίου συμφέροντος· χωρίς να αρκεί προς τούτο η όλως γενική και, υπό τα ανωτέρω δεδομένα, ανεπίδεκτη εκτιμήσεως αναφορά στην οικεία αιτιολογική έκθεση περί ιδιαίτερης "εξοικείωσης" των συγκεκριμένων υποψηφίων με τη δημόσια υγεία. Ως εκ τούτου, οι ρυθμίσεις αυτές, εισάγουσες αδικαιολόγητο προνόμιο για την κατάληψη θέσεων δημοσίων υπαλλήλων, παρίστανται, κατά τ' ανωτέρω, αντίθετες στις προμνημονευθείσες συνταγματικές αρχές και είναι, ως εκ τούτου, ανίσχυρες· στον βαθμό δε που η έκταση της εν λόγω αδικαιολόγητης προνομιοδότησης είναι, κατά τα ήδη εκτεθέντα, τέτοια που να καθίσταται αποφασιστική για τον διορισμό των

ανωτέρω υποψηφίων, που αποτελούσαν προσωπικό του δημόσιου τομέα με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου κατά την έννοια των ως άνω διατάξεων του άρθρου 107 παρ. 7 και 8 του Συντάγματος, οι επίδικες ρυθμίσεις απολήγουν σε περιγραφή και των εν λόγω διατάξεων και είναι, και για τον λόγο αυτόν, ανίσχυρες.

15. Επειδή, **ενόψει των ανωτέρω, οι διατάξεις του άρθρου 16 παρ. 1 του ν. 4551/2018, όπως ισχύει μετά την προσθήκη εδαφίων με το άρθρο 17 παρ. 1 του ν. 4571/2018, κατά το μέρος που προβλέπουν αυξημένη μοριοδότηση της "ειδικής εμπειρίας" που έχει κτηθεί κατ' άρθρο 10 του ν. 3329/2005 σε σχέση με τη γενικώς μοριοδοτούμενη αντίστοιχη εμπειρία του άρθρου 18 παρ. 2 του ν. 2194/1994, εισάγουσες αδικαιολόγητο προνόμιο για την κατάληψη θέσεων δημοσίων υπαλλήλων, αντίκεινται στις συνταγματικές αρχές της ισότητας και της αξιοκρατίας και είναι, ως εκ τούτου, ανίσχυρες.** Κατόπιν τούτου, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να γίνει δεκτή για τον λόγο αυτόν βασίμως προβαλλόμενο και να ακυρωθούν, ως στηριζόμενες στις ως άνω αντισυνταγματικές διατάξεις του νόμου, οι προσβαλλόμενες διατάξεις της προκήρυξης, κατά το μέρος που ρυθμίζουν την αυξημένη μοριοδότηση της εργασιακής εμπειρίας που έχει κτηθεί από υποψηφίους που υπηρέτησαν ως επικουρικό προσωπικό κατ' άρθρο 10 του ν. 3329/2005.

16. ...

Διά ταύτα

Επιλύει το παραπεμφθέν ζήτημα που αναφέρεται στη σκέψη 2.

Ακυρώνει εν μέρει την 2Κ/2019/8.3.2019 προκήρυξη του Ανωτάτου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού, κατά το σκεπτικό.

Απορρίπτει τις παρεμβάσεις.